

Zavedajoč se:

- da je gospodarska situacija v državi težka in da povzroča tudi socialno krizo in razvojni zastoj;
- da je mednarodno okolje, evropsko še posebej, nestabilno in da ne moremo pričakovati hitrega izboljšanja;
- da se finančna kriza na splošno in kriza evra utegneta še zaostrovati;
- da tranzicija - kljub odločitvi za demokracijo in socialno tržno gospodarstvo že pred dvajsetimi leti - s svojimi anomalijami in stranskimi pojavi še kar traja;
- da ključni elementi socialno-tržnega gospodarstva, učinkovita in pravična pravna država, pravična socialna država in svobodni trgi ne delujejo zadovoljivo;
- da gospodarske subjekte in javni sektor do določene mere še vedno obvladujejo omrežja dogovorne ekonomije;
- da državljani in podjetniki nimajo vsi enakih možnosti za razvoj ustvarjalnih in podjetniških ambicij;

in izhajajoč iz vrednot, ki nas povezujejo:

- iz svobode posameznika, ki je lahko omejena le s svobodo drugih in ki jo tudi država lahko omejuje le, če je to nujno za doseganje splošne javne koristi;
- iz solidarnosti, ki terja sočutno skrb za sočloveka in zagotavljanje enakih možnosti vsem;
- iz povezovalnosti in konstruktivnosti, ki bosta pomagali presegati stare delitve in v ospredje postavljali vse tisto, kar nas združuje in povezuje;
- iz domoljubja, saj se zavedamo svojega dolga do vseh tistih rodov, ki so tlakovali pot k naši samostojni državi, ki je sredstvo za materialno in duhovno blaginjo njenih prebivalcev;
- iz spoštovanja etničnih in drugih manjšin;
- iz spoštovanja drugače mislečih, kar narekuje strpen dialog, ki temelji na moči argumentov in se odpoveduje osebnim diskreditacijam, nestrpnosti in žalitvam;
- iz pripadnosti Evropski ideji in Severnoatlantskemu zavezništvu ter skupni evropski zunanji in varnostni politiki, prilagojenemu prevzemanju odgovornosti za širjenje prostora svobode, miru, spoštovanja človekovih pravic in varnosti;
- iz ljubezni do svojih otrok, ki jim želimo omogočiti boljše življenje, iz spoštovanja do svojih prednikov, ki so nam Slovenijo zaupali v začasno varstvo, in odgovornosti do volivcev, ki so nam zaupali svoj glas;
- iz resnicoljubnosti in demokratičnih vrednot slovenske osamosvojitve;

koalicijski partnerji:

SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA

DRŽAVLJANSKA LISTA GREGORJA VIRANTA

DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE

SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA

NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA

sklepamo

Pogodbo za Slovenijo 2012-2015

**KOALICIJSKA POGODBA
O SODELOVANJU V VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE za mandat 2012 – 2015**

I. UVOD

1. NAČELA IN TEMELJNI CILJI KOALICIJE

1. Načela:

Koalicija Slovenske demokratske stranke, Državljsanske liste Gregorja Viranta, Demokratične stranke upokojencev Slovenije, Slovenske ljudske stranke in Nove Slovenije - Krščanske ljudske stranke, podpisnic koalicijske pogodbe za mandat 2012 - 2015 (v nadaljevanju: koalicija, koalicijski partnerji), temelji na načelih enakopravnosti in partnerstva ter prevzemanja odgovornosti za upravljanje z državo v skladu z voljo volivcev ter pravicami in odgovornostmi, določenimi v koalicijski pogodbi.

Koalicijski partnerji si prizadevamo, da so odločitve, ki se sprejemajo v vladi in v državnem zboru, skladne s koalicijsko pogodbo ter da delo vlade uresničuje programske cilje koalicijske pogodbe.

Koalicija se zaveda, da je za pozitivno ozračje in trajen napredek v družbi zelo pomembna pripravljenost državljanov in politikov, da presežejo stare delitve. Zato bo koalicija v ospredje postavljala vse tisto, kar nas v Sloveniji združuje in povezuje ter zagovarjala sodelovanje na podlagi pripravljenosti delati za skupno dobro. Koalicijski partnerji v okviru dela državnega zbora in vlade ne bomo odpirali vprašanj interpretacije polpretekle zgodovine (dogajanja v drugi svetovni vojni in po njej) in se bomo držali načela, da naj politika o teh vprašanjih spregovori samo v primeru, ko se je sposobna poenotiti.

Koalicija bo zavezana, da odgovarja na izzive, ki jih pred državljanje Slovenije postavljata nedokončana tranzicija in gospodarska kriza. Koalicija bo delovala v smeri, da krizo porabimo za to, da Slovenija iz nje pride boljša, močnejša in pravičnejša do svojih državljanov.

Koalicija bo zavezana vrednoti svobode posameznika, ki je lahko omejena le s pravicami in svoboščinami drugih; vrednotam strpnosti, spoštovanja etničnih in drugih manjšin ter spoštovanja drugače mislečih. Koalicija si bo prizadevala za čim višjo raven kulture političnega dialoga, temelječega na moči argumentov, brez osebnih diskreditacij, nestrpnosti in žaljivih izjav. Politika se ne bo vmešavala v delo medijev, uredništev in novinarjev; meja svobode novinarskega dela sta lahko samo zakon in profesionalna etika. Koalicija bo v duhu državotvornosti spoštovala državne institucije in zagotavljala dobro sodelovanje vlade z državnim zborom, predsednikom republike in sodno vejo oblasti.

2. Temeljni cilji:

Koalicija bo delovala za blaginjo Slovenije. V tej pogodbi zato opredeljuje podrobnejše ukrepe, s katerimi bo zagotovila:

- da se Slovenija od leta 2013 naprej razvija hitreje od povprečja EU, da zmanjša število brezposelnih, da dvigne zaposlenost na lizbonski cilj - 70% za delo

zmožnega prebivalstva - in s tem poveča življenjski standard ter blaginjo ljudi, ki živijo v Sloveniji;

- javnofinančno konsolidacijo, temelječo na racionalnejšem delovanju države in javnega sektorja ter gospodarski rasti in ustvarjanju novih delovnih mest;
- ureditev plačilne nediscipline z ukrepi, ki bodo zagotovili, da bodo gospodarski sodni spori rešeni v času evropskega povprečja ter z ukrepi, ki bodo sprostiti t.i. kreditni krč;
- izpolnjevanje zavez iz Pakta stabilnosti in rasti EU, izboljšanje institucionalnega okvira ter oblikovanje ugodnega okolja za tuje in domače naložbe;
- umik države iz tekočega vodenja, kadrovanja in poslovanja podjetij v državni lasti in prodajo podjetij v državni lasti, pod pogojem, da je prodaja racionalna in da v maloštevilnih strateških podjetjih država obdrži delež, ki ji omogoča vpliv na njihove temeljne odločitve;
- pravično in učinkovito delovanje pravne države in pravno varnost;
- trajnostni razvoj z vidika demografije, tehnološkega razvoja, socialne stabilnosti, okolja, konkurenčnosti in finančne vzdržnosti;
- ravnovesje med socialno državo in bolj konkurenčnim tržnim gospodarstvom;
- znižanje javne porabe ter učinkovito investiranje sredstev iz skladov Evropske unije;
- stabilen sistem pokojninskega in zdravstvenega varstva, temelječ na načelu pravičnosti, preglednosti in medgeneracijske solidarnosti;
- ugodne razmere za kulturno rast ter krepitev slovenske in evropske identitete;
- decentralizacijo države, s poudarkom na spodbujanju skladnejšega regionalnega razvoja in spoštovanju načela subsidiarnosti;
- izboljšanje razmer za oblikovanje in razvoj družin ter povečanje rodnosti;
- varno, prijazno in zdravo življenjsko okolje;
- učinkovit boj proti klientelizmu in korupciji;
- kakovostno, učinkovito in pošteno upravljanje z državo po načelu, da država in vse institucije javnega sektorja služijo kot servis državljanom in gospodarstvu ter jim ne predstavljajo ovire;
- uspešno uveljavljanje Slovenije v svetu in nacionalnim ciljem, zmogljivostim države ter skupni evropski zunanji in varnostni politiki, prilagojeno prevzemanje odgovornosti za širjenje prostora svobode, miru, spoštovanja človekovih pravic in varnosti.

2. ORGANIZACIJA IN DELOVANJE VLADE

Vodenje z zgledom

Predsednik vlade in ministri bodo s svojim zakonitim in etičnim ravnanjem dajali zgled vsemu javnemu sektorju.

1. Merila za personalno sestavo vlade

Pri personalni sestavi vlade bo koalicija upoštevala naslednja merila:

- dobro poznavanje področja (resorja),
- strokovne kompetence,
- vizijo in motiviranost za njeno uresničenje,
- poštenost in pripravljenost, da izvajajo program vlade ter po svojih močeh prispevajo k izhodu iz krize in rasti blagostanja državljanov,
- predanost delu v javno korist,
- osebno integriteto,
- voditeljske lastnosti in sposobnosti.

2. Sestava vlade

Slovenija potrebuje državo, ki državljanom nudi kakovostne storitve za normalno ceno. Prvi korak pri zmanjšanju stroškov države in povečanju njene učinkovitosti bo zmanjšanje števila ministrstev na enajst.

1.2. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki bo opravljalo naloge na področjih delovnih razmerij in pravic iz dela, zaposlovanja in poklicnega usposabljanja, enakih možnosti, družine, socialnih zadev, invalidskega varstva, vojnih invalidov, vojnih veteranov in žrtev vojnega nasilja ter vojnih grobišč.

2.2. Ministrstvo za finance, ki bo opravljalo naloge na področjih makroekonomske politike in koordinacije strukturnih reform, zakladništva, javnega računovodstva, proračuna, javnih naročil, davčnega in carinskega sistema, javnofinančnih prihodkov in finančnega sistema, finančnega premoženja, poroštev, zadolževanja javnega sektorja, javno-zasebnega partnerstva, preglednosti finančnih odnosov, preprečevanja in odkrivanja pranja denarja, prirejanja iger na srečo, državnih pomoči ter makrofiskalnih analiz in napovedi.

2.3. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki bo opravljalo naloge na področjih ekonomskega sistema in razvoja, notranjega trga, varstva potrošnikov, varstva konkurence, ekonomskih odnosov s tujino in gospodarske diplomacije, skladnega regionalnega razvoja, razvoja podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, drobnega gospodarstva in turizma, pošte, industrijskih projektov, tehnologije, intelektualne lastnine, tehnologije in meroslovja. Usklajevalo in spremljalo bo izvajanje strategije razvoja Slovenije, gospodarskih in socialnih reform ter Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007 – 2023. Usklajevalo bo pripravo programov za uresničevanje ciljev Strategije Evropa 2020 v Sloveniji in z institucijami Evropske unije, načrtovalo in usklajevalo stališča Republike Slovenije na področju sodelovanja z OECD. Zagotavljalo bo medresorsko usklajenost strateških dokumentov, na podlagi katerih lahko Republika Slovenija prejema sredstva iz evropskega proračuna. Usmerjalo

bo programski okvir za delovanje Slovenske izvozne in razvojne banke (SID banke) v sodelovanju s pristojnimi ministrstvi in vladnimi službami.

2.4. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, ki bo opravljalo naloge na področjih železniškega, zračnega in pomorskega prometa, plovbe po celinskih vodah in cestnega prometa, razen nadzora varnosti cestnega prometa, energetike, naloge na področjih prometne infrastrukture in žičniških naprav, naloge na področju prostora in stanovanjske politike, elektronskih komunikacij, pospeševanja informacijske družbe na področjih, ki ne sodijo v delovna področja drugih ministrstev, ter usklajevanje dela na področju informacijske družbe.

2.5. Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, ki bo opravljalo naloge na področjih vzgoje, osnovnega, srednjega, višjega in visokega šolstva, znanosti, raziskovanja, športa, ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih vrednot, medijev ter skrbi za uveljavljanje, razvoj in promocijo slovenskega jezika.

2.6. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ki bo opravljalo naloge na področjih kmetijstva, razvoja podeželja, prehrane, varstva okolja, rastlin, prstoživečih živali; upravljanja z vodami, mineralnimi surovinami, veterinarstva in zootehnike, gozdarstva, lovstva, ribištva, varnosti in kakovosti krme in hrane oziroma živil, razen prehranskih dopolnil, živil za posebne prehranske oziroma zdravstvene namene ter hrane oziroma živil v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane, obratih za prehrano na delu ter na področjih okolja in podnebnih sprememb.

2.7. Ministrstvo za notranje zadeve, ki bo opravljalo naloge na področjih javne varnosti in policije, organizacije in statusa državnega tožilstva, nadzora nad poslovanjem državnega tožilstva, naloge na področjih upravnih notranjih zadev in migracij ter uresničevanja ustavnih in zakonskih določil, ki zadevajo posebne pravice pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti, ter spremljanja in skrbi za zaščito posebnih pravic v Sloveniji živeče romske skupnosti ter enotnega sistema določanja, varovanja in dostopa do tajnih podatkov z delovnega področja državnih organov Republike Slovenije, ki se nanašajo na javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ali obveščevalno in varnostno dejavnost države, ter prenehanja tajnosti takšnih podatkov.

2.8. Ministrstvo za obrambo, ki bo opravljalo naloge na področjih obrambnega sistema in sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

2.9. Ministrstvo za pravosodje in javno upravo, ki bo opravljalo naloge na področjih organizacije in statusa sodišč, državnega pravobranilstva in ustavnega sodišča, nadzora nad poslovanjem državnega pravobranilstva, naloge na področjih javne uprave, lokalne samouprave, sistema javnih uslužbencev in plačnega sistema v javnem sektorju, ter druge vrste z zakonom določenih pravosodnih in upravnih nadzorov, civilnega in kaznovalnega prava, sodnih postopkov, alternativnega reševanja sporov, pravosodne uprave, odvetništva, notariata, izvrševanja kazenskih sankcij, varstva osebnih podatkov, mednarodne pravne pomoči in mednarodnega pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah, zagotavljanja pravne enakopravnosti in dejanske enakosti na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, ter uresničevanja vseh drugih ustavnih svoboščin.

2.10. Ministrstvo za zdravje, ki bo opravljalo naloge na področjih javnega zdravja, zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja, zdravstvene dejavnosti, kemijske

varnosti, varstva pred sevanji, zdravil in medicinskih pripomočkov, prehranskih dopolnil, živil za posebne prehranske oziroma zdravstvene namene, materialov, ki prihajajo v stik z živili, pitne vode ter varnosti in prehranske vrednosti živil oziroma hrane v gostinski dejavnosti, institucionalnih obratih prehrane in obratih za prehrano na delu.

2.11. Ministrstvo za zunanje zadeve, ki bo opravljalo naloge na področjih zunanjih zadev države, konzularne zaščite in mednarodnega prava, vključno s sklepanjem mednarodnih pogodb, delovanja Republike Slovenije pri pogajanjih o pridružitvi in pristopu novih držav k Evropski uniji, področju sodelovanja Republike Slovenije v zvezi s finančno - tehnično pomočjo Evropske unije tretjim državam ter izvajalo naloge, povezane z instrumenti predpristopne pomoči Evropske unije in drugimi oblikami pomoči, ter na področju izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja.

3. Organizacija in procesi v vladi

Koalicija bo okrepila koordinacijo med ministrstvi in zagotavljala koherentno vodenje politike, saj mora vlada delovati enotno in ne kot zbir posameznih resornih politik. Za pomembnejše politične projekte bodo po odločitvi vlade delovale stalne koordinacijske skupine ministrov, kjer se bodo usklajevale resorne politike.

4. Strateško načrtovanje in vodenje

Načrtovanje dela vlade bomo nadgradili tako, da bo namesto klasičnega normativnega programa, vlada sprejela letni program dela z definiranimi cilji, aktivnostmi in kazalniki uspešnosti, po katerih bo lahko javnost ocenila uspešnost vlade, in ga objavila na spletu. Strateško načrtovanje vlade bo povezano s proračunskim načrtovanjem.

5. Kakovost predpisov ("better regulation")

Nadgradili bomo standarde posvetovanja z zainteresirano javnostjo (zbornice, sindikati, združenja,...) ob pripravi in sprejemanju predpisov in na ta način zmanjšali demokratični deficit ter dvignili kakovost predpisov. Dosledno bomo tudi opravljali presojo učinkov predpisov in na ta način zagotovili odločanje vlade na podlagi dejstev in dokazov.

II. PROGRAMSKI DEL

1. PRIORITETNI (TAKOJŠNJI) UKREPI

Stanje v Sloveniji je tako resno, da bo nova vlada morala v prvih stotih dneh narediti najnujnejše, da presekamo spiralo pesimizma, pomanjkanja ambicij in sušo finančnih virov ter začnemo obračati smer razvoja ponovno navzgor. Vse s ciljem, da se v slovensko gospodarstvo in med ljudi čim prej začne vračati optimizem, da začnejo v gospodarstvu nastajati nova delovna mesta, da poraste splošna blaginja in da začne Slovenija delovati kot pravična država.

1.1. Število ministrstev bomo zmanjšali na 11

Združevali bomo vsebinsko povezana ministrstva

Sedanja struktura ministrstev	Ukrep	Nova struktura ministrstev
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve		Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Ministrstvo za finance	Pristojnost za koordinacijo strukturnih reform	Ministrstvo za finance
Ministrstvo za gospodarstvo	Združitev s področjema visoke tehnologije in razvoja	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Združitev z delom sedanjega Ministrstva za okolje in prostor, ki se navezuje na delovno področje okolja, ter s Službo za podnebne spremembe, pri čemer se delovno področje prostora izloči in umesti v Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
Ministrstvo za kulturo	Združitev z Ministrstvom za šolstvo in šport	
Ministrstvo za notranje zadeve	Pristojnost za državno tožilstvo	Ministrstvo za notranje zadeve
Ministrstvo za obrambo		Ministrstvo za obrambo
Ministrstvo za okolje in prostor	Delovno področje okolja se združi z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (Ministrstvo za kmetijstvo in okolje), delovno področja prostora se umesti v Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	
Ministrstvo za pravosodje	Združi se z ministrstvom za javno upravo	Ministrstvo za pravosodje in javno upravo
Ministrstvo za promet	Delovno področje prostora se s sedanjega Ministrstva za okolje in prostor prenese v Ministrstvo za infrastrukturo in prostor	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
Ministrstvo za šolstvo in šport	Združi se z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter Ministrstvom za kulturo	Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	Razdeli se: področje visokega šolstva in znanosti se združi z Ministrstvom za šolstvo in šport, tehnologija pa z Ministrstvom za gospodarstvo	
Ministrstvo za zdravje		Ministrstvo za zdravje
Ministrstvo za zunanje zadeve		Ministrstvo za zunanje zadeve

Ministrstvo za javno upravo	Združitev z Ministrstvom za pravosodje in javno upravo	
-----------------------------	--	--

1.2. Pristopili bomo k socialnemu in medgeneracijskemu dialogu

Koalicijski partnerji bomo takoj sprožili oblikovanje novega socialnega sporazuma in medgeneracijskega dogovora ter socialne partnerje povabili k sooblikovanju rešitev, ki bodo povečale blaginjo ter omogočile uresničitev temeljnih ciljev iz 2. točke I. poglavja te pogodbe.

1.3. Oblikovali bomo partnerstvo za razvoj

S ciljem doseči čim širše soglasje in enotnost pri rešitvah za izhod iz krize in strukturnih reformah bomo opozicijskim strankam ponudili sodelovanje pri ključnih projektih za preboj iz krize, strukturnih reformah in ključnih razvojnih projektih. Sodelovanje bo temeljilo na enakopravni udeležbi pri usklajevanju rešitev pred obravnavo na vladi in v državnem zboru.

1.4. Do konca mandata bomo odpravili strukturni javno - finančni primanjkljaj in stabilizirali delež javne porabe v BDP pod 45%

Koalicijski partnerji se zavedamo, da ne moremo porabiti več, kot ustvarimo. Zato je potrebno javne finance konsolidirati predvsem z zmanjševanjem javne porabe. Ob normalnih gospodarskih razmerah vsi odhodki države za financiranje javne porabe po standardu ESA 95 lahko znašajo največ 45% bruto domačega proizvoda. Rešitev je podlaga za bolj predvidljive razmere za podjetništvo in signalizira javnemu sektorju, da bo v dobrem in v slabem delil usodo gospodarstva. Takšna rešitev daje okvir za pripravo proračunskih aktov za leto 2012 in kasneje. Rešitev je uvod v ustavne spremembe, v katerih bomo koalicijski partnerji definirali fiskalno pravilo. S proračunskimi dokumenti pa bomo zagotovili njegovo postopno uresničitev najkasneje do leta 2015.

1.5. Podprli bomo ustvarjalne in zmanjšali stroške dela

Kriza je priložnost, da tisti del gospodarstva, ki zaposluje bolj izobražene ljudi, vlaga v znanje, in investira, dobi dodaten zagon. Koalicijski partnerji bomo zato sprožili mehanizme, ki bodo nekatere podjetnike dodatno motivirali.

- **Uvedba socialne kapice.** Z omejitvijo prispevkov za socialno varnost (uvedbo t.i. socialne kapice) bomo koalicijski partnerji zmanjšali ceno dela bolj produktivnih in izobraženih. Višino plače, od katere dalje bi veljala omejitev prispevkov, bomo določili na podlagi presoje sprejemljivih finančnih učinkov v obeh blagajnah in v proračunu.
- **Sprememba dohodninske lestvice.** V skladu s sedanjim Zakonom o dohodnini se prehod v najvišji razred dohodnine začne že pri približno povprečni plači. To deluje nespodbudno na zaposlovanje strokovnjakov, ki dosegajo višjo dodano vrednost in prispevajo k večji storilnosti. Nasprotno, slovenski ustvarjalni razred s tem naredi cenovno nekonkurenčnega v primerjavi s kolegi iz konkurenčnih držav. Zato bomo koalicijski partnerji predlagali spremembo dohodninske lestvice, s katero bodo

prejemki najproduktivnejših delavcev manj obdavčeni, s tem bo gospodarstvo bolj konkurenčno in produktivnejše, saj bo lahko več denarja namenilo za razvoj. Proučili bomo ponovno uvedbo osebnih olajšav pri dohodnini za določena vlaganja posameznikov. Eno od pomembnih meril presoje pri tem bo, v kolikšni meri bi uvedba teh olajšav zapletla in podražila dohodninski sistem (zaradi potrebne administracije in preverjanj), ki ga želimo ohraniti enostavnega.

- **Koalijski partnerji se zavezujemo, da bodo olajšave za otroke in druge vzdrževane družinske člane ostale najmanj na obstoječi ravni.**
- **Povečanje olajšave za raziskave in razvoj od 40% na 100%.** Z večjimi investicijami v R&R bomo ustvarili nova znanja, nove patente, nove izdelke in dali jasen signal investitorjem, da podpiramo družbo razvoja in znanja. Sistem uveljavljanja olajšave bomo bistveno poenostavili. Povečali bomo tudi olajšave pri dohodku od inovacij.

1.6. Podprli bomo podjetne

- **Uvedba pavšalne obdavčitve za mikro podjetja in samostojne podjetnike.** Davčni postopki so še posebej zapleteni za majhna podjetja. Koalijski partnerji se zavedamo, da so majhna podjetja eden najpomembnejših delov gospodarstva. Zato bomo poenostavili davčne predpise s pavšalno obdavčitvijo dohodkov. S tem bomo spodbudili rast podjetništva, dosegli večje število delovnih mest, razširili krog, ki plačuje davke, in legalizirali del sive ekonomije.
- **Postopno znižanje stopnje davka od dohodka pravnih oseb na 15%.** S tem ukrepom, ki pomeni postopno (vsako leto za eno odstotno točko) znižanje davka, bomo koalijski partnerji dali gospodarstvu signal, da nam rast, razvoj in večjo zaposlenost lahko zagotovi le povečana gospodarska aktivnost. Hkrati pa bomo domači in mednarodni skupnosti dali signal, da Republika Slovenija spodbuja naložbe in investitorjem zagotavlja konkurenčne pogoje za poslovanje. Izpad dohodka bomo nadomestili z učinkovitejšo izterjavo.
- **Uvedba neomejene 40% investicijske olajšave.** Investicije, ki so ključnega pomena za konkurenčnost gospodarstva, so zastale. Z neomejeno investicijsko olajšavo bomo koalijski partnerji izboljšali pogoje gospodarjenja in s tem spodbudili podjetja in samostojne podjetnike, da investirajo in na ta način dosegaajo večjo dodano vrednost ter so zato bolj konkurenčni.
- **Davčne počitnice za nova podjetja.** Podjetništvo je v krizi, zato bomo koalijski partnerji z uvedbo tega ukrepa podjetnikom omogočili čim boljše pogoje na začetku poslovanja. V prvem letu davkov ne bodo plačevali, po treh letih pa bodo prešli na normalno obdavčitev.
- **Ukinitev davčne tajnosti na podatkih o neplačnikih.** Po veljavnem zakonu so davčna tajnost tudi podatki o davčnem zavezancu - neplačniku, dokler postopek ni pravnomočen. Koalijski partnerji bomo predlagali rešitev, ki bo preventivno pripomogla k preprečevanju davčnih utaj, razkrivanju neplačnikov ter povečanju plačilne discipline. Enako velja tudi za delodajalce, ki ne plačujejo prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. Zakonsko bomo omogočili, da bodo gospodarski subjekti objavljali podatke o plačilnih obveznostih svojih partnerjev.

Vrstni red uvajanja do tu naštetih davčnih ukrepov bomo določili glede na pričakovane pozitivne učinke na gospodarstvo in cilj fiskalne konsolidacije ter glede na administrativno zahtevnost oziroma izvedljivost.

1.7. Skrajšali bomo čas umeščanja objektov v prostor

Koalicijski partnerji bomo odpravili administrativne ovire in nepotrebna soglasja ter s tem odpravili krč pri umeščanju objektov v prostor.

To bomo dosegli z naslednjimi ukrepi:

- poenostavitev prostorskega načrtovanja občin, predvsem z omejitvijo moči državne birokracije in uveljavitvijo načela zaupanja v lokalne oblasti,
- zmanjšanje nabora posegov, ki terjajo posebna soglasja,
- zmanjšanje nabora potrebnih soglasij,
- dosledno spoštovanje načela »molk je odobritev« pri soglasjih, potrebnih pred vložitvijo zahteve za gradbeno dovoljenje,
- brezplačnost vseh soglasij,
- izdaja vseh soglasij najkasneje v roku enega meseca, na področju varstva okolja pa največ dva meseca,
- natančno spremljanje pravočasnosti izdajanja dovoljenj in soglasij, javnost teh podatkov na spletu,
- uveljavitev osebne odgovornosti predstojnikov organov, ki ne zagotavljajo reševanja zadev v roku.

1.8. Normalizirali bomo stanje na področju pridobivanja dovoljenj za gospodarske dejavnosti in nadgradili enotne vstopne točke

Z nadaljnjo deregulacijo bomo zmanjšali število dejavnosti, za katere je potrebno posebno dovoljenje. Vloge za dovoljenja bo mogoče vlagati na enotnih vstopnih točkah VEM. Nasploh bomo te točke postopoma nadgradili v vseobsežen državni servis za podjetnike in investitorje. Za točke VEM bomo odprli tudi možnost javno-zasebnega partnerstva, tako da bodo te storitve lahko opravljala zasebna podjetja, ki bodo ob tem ponujala še celotno paleto svetovalnih storitev (računovodstvo, pridobivanje evropskih sredstev...).

1.9. Pri debirokratizaciji bomo radikalni in brezkompromisni

Debirokratizacija bo potekala na dva načina: preventivno (preko presoje učinkov - RIA, kot je urejena v poslovniku vlade) in z zbiranjem predlogov za poenostavitve, ki jih bomo zajeli v letnem akcijskem načrtu za odpravo administrativnih ovir. Stopnja zbirokratiziranosti v Sloveniji je zaskrbljujoča, zato bomo na tem področju radikalno in brezkompromisno dajali prednost zdravi pameti pred birokratsko okostenelostjo.

1.10. Ustvarili bomo pogoje za odpravo kreditnega krča in terjali odgovornost za slabo poslovanje bank

Banke v Sloveniji so v svojih bilancah akumulirale precej slabih kreditov, zaradi katerih so se znašle v t.i. kreditnem krču. Kreditna aktivnost v Sloveniji je zastala. Tudi dobra podjetja z naročili imajo težave s pridobivanjem sredstev in kapitala. S priznanjem slabih kreditov se bo sprožil tudi postopek ugotavljanja odgovornosti za njihov nastanek. Izboljšali bomo upravljanje finančnih institucij v državni lasti in v

sodelovanju z Banko Slovenije izpopolnili regulacijo bančnega sistema. Finančni sektor bo ponovno lahko začel uspešno opravljati svojo osnovno vlogo in servisirati zdravo gospodarstvo. S tem bomo spodbudili gospodarsko aktivnost in posledično zaposlovanje. Z namenom, da se izboljša likvidnost, bomo koalicijski partnerji uvedli 15 dnevni plačilni rok za neposredne in posredne proračunske uporabnike.

1.11. Državne banke bomo spodbudili, da dajo stanovanja na trg

Banke kot lastnice vse večjega števila stanovanj so v konfliktnem položaju. Kot banke bi morale financirati nakup stanovanj, ki so na trgu, kot lastnice stanovanj pa so zainteresirane za čim višje cene teh stanovanj in vzdrževanje visokih cen na trgu. Koalicijski partnerji bomo dosegli, da bodo banke ta stanovanja dale na trg, pri tem pa z regulacijo preprečili nastanek novega nepremičninskega mehurčka. S tem bomo dosegli nižje cene stanovanj, zaradi česar bodo postala bolj dostopna.

1.12. Učinkovito bomo preganjali gospodarski kriminal

Koalicijski partnerji bomo okrepili NPU in vzpostavili jasne linije odgovornosti znotraj sistema policije. Prav tako bomo okrepili posebno tožilsko skupino in ustanovili sodišče za preganjanje težkih gospodarskih kaznivih dejanj, pranja denarja, špekulativnih stečajev, divje privatizacije, oškodovanja delavcev in neplačevanja prispevkov. Rok za razsodbo na prvi stopnji bo 6, na drugi pa 3 mesece.

Koalicijski partnerji bomo spremenili Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, tudi z namenom izboljšanja položaja upnikov.

1.13. Kadrovali bomo po sposobnostih in osebnem poštenju

V Sloveniji bomo ustvarili enakopravne pogoje za napredovanje v družbi, tako da se bo ljudi ocenjevalo po sposobnosti in osebni poštenosti, ne pa po njihovi politični pripadnosti oziroma pripadnosti klanu, lobiju, forumu ali cehu. Kadrovali bomo izključno po sposobnosti, osebni poštenosti in pripravljenosti, da izvajajo program vlade ter po svojih močeh prispevajo k izhodu iz krize in rasti blagostanja državljanov. Sistem cehovskega kadrovanja bomo v celoti razbili.

V vseh nadzornih organih, ki jih oblikuje vlada, bomo opoziciji zagotovili možnost sodelovanja, kontrole in nadzora. S pospešenim umikom države iz gospodarstva pa bomo v celoti odpravili potrebo po kakršnemkoli vladnem kadrovanju v gospodarstvu in s tem povezane skušnjave. K izvajanju tega pristopa h kadrovanju bodo zavezani vsi nosilci javnih in vodstvenih funkcij.

1.14. Izboljšali bomo plačilno disciplino

Uvedli bomo enotni račun pravne osebe, na katerem bodo zbrani podatki o vseh računih in stanju na računih. Uvedli bomo enostavnejše instrumente zavarovanja terjatev, na podlagi katerih bo lahko izvršbo opravljala tudi javna agencija, ki bo upravljala z enotnimi računi (po vzoru nekdanje Agencije za plačilni promet).

1.15. Okrepili bomo delovanje gospodarske diplomacije

Gospodarska diplomacija bo postala prednostna dejavnost slovenske diplomacije. V prvem delu mandata se bo osredotočila na pomoč ministrstvu za infrastrukturo in

prostor, ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ter ministrstvu za finance pri iskanju strateških partnerjev za vlaganja v izbrane velike infrastrukturne projekte, zlasti na področjih prometa, energetike in okolja. Zagotovili bomo učinkovito vodenje in najvišjo politično podporo temu kompleksnemu procesu.

1.16. Ostalo

Koalicijski partnerji bomo čim prej pristopili k ureditvi sledečih stvari:

- odstranili bomo moteče cestninske postaje na AC;
- odstranili bomo objekte na notranjih mejah EU,
- odpravili bomo vse koncesijske omejitve in dovolili konkurenco v panogah, kjer sedaj število igralcev na trgu neposredno nadzoruje država (notarstvo, dimnikarstvo itd.). Bistveno bomo zmanjšali število tistih dejavnost, za katere je potrebno pridobiti dovoljenje ali licenco. V dejavnostih, ki bodo ostale regulirane, se kot minimum zaščitite porabnika zagotovijo neodvisne informacije o kakovosti, odpravijo minimiziranje cen in obvezne tarife.

2. FINANCE

2.1. Javne finance

Koalicija bo do konca mandata uravnotežila javne finance in zagotovila, da javni dolg ne bo presegel ravni 46 odstotkov BDP. To bo dosegla predvsem z znižanjem javnih izdatkov in tako, da bo ob tem uvedla, tudi s koalicijsko pogodbo predvidena, znižanja davčne obremenitve.

Največje znižanje javne porabe bo doseženo v prvih dveh letih mandata. Za leto 2012 bo vlada pripravila rebalans proračuna, ki bo javno porabo zmanjšal za vsaj 5 %, predvsem z uporabo dveh glavnih mehanizmov: uveljavitev jasnih vsebinskih prioritete in boljša izraba razpoložljivih virov. Koalicija bo kot dodatek h koalicijski pogodbi sprejela tudi protokol, s katerim bo določila ciljni scenarij uravnoteženja javnih financ, določila zgornje meje izdatkov po posameznih ministrstvih in drugih uporabnikih proračuna ter ciljno raven javnega dolga po letih.

Vsak zakon ali drug predpis, ki pomembno posega v javne finance ali uresničevanje ciljev ekonomske politike, je lahko sprejet le, če ga spremljajo simulacije pričakovanih učinkov, tako na javne finance kot na gospodarstvo, in samo s soglasjem finančnega ministra. S tem se zagotovi nadzor proračunskih izdatkov in omogoči popolna informacija o posledicah predpisov. Vsaka simulacija skupaj s finančnimi posledicami zakona mora biti javno objavljena.

Povečali bomo avtonomijo in odgovornost predstojnikov v javnem sektorju, od organov državne uprave do javnih zavodov. Predstojniki bodo s pogodbo vezani za doseganje jasno postavljenih ciljev, hkrati pa bodo dobili vsa potrebna pooblastila za ukrepanje in vodenje.

Uveljavili bomo ostrejšje omejitve zadolževanja občin in spremenili sistem finančne izravnave tako, da bo občine ekonomsko spodbujal k povezovanju in združevanju funkcij.

2.2. Takojšnja sanacija bančnega sistema – zagotovitev stabilne lastniške strukture in učinkovitega upravljanja bank (hkrati sistemski in protikrizni ukrep)

Koalicijski partnerji bomo pristopili h takojšnji sanaciji bančnega sistema in sicer tako, da bo sočasno s sanacijo bank potekala konsolidacija lastniške strukture državnih bank in ostalih podjetij v državni lasti s ciljem, da se s pritegnitvijo zasebnih investitorjev in ne s proračunsko dokapitalizacijo zagotovi dodatna finančna sredstva (kapital) za banke in za delovanje podjetij ter takšno vodenje in upravljanje, da banke in podjetja varno in dobičkonosno poslujejo.

Koalicijski partnerji bomo določili primarno vlogo SID banke, ki mora postati razvojna banka, ki bo s svojo kreditno in zavarovalno aktivnostjo zagotavljala uspešnejše delovanje zdravega in propulzivnega dela gospodarstva ter uspešno tekmovanje podjetij s konkurenco. Preko SID banke bomo v večji meri usmerjali tudi razvojna sredstva, ki jih danes podeljujejo državni organi. Njeno delovanje mora biti povsem transparentno in mora redno natančno poročati o učinkih, ki jih je dosegla s svojo aktivnostjo.

2.3. Boljše upravljanje s portfeljem državnega dolga

Del državnega dolga predstavljajo obveznice, izdane na skupnem evropskem dolžniškem kapitalskem trgu s fiksno obrestno mero v evrih, kar ni optimalen način zadolževanja. Po vzoru razvitejših držav, bomo koalicijski partnerji določili optimalni portfelj državnega dolga, ki bo ob najmanjšem možnem tveganju omogočal najnižje stroške zadolževanja.

2.4. Enotno zadolževanje države

Državni proračun se na skupnem evropskem dolžniškem kapitalskem trgu zadolžuje bolj ugodno, kot se zadolžujejo ostali »deli« širše države (občine, ZZZS, ZPIZ, SOD). Koalicijski partnerji bomo zagotovili, da bo Ministrstvo za finance izvajalo tudi zadolževanje za preostale sektorje. Na tak način bomo znižali stroške zadolževanja in uvedli nadzor nad njim.

2.5. Normalno funkcioniranje sekundarnega trga vrednostnih papirjev

Normalno delovanje sekundarnega trga je ključno pri oblikovanju cen obveznic RS, ki vpliva tudi na ceno novega zadolževanja na primarnem trgu. Na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev je bilo ob znatni likvidnosti zaznati zakasnele poravnave že sklenjenih poslov. Koalicijski partnerji bomo z operacionalizacijo projekta ta problem odpravili oziroma zelo omejili.

2.6. Zmanjšanje davčno-administrativnih bremen gospodarstva

Koalicijski partnerji bomo z namenom zmanjšanja davčno-administrativnih bremen zagotovili, da:

- bodo poenostavljeni obrazci in postopki napovedovanja dohodkov;
- bodo poenostavljeni obrazci in postopki davčnih obračunov;
- bodo poenostavljeni postopki dokazovanja oprostitev in olajšav;
- bodo poenostavljeni postopki za odlog in obročno plačevanja davkov;
- bo zagotovljeno reševanje pritožb v davčnem postopku v obveznih (ne inštrukcijskih) rokih.

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, s katerimi bomo skrajšali roke za pridobitev vseh dovoljenj v zvezi s poslovanjem podjetij (registracije, gradbena dovoljenja in podobno) ter spodbudili prehod na celovito elektronsko poslovanje.

2.7. Znižanje trošarin

Koalicijski partnerji bomo uvedli takšno trošarinsko politiko, da bodo cene trošarinskih izdelkov konkurenčne.

Koalicijski partnerji bomo pravičneje obdavčili nepremičnine in posodobili sedanj sistem obdavčitve luksuza.

2.8. Davčni sistem

Dohodnino bomo dodatno administrativno poenostavili. Transferi, ki po vsebini pomenijo nadomestilo izpada dohodkov, bodo vključeni v dohodninsko osnovo. Z dvigom meje dohodninskih razredov in uvedbo kapice na socialne prispevke bomo razbremenili srednji sloj, spodbudili povpraševanje po delu in njegovo ponudbo ter zmanjšali vzroke za sivo ekonomijo. Z reorganizacijo davčne uprave oziroma prerazporeditvijo kadrov se bomo lahko v veliko večji meri posvetili zahtevnejšim davčnim postopkom, s katerimi bomo bolj učinkovito stopili na prste tistim, ki se izogibajo plačilom davkov. Zagotovili bomo učinkovito izterjavo davkov z uvedbo ustreznih nadzornih mehanizmov.

Uveljavljali bomo osebno odgovornost inšpektorjev za kakovost njihovih odločb, glede na delež zavrnitev odločb na višjih stopnjah.

Poenostavili bomo predpise na področju davčne zakonodaje in razbremenili postopke plačevanja davkov in prispevkov. Odpravili bomo posebni davek na določene prejemke, ki je izgubil svoj smisel.

Obdavčitev samostojnih podjetnikov in oseb, ki samostojno opravljajo dejavnost v najmanj določenem obsegu, bomo vključili v sistem obdavčitve pravnih oseb. S tem bomo zagotovili enako obravnavo vseh tržnih subjektov, spodbudili samozaposlovanje ter omogočili pavšalno obdavčitev tudi mikro (enoosebni) družbam. Podjetja in podjetnike bomo razbremenili administrativnih obveznosti, ki niso nujno potrebne. Za samostojne podjetnike in mikro podjetja bomo uvedli pavšalni sistem in jih razbremenili administrativnih obveznosti, ki niso potrebne.

Podjetjem se ponudi možnost, da pomemben del davka, ki bi ga sicer plačali v državni proračun, lahko plačajo v fundacije, posebne (npr. štipendijske) sklade ali pa za razvojno raziskovalno dejavnost.

Davek na bilančno vsoto se odpravi, ker ne stimulira nič drugega kot plačevanja davka iz naslova sredstev, ki jih banke dobijo od države.

2.9. Pospešitev in izboljšanje učinkovitosti uporabe EU sredstev

Povečali bomo učinkovitost in preglednost koriščenja EU sredstev:

1. z zmanjšanjem administrativnega bremena za koristnike EU sredstev;

2. z zmanjšanjem vseh transakcijskih stroškov, povezanih s podeljevanjem, koriščenjem, poročanjem in nadzorom pri uporabi EU sredstev;
3. s pospešitvijo vseh postopkov pri obdelavi zahtevkov na strani ministrstev in agencij;
4. s povečanjem preglednosti vseh postopkov in uveljavljanje načela odgovornosti na strani odgovornih oseb na ministrstvih in agencijah za pravilnost in učinkovitost dela;
5. z izvajanjem preventivnih aktivnosti za zgodnje ugotavljanje indikatorjev rizika nepravilnosti in še posebej potencialnih zlorab EU sredstev.

Izvedli bomo naslednje aktivnosti:

1. poenotili bomo metodologijo, postopke in obrazce za administrativne in finančne dele projektnih prijav ter poročanja ter s tem usmerili delo pristojnih ministrstev na vsebinske dele razpisov in pričakovane učinke ukrepov;
2. uvedli bomo enotno tolmačenje istovrstnih zahtev pri vseh ministrstvih, agencijah in drugih vpletenih;
3. z uvedbo e-rešitev v oblaku bomo uvedli maksimalno avtomatizacijo in transparentnost vseh postopkov:
  - a. z avtomatičnim izpolnjevanjem vseh obrazcev z enim samim vnosom za celo življenjsko dobo projekta od prijave do zadnjega poročila. Podatke, ki jih že imamo, ne bomo nikoli več ponovno zahtevali od končnih uporabnikov (npr. podjetij);
  - b. z avtomatičnim izvajanjem vseh administrativnih in računskih kontrol brez ročnega kljukanja in vpletanja človeškega faktorja, kar bo močno zmanjšalo število napak in pospešilo procese;
  - c. z avtomatizirano izdelavo administrativnih in finančnih delov poročil iz izvornih podatkov, nad katerimi imamo nadzor, brez prelaganja dodatnega dela na končne koristnike EU sredstev, kar bo močno znižalo transakcijske stroške in pospešilo procese;
  - d. s popolno revizijsko slednjo nad zgodovino vsakega posamičnega podatka, kar bo omogočalo transparentnost postopkov, osebno odgovornost uradnikov in optimizacijo procesov dela;
  - e. s popolno preglednostjo s strani končnih koristnikov sredstev (podjetja) nad potekom postopkov pri organu upravljanja (kdo, kdaj, kaj, itd.);
  - f. s popolno preglednostjo s strani pristojnih organov nad postopkom kontrole finančnih poročil (kdo je kdaj kaj naredil, ugotovil, spremenil predhodne odločitve, zakaj zadeve zamujajo, koliko je kdo učinkovit);
  - g. z avtomatizacijo povezav med različnimi informacijskimi sistemi, povezanimi z uporabo EU sredstev. Ukinjeni bodo vsi obrazci, ki se jih še izdeluje ročno in ponovno vnaša v druge informacijske sisteme, kar je generator tako ozkih grl v procesih kot napak;
  - h. v celoti bomo sledili vsem strokovnim napotkom v negativnem mnenju Računskega sodišča Republike Slovenije iz novembra 2011 na sistem ISARR in delo SVLR.

3. GOSPODARSTVO

3.1. Podpora domačim in tujim investicijam

Koalicijski partnerji ocenjujemo, da je ključen dejavnik primerna organizacijska struktura, ki bo imela na eni strani močan položaj znotraj državne administracije, in na

drugi strani izrazit prodajno strateški pristop k privabljanju tujih investicij. Zato bomo uvedli koncept »vse na enem mestu«, ki bo domačim in tujim investitorjem omogočal, da uredijo vse potrebne administrativne korake preko enotne vstopne točke v primerno kratkem času (npr. 90 dni).

Z jasnim seznamom razvojno pomembnih investicijskih projektov na infrastrukturnem področju (razvojne osi, železnice, letališča), energetskega področja (nove elektrarne, skladišče jedrskih odpadkov, ...), okoljskem področju (čistilne naprave, deponije, ...), informacijskem področju (širokopolovne povezave), socialnem področju (domovi za ostarele) bomo koalicijski partnerji pritegnili k novim investicijam zasebni kapital (zlasti neposredne tuje investicije), ne proračunske investitorje (skladi,...) ter omogočili učinkovitejše črpanje evropskih sredstev v tej in prihodnji finančni perspektivi.

Zavezuje se, da se bomo v svojih izjavah in dejanjih trudili delovati v smeri privabljanja tujih investicij v našo državo in povečevanja zaupanja v naše institucije ter enako obravnavo vseh investitorjev.

3.2. Učinkovitejša podpora za internacionalizacijo gospodarstva

Koalicijski partnerji bomo uvedli koordinacijo vseh nosilcev za usmerjeno podporo ohranjanja bližnjih trgov in vstopov na oddaljene trge, še posebna pozornost pa bo namenjena ustvarjanju možnosti, da se mala in srednje velika podjetja vključujejo v izvozno poslovanje. Mreža gospodarske diplomacije mora delovati proaktivno. Vzpostavili bomo učinkovit sistem odobravanja vizumov, ki bo usklajen s potrebami gospodarstva. Koalicijski partnerji podpiramo in bomo nadaljevali s sodelovanjem pri implementaciji dobrih projektov s tega področja.

Zagotovili bomo zagon gospodarstva s poudarkom na izvozno usmerjeni predelovalni industriji, ki mora dosegati višjo dodano vrednost na zaposlenega. Uravnotežili bomo slovensko blagovno menjavo s tujino, ki je že zadnjih 10 let negativna in povečali internacionalizacijo slovenskega izvoza. Zaradi kapitalske neustreznosti bank in podjetij bomo zagotovili ustrezne finančne vire za zagon predelovalne industrije.

3.3. Načrtno odpravljanje slabosti v gospodarskem okolju

Koalicijski partnerji bomo predlagali takšne rešitve, katerih cilj bo, da se na lestvici konkurenčnosti IMD in WEF uvrstimo med 20 najboljših držav (zdaj nižje od 50. mesta, pod prejšnjo vlado okrog 30. mesta), ter da na lestvicah OECD, Svetovne banke in Združenih narodov, ki merijo blaginjo z različnimi parametri, ne zaostajamo za uvrstitvijo po BDP na prebivalca.

Preučili bomo merila in kazalnike naštetih meritev in z akcijskim načrtom za vsako merilo / kazalnik določili ukrepe, roke in odgovorne nosilce.

3.4. Priprava velikih državnih projektov za vlaganja, predvsem na področju infrastrukture

Pospešeno in učinkovito vlaganje v javno infrastrukturo bo omogočilo ponovno oživitev gospodarstva in s tem posledično odpiranje novih delovnih mest. Koalicijski partnerji podpiramo projekte, ki omogočajo takojšnje črpanje sredstev iz evropskih skladov. Te investicije se bodo financirale z javno zasebnim partnerstvom s tujimi investitorji in domačimi zasebnimi investitorji, financiranje iz domačih virov (javne finance, sredstva

javnih podjetij, sredstva iz podjetij v več kot 25% posredni ali neposredni lasti države in garancije) pa bo omejeno tako, da bo skladno z načrti za znižanje javno finančnega primanjkljaja in zaustavitvijo naraščanja javnega dolga.

3.5. Definiranje Nacionalnega energetskega programa v letu 2012

Novi nacionalni energetski program (NEP) bo dal nadaljnje razvojne usmeritve energetike in ponudil odgovore na vprašanje prihodnjih investicij v proizvodnjo za doseg čim večje samooskrbe, ob upoštevanju nacionalnih okoljskih ciljev, ukrepov učinkovite rabe energije, razpoložljivih finančnih sredstev in ekonomske smotrnosti. Pregleden in stabilen energetski program je lahko vzor tudi za različno vrsto podjetij glede tega, v kakšne tehnologije naj vlagajo na področju energetike in tako posredno prebrodijo krizo.

Koalicijski partnerji ocenjujemo, da se cilj zanesljive, varne, konkurenčne in trajnostne energetske politike da uresničiti z:

- (a) naložbami v obnovljive vire za pridobivanje električne energije (spodnja in srednja Sava, Mura, lesna biomasa, sončna in vetrna energija),
- (b) naložbami v učinkovito rabo energije (energetske naprave in obnove toplotnih izolacij (fasade, okna, ...) na vseh javnih stavbah,
- (c) nadaljevanjem investicije bloka 6 TEŠ ob reviziji stroškov in upoštevanju posledic izgradnje na višino tarif za uporabo prenosnega elektroenergetskega omrežja,
- (d) preučitvijo možnosti izgradnje 2. bloka JEK s sočasno proizvodnjo toplote za večja mesta v radiju 100 km od JEK 2
- (e) dokončanjem začelih prenosnih povezav znotraj RS (Krško - Beričevo) in dograditvijo prenosnih povezav z Italijo in Madžarsko, ob predpogoju ekonomske upravičenosti in ob večji zanesljivosti oskrbe Slovenije
- (f) storili vse potrebno za čimprejšnji pričetek del na slovenskem delu trase plinovoda Južni tok, če bo prišlo do njegove izgradnje.

Koalicijski partnerji se zavezujejo k zagotavljanju pogojev za zdravo tržno konkurenco na vseh energetskih trgih. Preučili bomo ekonomsko racionalnost sedanje ureditve sistemskih operaterjev distribucijskega omrežja.

3.6. Uporaba lesa kot ena od priložnosti za gospodarski preboj

Izjemen naravni potencial v Republiki Sloveniji je les. Koalicijski partnerji bomo reformirali sistem koncesij za upravljanje javnih gozdov in gozdarsko službo s ciljem boljšega izkoriščanja in domače predelave lesa. Ustvarili bomo pogoje, ki bodo omogočili ekonomično predelavo in izrabo lesa pri gradnji, in predpisali ekonomsko upravičeno uporabo lesa pri določenih tipih javnih objektov ter za uporabo v energetske namene.

3.7. Poenostavitev postopkov javnega naročanja in zagotovitev transparentnega pridobivanja poslov prek javnih naročil

Koalicijski partnerji bomo pri reviziji javnih naročil s ciljem poenostavitve postopkov javnega naročanja in zagotovitve transparentnega pridobivanja poslov prek javnih naročil omogočili bolj vsebinsko odločanje in zmanjšali možnosti pritožb iz proceduralnih razlogov na najmanjšo možno raven.

Zagotovili bomo kvote in takšne razpisne pogoje, ki bodo omogočali sodelovanje na javnih razpisih malim in srednje velikim podjetjem. Vsak, ki se prijavi na javni razpis, bo moral razkriti lastniško strukturo. Izbor ponudnika bo moral temeljiti na najbolj gospodarni odločitvi.

Sistem javnih naročil bomo poenostavili, debirokratizirali. Naročnikom bomo omogočili, in od njih tudi pričakovali, odgovorno vsebinsko odločanje. Naročniki se ne smejo skrivati za formalnimi birokratskimi postopki in pravili, temveč morajo:

- določiti jasne pogoje, standarde in specifikacije, ki ne omejujejo konkurence;
- odgovorno izbirati izvajalce in dobavitelje, ali na konkurenčno delujočem trgu, ali po kriteriju ekonomsko najugodnejše ponudbe ob izpolnjevanju pogojev in standardov;
- v praksi uporabiti standarde OECD, ki zmanjšujejo verjetnost karteliranja ponudnikov;
- preučiti možnost uporabe razpisa z dražbo navzdol.

Revizijski postopki morajo biti hitri in učinkoviti, vsaka revizija mora biti zaključena najkasneje v enem mesecu.

3.8. Povečanje možnosti dostopa do širokopasovnega omrežja

Dostopnost do širokopasovnega omrežja mora biti zagotovljena vsem po dostopnih pogojih. Koalicijski partnerji bomo zagotovili spodbudno regulacijo za dokončanje procesa 100% pokritosti prebivalstva Slovenije s širokopasovnim omrežjem, upoštevajoč načelo nevtralnosti do tehnologij in izrabo najučinkovitejših in najzmogljivejših glede na demografske in geografske danosti (brezžične, kabelske, optične). Zaradi počasnega in ponekod neučinkovitega priklapljanja uporabnikov na odprta omrežja širokopasovnih povezav, ki so bila zgrajena s pomočjo kohezijskih sredstev v letih 2009-2011, bomo oblikovali ciljne komplementarne ukrepe za pospeševanje e-vključenosti.

3.9. Učinkovitejše delovanje in podpora gospodarstvu s strani SID banke, še posebno financiranje in zavarovanje izvoznih poslov prek SID-a

Zaradi počasnega in birokratskega delovanja SID banke stojijo mnogi razvojni projekti. Ker ni tekočega zavarovanja izvoznih poslov s strani SID, podjetja z zagotovljenimi posli v tujini ali z zagotovljenim financiranjem iz tujine/sofinanciranjem EU, v tekmovanju s konkurenco iz držav, kjer njihove izvozne zavarovalne družbe posle aktivno zavarujejo in kreditirajo, izgubljajo prednost zgodovinskih poslovnih povezav. Razlogi za počasno in birokratsko delovanje SID banke so tako sistemski, kot kadrovske.

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, ki bodo omogočile učinkovitejše delovanje in podporo gospodarstvu s strani SID banke, še posebej financiranje in zavarovanje izvoznih poslov prek SID-a. Kriteriji delovanja SID morajo ostati strokovni in razvojni, glede na splošne cilje, ki jih postavi vlada, vendar brez političnih pritiskov.

3.10. Sofinanciranje patentne zaščite in vzpostavitev enotne spletne točke za prijavo in nadzor nad patentnimi prijavi

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, ki bodo omogočili, da bo država pod določenimi pogoji, prevzela sofinanciranje mednarodnih patentnih pravic za mikro in mala podjetja ter samostojne podjetnike s prerazporeditvijo obstoječih sredstev za tehnološki razvoj.

Koalicijski partnerji bomo vzpostavili spletni portal, ki bo poskrbel za navodila in preverjanje ustreznosti patentne prijave, razen v delu, kjer je potrebna ocena s strani strokovnjaka. Korist za mala in srednja podjetja bo očitna, saj si bodo lahko podjetja s spletnim portalom pomagala priti do pregleda nad patenti, hkrati pa bodo lahko brez večjih administrativnih ovir zaščitila svojo inovativnost.

3.11. Turizem

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, s katerimi bomo zasledovali cilj povečanja dviga konkurenčnosti in obsega turistične dejavnosti z generiranjem povpraševanja po Sloveniji kot turistični destinaciji. Poenostavili bomo vizumske postopke.

Turizem mora postati povezovalni element med gospodarskimi sektorji. Lokalne turistične organizacije je potrebno spodbuditi k vključevanju domačinov v turistično ponudbo svoje destinacije. Spodbujati je potrebno vse organizacije, od hotelirjev, agentov, prevoznikov in lokalne skupnosti, k investiranju v razvoj in razvijanju inovativnih turističnih storitev. Uporaba koncesij za pridobitev domačih in tujih investitorjev za turistično infrastrukturo. Ureditev zakona o napitninah, kot ga imajo turistično razvite države.

3.12. Prehod na celovito elektronsko poslovanje

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, da bo javna uprava do konca mandata za 100% svojih postopkov med seboj, z državljani in zasebnim sektorjem omogočala elektronsko poslovanje: elektronsko trgovanje, sklepanje pogodb in izdajanje e-računov, elektronski arhiv vse dokumentacije, e-oddajanje vlog ... in pri poslovanju znotraj države tudi v celoti prešla na elektronsko poslovanje.

3.13. Obveznost poročanja na enem mestu

Za razliko od sedanje prakse, ko morajo podjetja poročati različnim institucijam (AJPES, DURS, CURS, Banki Slovenije, Zavod za statistiko RS, Zavodu za zaposlovanje, ZPIZ ...) na različnih mestih, bomo vzpostavili enotno in enkratno poročanje na enem mestu – na javnem portalu AJPES. Poleg polavtomatskega poročanja prek spletnih tehnologij bomo omogočili sodobnejše, bolj avtomatizirano poročanje in s tem naprednejše business-to-government integracije.

Tudi roki za poročanje so časovno zelo natrpani, navodila podrobna in kompleksna, kar predstavlja veliko birokratsko breme za vsa, še posebej pa za mala podjetja. Stroški organizacije in priprave teh poročil so visoki. Zato bomo koalicijski partnerji racionalizirali pogostost poročanja.

3.14. Oživitev sveta za konkurenčnost

Koalicijski partnerji bomo oživili pluralno sestavljeni Svet za konkurenčnost, ki bo most med državo, civilno družbo in deležniki v prostoru znanja. Njegova prva naloga mora biti novelacija priporočil razvojnih skupin in recenzija načrtov vlade na področju konkurenčnosti in družbe znanja.

3.15. Spodbujanje kreativnosti in uveljavljanja blagovnih znamk

Slovenija ima malo podjetij, ki bi pod lastno blagovno znamko končnim kupcem tržila izdelke in storitve z visoko dodano vrednostjo. Gospodarska kriza je razkrila slabosti, ki so bile v slovenskem gospodarstvu v dobrih časih skrite. Propadajo podjetja, ki so jim dodelavni posli puščali zgolj drobtine. Proizvajalci sestavnih delov in polizdelkov, tudi tisti z lastnim razvojem, životarijo in so prepuščeni na milost in nemilost okrevanju svojih glavnih kupcev.

Koalicijski partnerji se zavezujemo sistematično podpreti ustvarjalne industrije (oblikovanje, blagovne znamke, inovacije na področju storitev) z institucionalno podporo podobno, kot je to urejeno za področje tehnične inovativnosti in znanja.

Šole na vseh ravneh bodo sistematično skrbele za ustvarjalnost mladih in ne bodo zatirale prirojene otroške ustvarjalnosti, spontane izvirnosti in drugačnosti.

Vpeljali bomo skrb za lepo, urejeno, oblikovano, ustvarjalno ... v vse ravni odločanja, še posebej pri urejanju in oblikovanju prostora, v urbanizem in arhitekturo.

Politika državnih raziskav in razvoja bo posebej pozorno podpirala sodelovanje s tisto domačo industrijo, ki je finalist in dela z lastnimi blagovnimi znamkami.

Prestrukturiranje gospodarstva v smeri kreativne ekonomije nudi dobro plačana delovna mesta ustvarjalnim in odpira zanesljiva delovna mesta vsem, ki sodelujejo pri oblikovanju, produkciji in promociji izdelkov take ekonomije. Ta lahko v Sloveniji na dolgi rok zagotovijo solidno plačana delovna mesta in deleže na globalnem trgu.

3.16. Izboljšanje upravljanja podjetij, kjer je solastnik država in obvezno ocenjevanje

Podjetja, kjer je solastnik država, pogosto ne dosegajo mednarodno primerljivih rezultatov in kazalnikov poslovanja. Nekatera stalno potrebujejo dokapitalizacijo, druga so na robu stečaja, tretja ne dosegajo dobičkov, ki bi jih lastniki pričakovali.

Uvedli bomo redno primerjanje (benchmarking) poslovnih rezultatov podjetij z rezultati tujih in zasebnih podjetij iz iste panoge ter preverjali tudi upravljavsko prakso podjetij, kot to zahtevajo »Načela korporativnega upravljanja OECD«, po evropskem modelu odličnosti EFQM oz. po kriteriju za Priznanje RS za poslovno odličnost.

Koalicijski partnerji bomo zahtevali predvsem dobre poslovne rezultate v primerjavi s konkurenco, kot del poslovnega načrtovanja pa tudi letni načrt izboljšave pristopov oz. vpeljavo sodobnih metod upravljanja. Država mora to zagovarjati preko predstavnikov v nadzornih svetih. Država mora tudi v bankah in drugih finančnih ustanovah, kjer je solastnik, uvesti predvsem upoštevanje dobrih poslovnih rezultatov, pa tudi ocene

podjetij po evropskem modelu odličnosti EFQM za dolgoročno sposobnost vračanja posojil in s tem dostopnost do kapitala.

3.17. Strategija upravljanja kapitalskih naložb

Koalicijski partnerji bomo v prvem polletju sprejeli strategijo upravljanja kapitalskih naložb z načrtom umika države iz gospodarstva, pri čemer bomo v bankah in zavarovalnicah ohranili 25% plus ena delnico (kontrolni delež države), hkrati pa tudi sprejeli pregleden in zavezujoč načrt aktivnosti za pritegnitev zasebnih investitorjev v najkrajšem možnem času. Javna infrastruktura bo ostala v državni lasti.

Pripravljen bo jasen in časovno definiran načrt umika države iz ne - strateškega lastništva gospodarskih družb, pri čemer se lahko izvzamejo podjetja z dobrimi poslovnimi rezultati, ki delujejo na mednarodnih konkurenčnih trgih, ter energetika in infrastruktura. Državna podjetja naj imajo primarno nalogo, da ustvarjajo dobiček, ki se steka v proračun, ne pa v zasebne žepke. Prodaja ne - strateških naložb se bo opravila po primerni ceni. Koalicijski partnerji bomo v prvem polletju leta 2012 sprejeli strategijo upravljanja kapitalskih naložb z načrtom umika države iz gospodarstva, ki naj upošteva strateški pomen državnih podjetji.

Poenotili in centralizirali bomo upravljanje kapitalskih naložb v lastništvu države. AUKN bomo nadomestili z drugačno rešitvijo, ki bo zagotovila dejansko uveljavljenje načel OECD za dobro upravljanje podjetji v državni lasti.

3.18. Ukrepi za večjo konkurenčnost na področjih, ki jih danes neposredno kontrolira država

Odpravili bomo vse koncesijske omejitve in dovolili konkurenco v panogah, kjer sedaj število igralcev na trgu neposredno kontrolira država (notarstvo, dimnikarstvo itd.). Deregulirali bomo poklice oziroma upravljanje določenih dejavnosti, kar pomeni, da bomo bistveno zmanjšali število tistih dejavnosti, za katere je potrebno pridobiti dovoljenje ali licenco. V dejavnostih, ki bodo ostale regulirane, se kot minimum zaščitne porabnike zagotovijo neodvisne informacije o kakovosti, odpravijo minimiziranje cen in obvezne tarife.

3.19. Načelo nevmešavanja v ne - strateška podjetja

Ekonomsko politiko države bomo v celoti umaknili iz reševanja poslovnih problemov konkretnih podjetij in jim preko gospodarske diplomacije ponudili institucionalno pomoč pri navezovanju stikov s potencialnimi tujimi investitorji. Problem zaposlovanja naj se rešuje s politiko odpiranja delovnih mest in ne s politiko ohranjanja delovnih mest tam, kjer jih v realnosti, brez državne pomoči, ni več.

Na finančnih trgih bomo okrepili vlogo države kot regulatorja in odpravili njeno lastniško vlogo.

Okrepili bomo odgovornost regulatorjev trga in s tem preprečili nove epizode njihove pasivnosti, ki smo jim bili priča v času menedžerskih prevzemov. Vsi izvajalci javnih služb (komunala, pošta itd.) morajo utemeljiti stroške, ki jih zaračunavajo porabnikom. Lokalni monopoli bodo sistemsko urejeni tako, da bodo zaračunavali le neprofitno ceno.

3.20. Ukinitvev obveznega članstva v zbornicah

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, s katerimi bo članstvo v zbornicah prostovoljno, razen v primerih, ko se članstvo z referendumom na ravni povezovanja v zbornico odloči za obvezno članstvo. V primeru Kmetijsko gozdarske zbornice pa bo obvezno povezovanje v zbornico dodatno omejeno na prejemnike subvencij in lastnike večjih gozdov.

3.21. Avtorsko pravo in kolektivne organizacije

Uvedli bomo konkurenco na področju kolektivnega upravljanja avtorskih in sorodnih pravic, kjer je to v skladu z mednarodnimi pogodbami možno.

Natančno bomo pregledali delovanje vseh kolektivnih organizacij in zagotavljanje zakonitega delovanja le teh.

3.22. Industrijska lastnina

V okviru izdatkov za spodbujanje raziskav in razvoja bomo zagotovili ustrezno vlaganje na področju zaščite industrijske lastnine in komercializacije industrijske lastnine, katere namen naj bo vsaj delno vračilo vloženih sredstev, ter za spodbujanje gospodarstva pri mednarodni zaščiti industrijske lastnine. Krepili bomo razumevanje vloge in pomena industrijske lastnine v gospodarstvu, institucijah za raziskave in razvoj (RR) in izobraževalnem sistemu.

Država naj zagotovi, da bo v primerih sovlaganja v RR in industrijske lastnine solastnica rezultatov, ki pa jih lahko po določenem času ostali imetniki pravic odkupijo od države brez pribitka obresti.

4. TRG DELA

Strateški cilji koalicijskih partnerjev na področju trga dela so:

- Povečati zaposlenost;
- Zmanjšati brezposelnost.

4.1. Prožnost in hkrati varnost na trgu dela

Cilj politike zaposlovanja bo, da ima čim več ljudi plačano delo, ne glede na formalno obliko zaposlitve. To bomo dosegli z bistveno poenostavitvijo in zmanjšanjem števila pravnih oblik zaposlitve, z davčno in regulatorno spodbudno obravnavo kratkotrajnih zaposlitev, s prenašanjem skrbi za socialno varnost s podjetij na državo in druge inštitucije s tega področja ter z drugačnim delovanjem zavoda za zaposlovanje v povezavi z mrežo zasebnih posrednikov dela.

Z zmanjševanjem razlik v regulaciji in obremenitvi različnih oblik delovnih razmerij bomo omogočili "mehke prehode" med različnimi oblikami zaposlitve. Delavci, ki bodo dlje časa delali za istega delodajalca, bodo tako lažje prehajali iz najbolj fleksibilnih oblik zaposlitve v ugodnejše, stalnejše oblike delovnega razmerja. Na drugi strani se bodo stroški delodajalcev povečevali postopoma, tako da bodo imeli manj razlogov, da bi se izogibali zaposlovanju za daljše obdobje. Na tak način bomo zagotovili ustrezno

ravnovesje med varnostjo in prilagodljivostjo zaposlitve. Pri tem bomo koalicijski partnerji še posebej pozorni na ukrepe, ki bodo spodbujali zaposlovanje za nedoločen čas. Z namenom čim hitreje spremembe Zakona o delovnih razmerjih, bomo intenzivirali usklajevanja s socialnimi partnerji. Reformo trga dela, ki bo temeljila na načelu »pravice in obveznosti« vseh deležnikov, bomo izpeljali čim bolj celovito in usklajeno s spremembami na drugih področjih (npr. davčnem), tako da se različni ukrepi smiselno povežejo, njihov učinek pa okrepi.

Koalicijski partnerji bomo v sodelovanju s socialnimi partnerji oblikovali sklad za odpravnine, ki bo omogočal tistim, ki so izgubili zaposlitev, ustrezno varnost v času iskanja nove zaposlitve. Sklad, v katerega bo svoj delež prispevala tudi država, bo deloval po zavarovalniškem principu, neizkoriščena sredstva pa bodo zaposleni lahko spremenili v pokojninsko rento. Z ukrepom bomo podjetjem zmanjšali stroške, ki nastanejo zaradi obveznosti izplačila odpravnin, zaposlenim pa povečali varnost v primeru izgube zaposlitve.

4.2. Spodbujanje zaposlovanja mladih in starejših

Mladi po končanem šolanju težko najdejo ustrezno zaposlitev. Za čimprejšnjo zaposlitev mladih, ki so končali šolanje, bomo koalicijski partnerji v okviru aktivne politike zaposlovanja oblikovali posebne programe, ki bodo spodbujali delodajalce, da bodo mlade vključevali v delovni proces že med šolanjem, za njihovo prvo redno zaposlitev pa jim bomo omogočili posebne spodbude v obliki zmanjšanja prispevkov ali delnega nadomestila plač. Podobnih spodbud bodo deležni tudi delodajalci, ki bodo zaposlovali starejše, ki so danes pogosto izrinjeni s trga dela, in tiste, ki so že izpolnili upokojitvene pogoje.

Preučili bomo sprejemljivost tistih elementov delovno pravne zakonodaje, ki spodbujajo dualnost na trgu dela in odvrtaajo delodajalce od zaposlovanja za nedoločen čas.

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, ki bodo delodajalce spodbujali k povezovanju mladih in starejših tudi v mentorskih shemah. Ukrep je koristen tako za mlade, ki bodo že med šolanjem lahko nabirali delovne izkušnje in se spoznali z delodajalcem, kot tudi za starejše, ki bodo lahko svoje izkušnje prenašali na mlade. Delodajalce bomo v večji meri vključili v oblikovanje izobraževalnih programov in tako zmanjšali razkorak med izobrazbo diplomantov in potrebami delodajalcev.

Odpraviti je treba vzroke za zelo velik obseg študentskega dela. Povečati je treba intenzivnost študija in omejiti možnosti za fiktivni vpis. Odpraviti je potrebno absolventski staž po zaključku prve stopnje bolonjskega študija. Zlorabe študentskega dela je potrebno preprečevati z strožjim nadzorom, ki bi ga omogočila enotna elektronska evidenca vseh študentskih del. Uvedli bomo tudi olajšave za prvo zaposlitev, da bi olajšali prehod iz študentskega dela v stalnejše oblike zaposlitve.

4.3. Vlaganje v razvoj zaposlenih

Kapital, ki ga ima podjetje v svojih zaposlenih in njihovem znanju, je ključnega pomena za uspešno delovanje na trgu. Posebej v času krize se je izkazalo, da je sposobnost prilagajanja novim razmeram šibka.

Koalicijski partnerji menimo, da mora država aktivno spodbujati podjetja k vlaganju v znanje in razvoj zaposlenih, zato bomo okrepiili sofinanciranje programov, ki spodbujajo

vključevanje zaposlenih v funkcionalna usposabljanja in izobraževanja. Sprejemali bomo takšne rešitve, ki bodo še posebej spodbujali vseživljenjsko karierno orientacijo in karierne centre, kar bo vodilo tudi k večji usklajenosti med ponudbo in povpraševanjem na trgu dela. Ukrep bo vplival na izboljšanje konkurenčnosti, tako zaposlenih kot podjetij.

Preučili bomo tudi možnosti vpeljave sistema rotacije z vključevanjem oseb izven organizacije pri nadomeščanju odsotnih delavcev v času izobraževanj, usposabljanj, sabatskega dopusta, starševskega dopusta ali druge daljše odsotnosti.

4.4. Prenova zavodov za zaposlovanje

Organiziranost in delovanje Zavoda RS za zaposlovanje nista prilagojena sedanjim razmeram na trgu dela. Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, s katerimi bomo prenovili organiziranost zavoda in ukrepe aktivne politike zaposlovanja, kjer bomo zmanjšali razdrobljenost programov, racionalizirali postopke vključevanja brezposelnih in dosledno spremljali učinkovitost posameznih programov. Znotraj teh ukrepov bomo okrepili predvsem programe namenjene usposabljanju in prekvalifikaciji brezposelnih za poklice, za katere na trgu vlada največje povpraševanje. Pozitivni učinki tega ukrepa se bodo pokazali v bolj individualnih obravnavah in posamezniku prilagojenih svetovanjih, ki bodo zato lahko hitreje našli zaposlitev. Sledili bomo priporočilom Evropskega parlamenta in Sveta (2009/C 155/01) ter uvedli sistematično spremljanje in izboljševanje kakovosti in učinkov poklicnega izobraževanja in usposabljanja pri nas. Prav tako bodo bolj poglobljene in uporabne informacije, koristne za nadaljnje odločitve v zvezi z njihovo kariero, lahko dobili tudi zaposleni.

V okviru institucionalne prenove Zavoda za zaposlovanje bomo omogočili ustrezno preoblikovanje, ki bo zavodu omogočilo, da se organizira kot začasni delodajalec v smislu agencije za delo. Zavod RS za zaposlovanje se posodobi v smeri bolj dinamičnega delovanja območnih enot in posameznih uradov, katerih delo se letno ocenjuje na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih rezultatov. Poleg izpolnjevanja ključnih kvantitativnih ciljev, bodo lokalni uradi zavezani k večji usmeritvi k uporabnikom, v smislu lokalnih kariernih centrov ali agencij za delo (ki izvajajo naloge informiranja, svetovanja, aktiviranja in posredovanja). Preučili bomo tudi možnost za uvedbo t.i. »voucherskega« sistema, v okviru katerega lahko uporabnik določeno storitev javnega zavoda nadomesti z vsebinsko primerljivo storitvijo zaposlitvene agencije, ki prejme pavšalni voucher. Večja stopnja konkurence pri tovrstnih storitvah bo javni zavod prisilila k bolj tržnemu obnašanju. Preučiti se tudi možnost, da lokalni urad na osnovi javnega razpisa del svojih storitev (npr. posredovanje oziroma posojanje delavcev) odda zunanjemu izvajalcu (npr. agenciji za zaposlovanje). Posodobili in razširili bomo sistem spremljanja podatkov o delovanju, o posamičnih ukrepih in o trgu dela nasploh ter izboljšali kakovost in razpoložljivost/dostopnost teh podatkov za analize. Zato bomo poiskali možnosti za uvedbo obveznega vključevanja brezposelnih oseb, ki prejemajo nadomestilo, v priložnostna dela na najrazličnejših področjih. Tako bomo zagotovili iskalcem zaposlitve nove izkušnje in večje možnosti ponovne zaposlitve na ustreznem področju, delodajalcem pa pokazali poti do novih delovnih mest.

4.5. Učinkovitejši nadzor trga dela in večja pristojnost delovne inšpekcije

Delovna inšpekcija je kadrovsko izrazito šibka, obstoječa zakonodaja pa močno omejuje njihove pristojnosti ukrepanja. Še posebej omejene možnosti ukrepanja ima v primerih hujših kršitev pravic delavcev.

Zato bomo koalicijski partnerji okrepili delovanje delovne inšpekcije in omogočili večje pristojnosti pri odkrivanju in preprečevanju nepravilnosti pri zaposlovanju. Vsebinsko delo in pooblastila bomo uredili v samostojnem zakonu, kjer bomo posebno pozornost namenili pooblastilom na področju preprečevanja dela na črno. Ukrep bo pripomogel k omejitvi kršitev pravic zaposlenih.

5. ŠOLSTVO

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne ukrepe, s katerimi bomo v vrtcih in šolah zagotovili pogoje za sodobno vzgojo in izobraževanje, kakovostno pridobivanje temeljnega znanja, medgeneracijsko in vseživljensko učenje, trajnostni razvoj, zdravo življenje, državljansko in domovinsko vzgojo, utrjevanje temeljnih človeških vrednot, razvoj različnih veščin in kompetenc, s ciljem dati otrokom in mladim najboljše možnosti za uspešno in zadovoljno življenje.

Z uporabo sodobnih pedagoških, didaktičnih in organizacijskih pristopov, uporabo informacijsko - komunikacijske tehnologije ter redakcijo učnih načrtov, kjer bodo zapisani le ključni cilji in pričakovani rezultati, podrobnosti pa se bodo uredile z vsebinsko-didaktičnimi priporočili, bomo spodbujali avtonomne, inovativne učitelje, ki bodo izobraževali in vzgajali prav take učence in dijake. Cilj je, da se redno uvrščajo v zgornjo tretjino razvitih držav na mednarodnih lestvicah merjenja dosežkov učencev in dijakov. Z večjo individualizacijo/personalizacijo pouka bomo zagotovili ustrezno podporo vsem otrokom in mladostnikom, tudi tistim s posebnimi potrebami.

Spodbujali bomo razprave, ki naj preko vključevanja vseh ključnih skupin deležnikov (izvajalci - šolniki; uporabniki – starši, terciarni izobraževalci, gospodarstvo; pristojne stroke) vodijo do širokega družbenega konsenza o tem, kakšno šolo in kakšno šolstvo rabi Slovenija, če naj sledi zastavljenim ciljem na področju razvoja družbe znanja in družbe etike.

Vzgoja otrok bo usmerjena v trajnostni razvoj in temeljne človeške vrednote s poudarkom na razvoju odgovornosti, etičnosti, strpnosti, sožitja ter državljanski in domovinski vzgoji ljudi, ki bodo lahko soustvarjali našo družbo kot samostojni in odgovorni posamezniki.

Predvidevamo tudi razvoj kompetenc kot so: bralna, matematično - naravoslovna, informacijsko - komunikacijska in državljanska pismenost, večjezičnost, spodbujanje podjetništva in inovativnosti ter osnov zdravega življenja. Med dejavnosti, ki naj vodijo k temu, sodijo obvezni drugi tuji jezik, obvezni projekti podjetnosti učencev in dijakov, nagrajevanje vzgojiteljev in učiteljev za inovativne dosežke otrok in mladostnikov.

Zavzeli se bomo, da bo za 2., 3. in nadaljnje nepreskrbljene otroke vrtec financirala država iz javnih sredstev ter hkrati poenostavili in spodbudili možnosti domačega varovanja otrok do starosti 3 let.

5.1. Modernizacija strokovnega in poklicnega šolstva

Koalicijski partnerji bomo omogočili maksimalno prehodnost med programi, napredovanja na višjo raven ter več izobraževanja in usposabljanja z delovno prakso. Uvedli bomo obvezni drugi tuji jezik v strokovnih srednjih šolah, v ustreznem okviru glede na stopnjo in usmerjenost ter večjo mobilnost med dijaki, strokovnimi delavci in šolami nasploh.

Omejili bomo vpis v gimnazijske programe in spodbujali vpis v poklicne in strokovne šole, še posebej za deficitarne poklice.

5.2. Posodobitev učnih načrtov ter avtonomija učitelja

Koalicijski partnerji bomo uvedli sistem stalnega dopolnjevanja učnih načrtov v osnovni in srednji šoli. Zmanjšali bomo obseg posamičnega učnega načrta. Obstoječe podrobno gradivo bo preneseno v vsebinsko - didaktična priporočila.

S ciljem želimo doseči večjo avtonomijo učitelja ter njegove razbremenitve administrativnih ovir. Poenostavili bomo pravilnike, zmanjšali administriranje ter pisanje dnevnikov in poročil, kar bomo avtomatizirali s spletnimi aplikacijami. Prepodrobno sistemsko predpisovanje vsakega učiteljevega koraka (pravilniki), načina in vsebine pouka (učni načrti) imajo za posledico ukleščene, nesamozavestnega in neustvarjalnega učitelja.

Prepodrobno sistemsko predpisovanje postopkov pri vzgojnem delovanju imajo za posledico neučinkovite vzgojne ukrepe in opuščanje vzgojnega delovanja učiteljev. Zavzeli se bomo za razbremenitev administrativnih in drugih ovir, ki omejujejo strokovno avtonomijo učiteljev pri izobraževalnem in vzgojnem delovanju.

Koalicijski partnerji bomo v učnih načrtih izraz »standard znanja« nadomestili z izrazom »pričakovani rezultat«, ki bo zamenjal t. i. industrijski model znanja z modernejšim, bolj osebnim in trajnostnim pristopom. Poudarek bo na učenju v naravi, trajnostnem razvoju, več bo tehnike in športa ter nova ključna kompetenca – delo z infomacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) od 1. razreda dalje; večji poudarek bo tudi na slovenski zgodovini, vrednotah slovenske države, kulturni in tehnični dediščini, nacionalni identiteti in razumevanju drugih kultur.

Pripravili bomo bolj fleksibilne kadrovske predpise (določanje pogojev, kdo sme kaj učiti), kar bi prav gotovo povečalo zaposljivost kadrov na področju izobraževanja, posledično pa bi to tudi vplivalo na spremembe, ki bi jih visoko šolstvo lahko vneslo v svoje študijske programe.

5.3. Povečanje dostopnosti učbenikov in IKT opreme

Koalicijski partnerji bomo dopolnili ukrep, ki je bil uveden v mandatu 2004-2008: osnovnošolski bomo dodali še plačilo izposojevalnine za srednješolsko populacijo, ki jo bo plačala država namesto staršev. Amortizacijsko dobo učbenika v šolskih skladih bomo v roku 2 let znova vrnil na 3 leta, nato pa jo bomo postopno znižali na 1 leto, v skladu z rastjo BDP in rastoče po razredih in letnikih.

Sočasno bomo podpirali dva koncepta elektronskih učbenikov; licenčno razvijanje ter državno financirane elektronske učbenike.

Pospeševali bomo nabavo tabličnih računalnikov in ostale IKT opreme.

Prizadevali si bomo za razvijanje didaktičnih in tehničnih standardov pri izdelavi in uporabi e - učbenikov.

5.4. Dopolnilno financiranje programov šol na deprivilegiranih območjih

Raven znanja šolarjev se med pokrajinami in različnimi socialnimi skupinami premočno razlikuje, kar ugotavljajo tako mednarodne kot nacionalne raziskave znanja, zato bomo koalicijski partnerji sprejeli rešitve, da bo država s pozitivno diskriminacijo zagotavljala zmanjševanje razlik v učni uspešnosti na območjih, ki so manj razvita oziroma v teh pogledih deprivilegirana, ter med različnimi socialnimi skupinami, ker je za razvoj Slovenije pomembno izkoristiti vse talente, ne glede na to, kje so se rodili.

5.5. Vzgoja za pozitivne vrednote in podpora zdravim aktivnostim

Z vzgojnim načrtom, ki ga bodo morali osvojiti in uresničevati vsi udeleženci izobraževanja in usposabljanja (vpetim v celotno šolsko vertikalo do srednje šole) in bo poleg posameznikovih pravic poudarjal tudi posameznikovo odgovornost in pravico širše skupnosti do varnega in mirnega okolja, bomo krepili etično in odgovorno ravnanje ter zmanjšali problem vandalizma po mestih, prisotnost alkohola in drog ter pomanjkanje discipline v osnovnih in srednjih šolah.

5.6. Usmerjanje otrok s posebnimi potrebami

Koalicijski partnerji bomo analizirali obstoječi model usmerjanja otrok s posebnimi potrebami in preoblikovali mrežo strokovnih centrov za posebne potrebe, na podlagi racionalizacije in učinkovitejše pomoči ob hkratni spremembi študijskih programov strokovnih delavcev.

5.7. Samoevalvacija in zunanja evalvacija vzgojno izobraževalnih zavodov

Samoevalvacija in zunanja evalvacija vzgojno izobraževalnih zavodov, ki temelji na strokovnih in preverjenih podlagah ter modelih, bo prispevala k dvigu kakovosti delovanja in ugleda zavodov. Ukvarjala se bo predvsem s trendi dosežkov znanja, časom, ki ga učitelji in vzgojitelji posvetijo posamezniku, pestrostjo programske ponudbe in kakovostjo poslovanja. Prinesla bo nove kakovostne standarde delovanja šol, vrtcev ter posledično boljše znanje in počutje udeležencev izobraževanja in vseh zaposlenih.

Razvili bomo model spremljanja kakovosti učiteljevega dela.

5.8. Združevanje javnih zavodov na področju izobraževanja

Na področju šolstva deluje veliko število javnih zavodov v podporo izobraževanju, katerih naloge se bodisi podvajajo ali tesno dopolnjujejo.

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, s katerimi se bo smiselno združilo javne zavode. To bo prineslo racionalizacijo delovanja strokovnega podpornega stebra izobraževanja, hkrati pa boljšo komunikacijo, izpopolnitev strokovnega spremljanja in svetovanja vrtcem in šolam v praksi ter kompleksnejše razvojno delo. Boljše delovanje šol in vrtcev, ob kakovostni podpori take razvojno svetovalne institucije, pomeni ukrep, ki bo med drugim tudi zmanjšal stroške poslovanja in izboljšal kakovost storitve.

5.9. Matura bo predstavljala samo zaključek šolanja

Matura bo zgolj pogoj za zaključek izobraževanja. Koalicijski partnerji bomo predlagali takšne rešitve, s katerimi se bo odpravila selekcijska funkcija mature. O vpisu na visokošolsko raven odloča tisti, ki sprejema na podlagi sprejemnih izpitov, intervjujev, ipd. Univerze ne dobijo vedno najboljših kandidatov, ker odloča o vpisu zgolj povprečje točk na maturi in ne človekov talent za področje. Ukrep bo prinesel boljšo usmerjenost študentov za študij, posledično pa kakovostnejšo izrabo časa za študij ter skrajšanje časa študija.

5.10. Zagotavljanje konkurenčnosti in uspešnosti mladih v globalnem svetu ter vseživljenjsko učenje

Koalicijski partnerji bomo z modernizacijo poklicnega šolstva, spodbujanjem tehničnih poklicev, narodnostno in tujejezično kompetenco ter spremenjeno maturo, zagotovili konkurenčnost in uspešnost naših mladih v globalnem svetu ter zagotavljali vseživljenjsko učenje. Podpirali bomo razvoj sistema za priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja tudi v javnem sektorju. Prizadevali si bomo za uveljavitev Slovenskega ogrodja kvalifikacij, ki bo primerljiv z Evropskim ogrodjem kvalifikacij.

5.11. Modernizacija strokovnega, poklicnega šolstva in gimnazije.

5.12. Racionalizirali bomo normative in standarde predšolske vzgoje in osnovnega šolstva.

5.13. Vzpostavili bomo pogoje za lažje in hitrejše ustanavljanje zasebnih šol in vrtcev. Ob upoštevanju veljavnega sistema financiranja le- teh, bomo omogočili enake možnosti vpisa vsem, ne glede na finančni položaj (socialni korektiv).

5.14. Vpeljali bomo obvezno sodelovanje izobraževalnih ustanov na vseh ravneh z lokalnim okoljem in predpisali obvezno izvajanje nekaterih akcij družbene odgovornosti – kot akcije prostovoljnega dela, varovanja okolja, sodelovanja s starejšimi, invalidnimi...

5.15. Temeljito bomo prenovili delo institucij, ki imajo nalogo strokovno podpirati izvajalce izobraževalnega procesa (Center za poklicno izobraževanje, Zavod za šolstvo, Državni izpitni center,....).

5.16. Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in vertikalnega povezovanja

Spodbujali bomo medgeneracijsko sodelovanje od vrtcev do srednjih šol ter vertikalno povezovanje in vključevanje vrhunskih strokovnjakov v izobraževalni proces, tudi z uporabo sodobne informacijsko- komunikacijske tehnologije.

6. ŠPORT

Koalicijski partnerji bomo na področju športa po posameznih ravneh zagotavljali skladen razvoj vseh segmentov športa.

Prednostne športne panoge: zavzemamo se za to, da država skupaj z Olimpijskim komitejem in panožnimi zvezami ter športnimi strokovnjaki opredeli prednostne športne panoge v Republiki Sloveniji in da v skladu s to odločitvijo tudi finančno izdatneje podpre te panoge. Pri tem posebej izpostavljamo pomen tistih športnih panog, ki državljanom veliko pomenijo, tudi zato, ker se sami množičneje ukvarjajo z njimi.

6.1. Programska raven:

- skladen razvoj vseh segmentov športa, s poudarkom na razvoju športa mladih in starejših (programski ukrepi ob vse bolj starajoči družbi);
- poenoten sistem športa mladih – tesnejša povezava šolskih športnih aktivnosti in športnih aktivnosti športnih društev (sistem učinkovitega spremljanja mladostnikovega razvoja in napredka, povezovanje strokovnega kadra, mobilnost...);
- poudarek programom športa deprivilegiranih skupin;
- Slovenija je že dokazala, da smo narod športnikov, tudi vrhunskih. To želimo ohranjati, vendar ne v škodo kakovostnega in rekreativnega športa ter športa mladih. Zato bomo skrbno in sistematično podpirali ne le športno pot vrhunskih športnikov, temveč tudi njihovo pripravo na življenje po končani športni poti;
- Prepričani smo, da je z ustrezno davčno politiko možno spodbujati skrb za vrhunski šport, uravnotežen in trajnostno naravnani program razvoja športne infrastrukture ter upoštevati najsodobnejših tehnoloških in drugih standardov.

6.2. Sistemska raven:

- Priprava dolgoročnega razvojnega programa športa v Republiki Sloveniji, ki bo temeljil na smernicah nastajajočega Evropskega programa športa in primerih dobrih praks v Evropi ter po svetu;
- Posodobitev zakonodaje na področju športa:
  - Zakon o športu;
  - Protidopinška in druga zakonodaja;
  - Delna deregulacija področja športa;
- Ustrezen sistem in trajni viri financiranja športa:
  - vzpostaviti je potrebno spodbudno okolje za vlaganja v šport in
  - učinkovito črpati sredstva Evropskih strukturnih skladov: nova finančna perspektiva 2014 – 2020.

6.3. Institucionalna raven:

- Ukrepi za učinkovitejše, racionalnejše in kakovostnejše upravljanje v športu;
- Povečati vpliv civilne športne javnosti pri upravljanju v športu;
- Zagotovitev spoštovanja in varovanja pravic športnikov, predvsem mladih.

7. VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJA

VISOKO ŠOLSTVO

7.1. Izboljšanje zaposljivosti diplomantov z večjo kakovostjo študija

Koalicijski partnerji bomo z doslednim uveljavljanjem merljivih kriterijev kakovosti prek sistema akreditacij in predvsem zunanjih evalvacij ter spodbujanjem odličnosti prek stimulativnega financiranja povečali kakovost, učinkovitost in uspešnost visokega šolstva, tako da se bo povprečni čas študija skrajšal, zaposljivost diplomantov pa povečala.

V ta namen bomo do sredine leta 2012 reformirali Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu in tako povečali njeno učinkovitost v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, v postopke zunanje evalvacije pa vključili izkušnje diplomantov in delodajalcev za izpopolnjevanje obstoječih študijskih programov in njihovega izvajanja.

7.2. Usmerjanje finančnih sredstev v visokem šolstvu tja, kjer se lahko pričakuje vrhunske rezultate

Po objektivno merljivih kriterijih kakovosti bodo na posameznih področjih izbrani centri visokošolskega študija, ki se lahko prek intenzivne internacionalizacije z vključevanjem vrhunskih kadrov iz tujine v naslednjih letih oblikujejo v evropsko ali svetovno pomembna središča. Pri tem ne bosta odločilni velikost in množičnost, temveč dosežena kakovost. Koalicijski partnerji bomo v ta namen do konca leta 2012 prilagodili sistem financiranja visokega šolstva. Financiranje zasebnih visokošolskih ustanov bomo uredili v enakem deležu, kot je v zasebnih osnovnošolskih organizacijah.

7.3. Povezovanje najboljših domačih in tujih znanj prek internacionalizacije visokega šolstva

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, s katerimi bomo do leta 2014 olajšali sistem pridobivanja vizumov za študente, visokošolske učitelje in raziskovalce. Zaposlovanje tujcev v visokošolskih institucijah za polni ali delni delovni čas bo z odpravo nepotrebnih administrativnih ovir bistveno preprostejše. Sprejeli bomo takšne rešitve, s katerimi bodo za delovna mesta visokošolskih učiteljev in raziskovalcev, ki se financirajo ali v večinskem delu sofinancirajo iz javnih sredstev, od začetka leta 2013 dalje obvezni mednarodni razpisi. Mobilnost študentov in zaposlenih, ki je danes bistveno prenizka, bomo spodbujali med visokošolskimi zavodi znotraj univerz, med univerzami in s tujino. Zmanjšanje ovir za vključevanje tujih strokovnjakov v študijski

proces, priznavanje formalne izobrazbe, pridobljene na primerljivih tujih visokošolskih zavodih.

7.4. Slovenska tehnološka univerza

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, na podlagi katerih bo do leta 2014 začela delovati Slovenska tehnološka univerza, katere ustanovitelj bo Republika Slovenija in ki bo, poleg najboljših domačih, pritegnila mednarodno uveljavljene raziskovalce ter visokošolske učitelje, svoje delovanje pa tesno povezala s potrebami slovenskega gospodarstva.

Njene posebnosti, ki lahko postanejo zgled tudi za vse druge visokošolske institucije, bodo v bistveno večji mednarodni odprtosti in hkrati intenzivnejši povezanosti z gospodarstvom.

7.5. Uvedba sistema »odličnih raziskovalnih centrov«

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšne rešitve, s katerimi bo del finančnih sredstev do konca leta 2013, namenjen za dodatno financiranje odličnih raziskovalnih skupin po posameznih področjih. Prek SID banke bomo zagotovili premostitveno likvidnostno financiranje pri pridobitvi evropskih projektov s strani znanstveno - raziskovalnih institucij.

Obenem bomo sprejeli takšne rešitve, po katerih bo financiranje na podlagi razpisov temeljilo na jasnih meritokratskih kriterijih, ki nagrajujejo izključno odličnost, ne pa statusa ali velikosti institucije.

Večjo pozornost bomo namenili podpori znanstveno - raziskovalnega dela, doktorantom in mladim doktorjem znanosti.

Odlični raziskovalni centri se bodo morali povezovati z uspešnim podjetniškim okoljem, katerih rezultat bodo nove, boljše in svetovno primerljive rešitve izdelkov, tehnologij in procesov.

Sprejeli bomo rešitve, s katerimi bomo pri ocenjevanju raziskovalnih projektov vpeljali evropsko primerljiv sistem izbire projektov in možnosti pritožb.

7.6. Okrepitev sistema za prenos znanstvenih spoznanj v prakso

Koalicijski partnerji bomo v čim večji meri izkoristili obstoje mreže, tehnološke parke in podjetniške inkubatorje ter povezave z raziskovalnimi in razvojnimi centri v gospodarstvu, preučili pa bomo tudi uvedbo patentnega fonda za podporo vlaganja mednarodnih patentov po mednarodnem vzoru.

Do leta 2014 bomo izboljšali pravno ureditev intelektualne lastnine, da bo postala bolj spodbudna za prenos znanstvenih projektov v prakso.

7.7. Boljši izkoristek evropskih (strukturnih) sredstev za razvoj visokotehnoloških podjetij

Koalicijski partnerji bomo do leta 2013 poenostavili domače administrativne postopke in v večji meri zagotovili domače sofinanciranje. Praviloma bi moral vsak, ki s strani

EU pridobi del sredstev za raziskavo ali (predkonkurenčni) tehnološki razvoj, preostanek sredstev dobiti iz proračuna. Tak mehanizem bo istočasno spodbujal sodelovanje doma in sodelovanje z Evropo, pa tudi učinkovitejše črpanje evropskih sredstev.

Področje visokega šolstva, znanosti in tehnologije mora imeti posebno pomembno vlogo, saj sta izobrazba in znanje temelja za prihodnost, razvoj in blaginjo slovenske družbe. Na teh področjih bomo koalicijski partnerji zato omogočali raznolikost in dostopnost ponudbe študijskih programov in institucij, a ob tem nedvoumno spodbujali odličnost, za kar bomo poskrbeli s pomočjo stimulativnega, pravičnega in preglednega financiranja ter z boljšimi pogoji za delovanje Agencije za kakovost v visokem šolstvu, da bo lahko končno prevzela vlogo, ki ji pripada po že veljavni zakonodaji.

Da bi dosegli navedene cilje, bomo koalicijski partnerji sprejeli sledeče ukrepe:

1. Spremenili bomo sistem financiranja visokega šolstva. Nesprejemljiva sta tako klasična glavarina, ki spodbuja pretirano množičnost študija, kot izključno pasovni sistem, s katerim so institucije nagrajene za svoj obstoj, ne pa za rezultate. Zato bomo uvedli kombiniran sistem financiranja prvih dveh stopenj bolonjskega študija, po katerem delež sredstev, ki jih država dodeli na študenta, ne narašča sorazmerno s številom vpisanih in upošteva potrebe na trgu dela. Dodatno bodo javna sredstva za visokošolski študij obtežena glede na objektivno merljive kriterije kakovosti, med drugim tudi mednarodno merljivo raziskovalno uspešnost in sodelovanje z gospodarstvom. Kriteriji financiranja študijskih programov bodo enaki za javne in koncesionirane visokošolske zavode.

Študij, podprt z javnimi sredstvi, bo zagotovljen vsaj do 1. bolonjske stopnje, če bodo možnosti omogočale pa tudi 2. bolonjske stopnje. Ponavljanja in pavziranja se plačujejo po tržnih cenah z malusi.

2. Visokošolski zavodi ne bodo več potrebovali soglasja vlade oz. pristojnega ministrstva za razpisana mesta na študijskih programih. Omejeno bo le število mest, ki jih država dejansko financira, za presežke pa bodo lahko visokošolski zavodi poiskali druga sredstva. Posebna podpora države bo namenjena deficitarnim študijskim programom.
3. Pretehtali bomo možnost odprave delitve na univerzitetne in visokošolske strokovne študije na prvi stopnji. V tem primeru se bodo lahko visokošolski zavodi ob akreditaciji programov sami odločali, ali bo pogoj za vpis splošna, ali že poklicna matura oziroma drugi kriteriji, ki jih bodo določili visokošolski zavodi. Spodbujali bomo širjenje študijske prakse na prvi in drugi stopnji.
4. Reformirali bomo Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) tako, da bo oblikovana kot samostojen in učinkovit regulator. Osredotočili se bomo na najnujnejše, kar vključuje predvsem (1) kadrovske in finančne okrepitve NAKVIS, da bi lahko začela avtonomno in učinkovito opravljati svoje delo in (2) njeno osamosvojitve od lobijev, kar zahteva zamenjavo sedanje korporativistične sestave Sveta NAKVIS z avtonomnimi strokovnjaki, ob katerih je lahko prostor kvečjemu še za predstavnike ključnih uporabnikov, t. j. študentov in gospodarstva.
5. Vsi visokošolski zavodi bodo obravnavani enakopravno ter presojeni izključno glede na svoje dokazljive dosežke in kakovost.

6. Poenostavili bomo pogoje za izvedbo programov ali njihovih delov izključno v tujem jeziku. Tujim študentom, visokošolskim učiteljem in raziskovalcem na slovenskih visokošolskih zavodih bo brezplačno učenje slovenskega jezika financirala država.
7. V postopkih akreditacij in evalvacij študijskih programov in institucij bomo večjo pozornost namenili vključevanju delodajalcev. Visokošolske zavode je treba spodbuditi, da v večji meri sodelujejo z njimi pri oblikovanju študijskih programov, pri njihovem evalviranju in izboljševanju ter da se sistematično vzpostavi zagotavljanje povratnih informacij s strani alumnov in njihovih delodajalcev o potrebah in priložnostih za izpopolnjevanje obstoječih študijskih programov in njihovega izvajanja.
8. Visokošolski zavodi morajo biti samostojni pri oblikovanju kriterijev izbire pri vpisu, saj na podlagi poznavanja področja najboljše vedo, kakšen profil študentov potrebujejo. Nepotrebno je, da bi ocena mature na splošno služila kot edini kriterij pri vpisu, saj to ni in niti ne sme biti njen temeljni namen;
9. S pomočjo razporejanja finančnih sredstev bomo spodbujali visokošolske zavode k povečanju obsega mednarodnih izmenjav študentov, visokošolskih učiteljev in raziskovalcev. Mobilnost študentov in zaposlenih bomo spodbujali med visokošolskimi zavodi znotraj univerz, med univerzami in s tujino.
10. S pomočjo razporejanja finančnih sredstev bomo spodbujali visokošolske zavode k medsebojnemu sodelovanju in iskanju sinergij pri izvajanju študijskih programov v okviru Slovenije, Evrope in globalno.
11. Omogočili bomo fleksibilnejšo organiziranost univerz, ki se bodo lahko samostojno odločale, ali bodo sestavljene iz ene ali več pravnih oseb, kakšne bodo pravice in odgovornosti njihovih delov ter razmerja med njimi. Omogočeno mora biti boljše povezovanje z inštituti, vključevanje partnerjev iz gospodarstva ipd.
12. Dopolnili bomo Resolucijo o nacionalnem programu razvoja visokega šolstva NPVŠ 2011-2020.

ZNANOST

Ključni cilji koalicijskih partnerjev na področju znanosti so:

Izboljšanje kakovosti slovenske znanosti v svetovnem merilu z doslednim uveljavljanjem mednarodno primerljivih standardov ter spodbujanjem odličnosti z uvajanjem stimulativnega financiranja.

Povezovanje in močnejša integracija znanstveno - raziskovalnega dela, ki poteka v različnih tipih organizacij, in povečanje deleža javno financiranega znanstvenega raziskovanja, ki poteka izven okvira univerz in velikih inštitutov.

V okviru tega še posebej velja poudariti nujnost povezovanja znanstvenega dela s potrebami gospodarstva in drugih uporabnikov znanja, predvsem s povezovanjem

financiranja s prenosom znanja in krepitvijo mehanizmov in mreže intermediarnih institucij za prenos znanja.

Povečanje javnih sredstev za financiranje znanstveno - raziskovalnega dela v skladu z barcelonskimi cilji do konca mandata.

Internacionalizacija slovenske znanosti, še posebej s stimuliranjem povezovanja z najboljšimi svetovnimi inštituti in z odpiranjem zaposlovanja kakovostnih tujih raziskovalcev v slovenskih raziskovalnih organizacijah. Odpravili bomo nesmiselne administrativne korake, ki jih predpisuje zakonodaja glede tujih raziskovalcev v Sloveniji.

Dosledno upoštevanje meritokratskih kriterijev pri financiranju znanstvenega dela.

Okrepiti mehanizme nadzora nad pravilnostjo porabe proračunskih sredstev.

Smiselna prilagoditev sistema kriterijev kakovosti naravi znanstveno - raziskovalnega dela (naravoslovje/družboslovje).

Za dosego teh ciljev na področju znanosti bomo koalicijski partnerji:

- v proračunu Republike Slovenije znatno povečali sredstva za financiranje znanstveno - raziskovalnega dela in jih usmerili v projekte, ki jih gospodarstvo potrebuje za razvoj;
- povečati delež stabilnega financiranja znanosti, da bo v odstotkih primerljiv z razvitimi evropskimi državami;
- pretehtali strukturo financiranja po posameznih področjih in po potrebi spremenili relativni obseg sredstev, ki jih dobijo posamezna področja, upoštevajoč mednarodno primerljivo kakovost področja, sodelovanje z gospodarstvom ter uspešnosti področja na razpisih v zadnjih desetih letih. Pri tem bomo upoštevali tudi razvojne potrebe Slovenije in potrebe uporabnikov znanja. To ne bo vplivalo na financiranje temeljne znanosti;
- spodbujali vključevanje raziskovalne sfere v visokošolsko izobraževanje;
- še naprej spodbujali koriščenje evropskih strukturnih sredstev za raziskovalno infrastrukturo in dejavnost;
- spodbujali prezaposlitev znanstvene inteligence iz univerz in javnih raziskovalnih zavodov v gospodarstvo;
- ohranili način financiranja preko kategorije raziskovalnih ur, ki omogoča preprost in temeljit nadzor zakonite porabe proračunskih sredstev, in po potrebi dopolnili Resolucijo o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020 (RISS).

8. PRAVNA DRŽAVA

1. Sodno vejo oblasti, ki mora ostati neodvisna pri sojenju, bomo povabili k sodelovanju za ponovno vzpostavitev ugleda in avtoritete sodstva. Pri tem bomo sami prispevali k tej avtoriteti z brezpogojnim spoštovanjem sodnih odločitev.
2. Ciljno stanje v pravosodju je odprava sodnih zaostankov v petih letih, pri čemer večja učinkovitost ne sme biti dosežena na račun kakovosti sodnih odločitev. Standardni rok reševanja običajnih pravnih in kazenskih zadev bo šest mesecev na prvi stopnji in tri mesece na drugi stopnji. Ko bo cilj dosežen, bomo postavili novega, ambicioznejšega.
3. Vsako sodišče bo imelo za vsako leto določene merljive cilje. Ključna odgovornost za doseganje ciljev bo na predsednikih sodišč, ki bodo s svojim mandatom odgovarjali za realizacijo.
4. Predsedniki sodišč bodo dobili več pooblastil pri izbiri sodnikov, ocenjevanju in nagrajevanju njihove delovne uspešnost in tudi sankcioniranju. Predsedniki sodišč naj opravljajo nadzor nad učinkovitostjo vodenja postopkov, ne da bi pri tem posegali v avtonomijo sodnikov pri njihovih odločitvah. Sodniki bodo razbremenjeni nesodniškega dela. S spremembo ustave bomo uvedli poskusni mandat, po uspešno opravljeni poskusni dobi bo sodnik lahko imenovan v trajni mandat. Sodniki naj bodo voljeni tako, da se jih ne voli za posamezno sodišče ampak na splošno, potem pa razporedi tja, kjer so potrebni. Prav tako je potrebno urediti, da se lahko sodnike in spise razporeja bolje kot sedaj.
5. Operativne kapacitete policije in tožilstva bomo stimulirali in motivirali za učinkovito delo pri najzahtevnejših oblikah kriminalitete (korupcija, organiziran kriminal, gospodarska kriminaliteta in velike utaje davkov).
6. Pristojnost za državno tožilstvo bomo prenesli na Ministrstvo za notranje zadeve in z ustreznimi organizacijskimi rešitvami bolje povezali državno tožilstvo in kriminalistično policijo. Odločno in brezkompromisno bomo preganjali gospodarski kriminal in korupcijo, pri čemer ključno vlogo igrata tožilstvo in policija. Primeri korupcije in gospodarskega kriminala bodo imeli popolno prioriteto pri delu tožilstva in kriminalistične policije.
7. Merilo uspešnosti policije na področju javnega reda in miru ter varnosti javnega prometa ne bo število izrečenih glob, temveč zagotovitev varnosti. Prisotnost policije bo usmerjena na točke, kjer obstaja večji riziko prometnih nesreč oziroma kršitev javnega reda in miru.

8.1. Učinkovita prenova kazenskega postopka

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, s katerimi bomo prenovili kazenski postopek, odpravili sodno preiskavo, odpravili sodne zaostanke, vzpostavili nadzor nad učinkovitostjo, ažurnostjo in zakonitostjo dela sodišč. Sprejeli bomo rešitve, s katerimi bomo možnost trajanja sodnega postopka omejili na največ 6 mesecev na prvi stopnji, največ 3 mesece v pritožbenem postopku in največ 3 mesece v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi na Vrhovnem sodišču.

S tem bo trajanje sodnega postopka od začetka do pravnomočnosti, vključno z izrednimi pravnimi sredstvi, vezano na skupaj največ 12 mesecev. S tem bomo preprečili zastaranje kazenskih postopkov. Spodbujali bomo kakovostno in mednarodno primerljivo izobraževanje vseh udeležencev v sodnih postopkih.

8.2. Učinkovito in nepristransko delovanje sodišč ter dokončno odločanje v pritožbenih postopkih (na drugi stopnji - višjih sodiščih v vseh vrstah sodnih postopkov)

Koalicijski partnerji bomo spremenili procesno zakonodajo v vseh sodnih postopkih tako, da višja sodišča praviloma ne bodo več imela možnosti razveljaviti zadevo in jo vrniti v ponovni postopek na prvo stopnjo, ampak bodo morala dokončno odločiti v pritožbenem postopku in po potrebi tudi razpisovati glavne obravnave.

8.3. Občutno skrajšanje postopkov insolventnosti

Z nadaljnjo reformo t. i. stečajne zakonodaje, po vzoru ZDA, Nemčije, Avstrije in drugih držav z najboljšo »stečajno zakonodajo«, bomo zagotovili krajši čas trajanja postopkov. Poleg tega bomo uredili stečajno zakonodajo na način, da bodo nekdanji zaposleni bolje zaščiteni, kot so sedaj.

Za to bo potrebno spremeniti zakonodajo, predvsem pa bodo morali pristojni organi dosledno izvajati nadzor nad potekom postopkov ter delom upraviteljev v postopkih insolventnosti.

8.4. Brezplačen vpis v zemljiško knjigo, ponovna vzpostavitev zemljiškoknjžnih vložkov in ponovna uvedba zbirke listin v zemljiško knjigo

Koalicijski partnerji bomo združili zemljiško knjigo in zemljiški kataster, zagotovili zemljiškoknjžne vpise brez stroškov in brez izpolnjevanja obrazcev neposredno na sodiščih in VEM točkah.

8.5. Znižanje notarskih tarif in povečanje pristojnosti upravnih enot na področju overovitev

V času vedno hujše gospodarske in finančne krize, enormne brezposelnosti, visokih cen življenjskih potrebščin in vedno večje revščine, državljanke in državljanji ne morejo več plačevati dragih notarskih storitev. Dejstvo je, da je že sedaj overovitev kopije pri notarju več 100% dražja kot na upravnih enotah.

Zato bomo koalicijski partnerji odprli trg notarskih storitev, zmanjšali število storitev, ki jih morajo opravljati notarji, ter znižali notarske tarife, omogočili brezplačnost nekaterih enostavnih storitev overovitve podpisa, hkrati na upravnih enotah omogočili overovitev podpisov na vseh pogodbah ter vrnili možnost overovitve podpisov nazaj na prvostopna sodišča.

8.6. Zaplemba nezakonito pridobljenega premoženja in ugotavljanje izvora premoženja

Problem tranzicije, ki še vedno ni zaključena, je v tem, da nezakonito pridobljeno premoženje ostaja v rokah tistih, ki so ga tako pridobili.

Dejstvo je tudi, da sodstvo, davčna uprava, Urad za preprečevanje pranja denarja in drugi organi pri zaplembi premoženja niso učinkoviti, ker nimajo dovolj ustreznih in učinkovitih mehanizmov za zaplembo premoženja. Dodelali bomo sistem preverjanja izvora premoženja skozi davčne postopke.

Koalicijski partnerji bomo zato po vzoru Irske uvedli odvzem vsega nezakonito pridobljenega premoženja na podlagi pravnomočne obsodbe. Obravnava takšnih primerov bo absolutno prednostna. Poskrbeli bomo, da takšni primeri nezakonitega premoženja ne bodo zastarali.

8.7. Presoja zakonitosti podzakonskih predpisov

Proučili bomo možnost prenosa pristojnosti za presajo zakonitosti podzakonskih aktov iz ustavnega na upravno sodišče.

8.8. Zagotoviti enotno sodno prakso (kot pri Ustavnem sodišču) za zagotavljanje poštenega sojenja, pravne varnosti in pravične države

Koalicijski partnerji bomo oblikovali rešitve, s katerimi bomo vzpostavili sistem precedenčnega sodnega sistema v tistem okviru, ki ga dopušča kontinentalni sistem in ki ga uporabljajo tudi druge države EU. Učinkovit sistem enotne sodne prakse bo hkrati pripomogel k manjšemu prilivu novih zadev na sodišča, njihovo hitrejše reševanje, ne nazadnje pa tudi h kakovostnejšim odločitvam in argumentaciji sodnih odločb.

8.9. Določili bomo roke za pravnomočno odločitev v upravnih zadevah

Uprava ima za izdajo upravnih aktov in za odločitev o pritožbi zoper upravne akte predpisan rok, v katerem mora odločiti, v postopku pred upravnim sodiščem tega roka ni. V zakonodajo bomo vnesli skrajni rok odločanja upravnih sodišč in sankcije za prekoračitev roka.

8.10. Računsko sodišče Republike Slovenije in Protikorupcijska komisija Republike Slovenije

Proučili bomo položaj Računskega sodišča Republike Slovenije v smislu jasnejše ureditve statusa in nalog tega organa ter njegove pristojnosti v smislu večje učinkovitosti rezultatov njegovega dela.

Proučili bomo položaj Protikorupcijske komisije Republike Slovenije v smislu jasnejše ureditve statusa in nalog tega organa ter njegove pristojnosti v smislu večje učinkovitosti rezultatov njegovega dela, pri čemer Protikorupcijske komisije Republike Slovenije ne bomo ukinili.

9. UČINKOVITA DRŽAVA

9.1. Kaznovalna politika v prometu

Koalicijski partnerji bomo spremenili kaznovalno politiko v prometu tako, da bo njen cilj povečanje varnosti in pretočnosti prometa, ne pa šikaniranje voznikov ali polnjenje proračunov.

9.2. Osebna izkaznica kot univerzalen dokument

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitev, s katero bo osebna izkaznica postala univerzalen dokument. Sedaj imamo namreč več dokumentov, ki jih moramo imeti pri sebi, da urejamo osnovne potrebe.

9.3. Skupni centri za dežurstva

Koalicijski partnerji bomo sprejeli takšno rešitev, s katero bomo več kot 1300 ljudi, ki dežurajo v policiji, civilni zaščiti, poklicnih gasilskih brigadah in v centrih reševalnih vozil, združili v nekaj skupnih centrov.

Sistem bo racionalnejši bolj učinkovit in bo ob zmanjšanju stroškov dvignil kakovost odzivnosti in strokovnosti. Tako bi potrebovali cca. 400 oseb za 24 urno delo.

9.4. Povečanje učinkovitosti inšpekcijskih služb

Koalicijski partnerji bomo proučili možnosti za povečanje učinkovitosti inšpekcijskih služb in za združevanje tako na državni kot posledično na lokalni ravni. Sedanji sistem inšpekcijskih služb je namreč v veliki meri neučinkovit in neracionalno organiziran. Tako bomo imeli skupen nadzor enega inšpektorja, odgovornega za vsa področja inšpekcij.

9.5. Izgradnja odličnega državnega uradništva

Koalicijski partnerji bomo sistematično pristopili k bogatitvi človeških virov in izboljšanju kakovosti državnega uradništva. Država državljanom nudi storitve, zato je izjemnega pomena, da skrbimo za kakovost človeških virov v javni upravi in širše v javnem sektorju.

10. JAVNA UPRAVA IN ŠIRŠI JAVNI SEKTOR

10.1. Odločno in brezkompromisno bomo **debirokratizirali Slovenijo**. Pospesili bomo projekt odpravljanja administrativnih ovir in bremen za državljane in podjetja (na podlagi zbiranja predlogov državljanov in podjetij ter na podlagi sistematičnega "čiščenja" obstoječe zakonodaje). Pri tem bomo gradili na uspešnih primerih poenostavitve v preteklosti (sistem VEM »vse na enem mestu« za gospodarske subjekte, ukinitvev dohodninske napovedi, izmenjava podatkov iz registrov po uradni dolžnosti...). Primer poenostavitve za državljane: ukinitvev obveznosti izpolnjevanja obrazcev (v vseh postopkih), tako da vlogo za stranko izpolni uprava sama. Primer poenostavitve za podjetja: nadaljnje zmanjšanje števila dejavnosti, za katere se potrebuje dovoljenje, vloge za dovoljenja se vlagajo na točki VEM. Na področju posegov v prostor bomo prioriteto zagotovili izdajanje okoljskih soglasij v roku. Upravne enote bodo spoštovale pravilo, da se v primeru, ko soglasjedajalec v enem mesecu ne odreagira, šteje, da je soglasje izdano.

Overitve podpisov, ki jih še opravljajo notarji, bomo prenesli na upravne enote in s tem bistveno pocenili storitev za državljane.

Združili bomo zemljiško knjigo in zemljiški kataster, vpisi bodo opravljeni po sistemu vse na enem mestu, ne da bi stranka morala izpolnjevati kakršne koli obrazce.

Okrepili bomo **mehanizem presoje učinkov predpisov**, zlasti z vidika njihovega vpliva na konkurenco (ali omejujejo svobodno gospodarsko pobudo in ali je to ekonomsko upravičeno) in na administrativno breme podjetij, pri čemer bo posebna skrb posvečena malim in mikro podjetjem. Posebej se bomo posvetili ugotavljanju in odpravi primerov, ko se je – s sklicevanjem na evropske predpise – uvajalo nepotrebno visoke in omejujoče standarde in druge zahteve.

10.2. Uvajanje novih e - storitev. Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, s katerimi bomo uvedli nove e - storitve. Na tem področju bomo uvedli na primer: naročanje osebnih dokumentov preko spleta, uvedba e - volitev. Slovenska e - uprava se mora ponovno vrniti med najboljše tri v EU.

10.3. Pregled vseh institucij javne uprave (organi v sestavi, vladne službe, javne agencije, javni skladi, ...) in temeljito zmanjšanje njihovega števila (za najmanj 10 %).

10.4. Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve za zmanjšanje števila zaposlenih (stroškov dela) v državni upravi in javnem sektorju na državni ravni.

10.5. Bistvena sprememba razmerja med maso za fiksne plače in maso za nagrajevanje delovne uspešnosti s postopnim povečevanjem mase za delovno uspešnost iz naslova redne letne eskalacije, pri čemer lahko nagrada na individualni ravni doseže do dve tretjini osnovne plače; potrebno usklajevanje s socialnimi partnerji. Ponovna uvedba nagrajevanja po delovni uspešnosti v sodstvu.

10.6. Koalicijski partnerji bomo ukinili avtomatizem pri napredovanju v javnem sektorju – omejitev deleža zaposlenih, ki se ocenijo z najvišjima dvema ocenama, na največ 30 %; potrebno usklajevanje s socialnimi partnerji.

10.7. Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, da se rast plač v javnem sektorju ravna po rasti plač v gospodarstvu. S tem bo javni sektor delil usodo gospodarstva v »dobrem in slabem«.

Plačna nesorazmerja pa bodo odpravljena skladno z že sprejetimi dogovori.

10.8. Vzpostavili bomo bazo podatkov za podporo upravljanju s človeškimi viri (baza podatkov o vseh sodelavcih v javni upravi z njihovimi kompetencami) in enote za pomoč resorjem pri upravljanju delovne uspešnosti (vključno z odpovedjo delovnega razmerja zaposlenim, ki ne dosegajo pričakovanih rezultatov).

10.9. Koalicijski partnerji bomo sprejeli kazalnike uspešnosti za vse institucije državne uprave in nosilce javnih pooblastil (tudi javne agencije, javne sklade, ZZZS, ZPIZ, ...). Sistem mora biti informacijsko podprt, rezultati pa bi bili javno dostopni na internetu.

Nekaj primerov kazalnikov:

- rezultati merjenja zadovoljstva uporabnikov storitev na lokaciji organa;
- reševanje zadev v roku (delež zadev, ki so rešene v roku);

- rezultati merjenja zadovoljstva zaposlenih;
- delež bolniških odsotnosti;
- finančni kazalniki (prihranki, ...).

10.10. Ukrepi za razvoj nevladnih organizacij

Prenova predpisov, ki urejajo delovanje nevladnih organizacij.

Koalicijski partnerji bomo z namenom lažjega delovanja nevladnih organizacij temeljito preučili in po potrebi prenovili predpise, ki urejajo delovanje in položaj nevladnih organizacij, ter jim s tem pomagali pri doseganju njihovih človekoljubnih in javno koristnih ciljev.

11. OBRAMBA

11.1. Koalicijski partnerji bomo z notranjimi rezervami povečali učinkovitost obrambnega sistema

Obrambno področje se na eni strani srečuje z občutnim zniževanjem proračunskih sredstev in z nasprotovanjem večinskega javnega mnenja novim dragim nakupom. Na drugi strani bi moralo dokončati vsaj vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine (SBBS), hkrati pa ne zmanjševati števila vojakov, saj je že sedaj nizko. Ta večdimenzionalni problem bomo v zahtevnih razmerah, ki bodo zanesljivo trajale še nekaj let, reševali z ukrepi notranje racionalizacije, ki bodo sprostili toliko sedaj vezanih finančnih sredstev, da bo mogoče, kljub znižanemu obrambnemu proračunu, dokončati formacijo in opremo srednje BBS, zadržati sedanji obseg in usposabljanje oboroženih sil, vzdrževati razpoložljivo vojaško oborožitev in opremo.

Poskrbeli bomo za nadaljnji razvoj nevojaških zmogljivosti obrambnega sistema in prilagoditev sodobnim virom ogrožanja. Potrebno je posodobiti sistem civilne obrambe ter vzpostaviti ustrezno krizno upravljanje na lokalni in državni ravni. V okvir obrambne politike sodi tudi področje civilne zaščite in gasilstva, kateremu je potrebno v prihodnje namenjati (še) več pozornosti.

V stikih z institucijami EU in NATO bomo sprožili postopek zniževanja prispevka držav v skladu s pristopnimi pogodbami (spremenjena finančno gospodarska kriza).

12. ZUNANJE ZADEVE

12.1. Koalicijski partnerji bomo preuredili Ministrstvo za zunanje zadeve in diplomatsko - konzularne mreže

Skrčili bomo število diplomatsko - konzularnih predstavništev (predvsem v državah EU) in odprli diplomatska predstavništva v državah, kjer se ponujajo predvsem možnosti za uresničevanje naših gospodarskih interesov (države BRICS in še nekatere zunajevropske države). Ministrstvo za zunanje zadeve in diplomatsko - konzularna predstavništva niso organizirana dovolj racionalno. Večji poudarek in pomen bodo dobili sektorji, kjer se oblikuje zunanja politika države. Razvojna in humanitarna pomoč, gospodarska diplomacija in promocija slovenske kulture lahko uspešno delujejo le na medresorski ravni. Koristi za državljane in blaginjo so očitne.

12.2. Slovenski diplomati se morajo vključiti v »zunanjo službo« EU

Slovenija ima premalo svojih predstavnikov v »zunanji službi« EU. To je potrebno spremeniti. MZZ si bo skušalo izboriti maksimalno zastopanost slovenskih diplomatov v »zunanji službi« EU (ne zgolj na veleposlaniških, ampak v še večji meri na drugih diplomatskih mestih) in tako tudi po tej poti intenziviralo slovensko diplomatsko dejavnost. MZZ se bo na to službo oprlo predvsem na lokacijah, kjer nimamo, ali pa ne bomo več imeli diplomatsko - konzularnih predstavništev. Na ta način bo imelo dostop do diplomatsko - konzularnih storitev na širšem področju kot doslej - večje število slovenskih državljanov, ki potujejo ali živijo v tujini.

12.3. Koalicijski partnerji bomo sprejeli sledeče nujne sistemske spremembe

- Pravila za **napredovanja v slovenski diplomaciji** bi morala biti dosledno spoštovana in imuna pred političnimi pritiski. Zaposlenim je treba zagotoviti enake možnosti za izobraževanje in kandidiranje na razpisih za delovna mesta v tujini.
- **Funkcijo političnega direktorja je potrebno definirati in utrditi tako**, da se mu dodelijo temeljne pristojnosti pri uveljavljanju zunanje politike, s tem da je neposredno podrejen ministru.
- **Ponovna ustanovitev oddelka/centra za strateške analize v/pri MZZ.** Nujno je potreben dobro zaseden oz. opremljen strateško - analitični center, ki bi bil povezan z analitičnimi, obveščevalnimi in akademskimi ustanovami; z univerzami doma in v tujini; ki bi pripravljala Blejski forum, organiziral »twinninge« itn.
- **Razvojna pomoč.** Slovenija je pri razvojni pomoči dolžna ravnati v skladu s standardi in prakso Evropske unije. Edini racionalni pristop za zagotavljanje učinkovite razvojne pomoči je: najprej na medresorski ministrski ravni zasnovati njen natančen koncept na osnovi vseh že omenjenih standardov in prakse, nato pa pristojnost zanjo prenesti na eno od ministrstev. Koncept bi moral biti najprej usmerjen tako politično kot ekonomsko, nato pa bi bilo treba poskrbeti za ustrezno razporeditev finančne, izobraževalne, organizacijske, svetovalne in vsakršne tehnične pomoči.
- **Preureditev mreže diplomacije:**
  - okrepitev veleposlaništev RS v Evropi – zunaj EU;
  - zmanjšanje števila obstoječih veleposlaništev v EU;
  - preureditev nekaterih že obstoječih veleposlaništev v EU v kulturno - gospodarske centre (KGC) in odpiranje novih KGC: Odprli bi kulturno - gospodarske centre (KGC), katerih naloga bi bila predvsem skrb za kulturno in gospodarsko predstavljanje Slovenije pod isto streho, na lokacijah, kjer nimamo ali pa ne bomo več imeli diplomatsko-konzularnih predstavništev. Dejavnost, ki bi jo opravljali kulturno - gospodarski centri, bi postala ključna dejavnost tudi v že obstoječih generalnih konzulatih RS;
  - odpiranje novih veleposlaništev/DKP oz. aktiviranje "zamrznjenih" DKP v zunanjevropskih državah;
  - preureditev mreže DKP zunaj EU.

- **Varčevanje.** Iz varčevalnih razlogov je treba prenehati z najemanjem prostorov za veleposlaništva in rezidence in spodbuditi nakupovanje lastnih nepremičnin, seveda v skladu s tržno konjunkturo.

12.4. Koalicijski partnerji bomo spodbujali dobrososedsko in regionalno sodelovanje ter okrepili stike z rojaki po svetu

- Slovenska zunanja politika bo v večji meri **posvečena dobrim sosedskim odnosom** s Hrvaško, Italijo, Avstrijo in Madžarsko, temelječim na medsebojnem spoštovanju in skupnih interesih.
- Postopek pred arbitražo, na podlagi arbitražnega sporazuma, je priložnost, da Slovenija uresniči svojo pravico do pravične kopenske in morske meje, zato bomo samozavestno in argumentirano določili vsebino spora ter pripravili čim boljši memorandum.
- **Slovencem v zamejstvu in drugod po svetu** je treba nameniti (še) več pozornosti, saj gre za okoli pol milijona dragocenih ljudi, na katere je domovina prevečkrat pozabila. Proučili bomo modele podpore Slovincem po zakonu o Slovincih izven meja Republike Slovenije in jih po potrebi dopolnili.
- Promovirati bi morali slovenske izkušnje s predsedovanjem OVSE in Svetu Evropske unije; najti druge poti za promocijo slovenske zgodbe o uspehu v procesu priključevanja EU in NATO; predvsem »dobrih praks« **z državami Zahodnega Balkana.**

Prizadevali si bomo za **razglasitev Severnega Jadrana za varovano območje**. Pri Mednarodni pomorski organizaciji (IMO) bomo nadaljevali z diplomatskimi prizadevanji, da se celotno Jadransko morje razglasi za posebno občutljivo morsko območje, saj zaradi ekoloških, socialno - ekonomskih in znanstvenih razlogov potrebuje intenzivnejšo zaščito. Na temelju evropske morske okvirne direktive, barcelonskega pravnega sistema, slovenske strategije za Jadran in drugih pravnih podlag je treba čim prej **pripraviti jadransko regionalno strategijo**, ki jo bodo uresničevale vse pristojne države: Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Albanija in Italija.

12.5. Koalicijski partnerji bomo dosledno delovali za ohranitev slovenske ozemeljske celovitosti.

- Zunanje ministrstvo RS bo **nemudoma pristopilo k pripravi podrobne opredelitve vsebine mejnega spora kot predvideva arbitražni sporazum**. Ker arbitražni sporazum napotuje arbitre k originarnemu določanju meje, bo Slovenija svojo zahtevo oblikovala upoštevajoč vsa zgodovinska in druga dejstva, **vključno z upoštevanjem načela pravičnosti**.
- Za pripravo podrobne opredelitve vsebine spora in memoranduma bo zunanje ministrstvo uporabilo pomoč že obstoječe strokovne in druge posvetovalne skupine. V uradno skupino zunanjega ministrstva bodo vključeni dodatni strokovnjaki, ki jih bodo predlagale koalicijske in opozicijske stranke.
- Slovensko zunanje ministrstvo bo od vseh slovenskih predstavnikov, ki bodo sodelovali v postopku arbitraže, zahtevalo dosledno zastopanje dogovorjenih stališč.

13. SOCIALNA VARNOST

Kriza je opozorila, da je potrebna celovita in usklajena reforma sistema socialne varnosti, ki bo ustvarjala in pospeševala družbeno solidarnost med vsemi skupinami prebivalstva. Zato bodo koalicijske stranke razvijale tak sistem socialne varnosti, ki temelji na trajnostnem socialno - tržnem gospodarstvu, kot ga zagovarja tudi EU v Strategiji 2020.

Koalicijski partnerji bomo na področju socialne zaščite sledili sledečim ciljem:

- zmanjšanje tveganje revščine;
- dolgoročno stabilen in pravičnejši pokojninski sistem za varno starost;
- celovita oskrba ljudi, ki potrebujejo stalno pomoč;
- pregleden in pravičen sistem socialnih prejemkov;
- reorganizacija in povečanje učinkovitosti delovanja institucij na področju socialnega varstva in krepitev javne mreže, s poudarkom na razvoju neinstitucionalnih oblik varstva;
- celovita družinska politika.

13.1. Prenova pokojninske zakonodaje

Koalicijski partnerji bomo prenovili pokojninsko zakonodajo na način, da bo zagotovljena dolgoročna finančna vzdržnost in primerne pokojnine, kar ob pogoju ugodnih gospodarskih razmer pomeni raven, ki ni nižja od 60% povprečne plače, dolgoročno pa se približuje 72%. Obstoječi pokojninski sistem je treba naprej narediti transparenten in razumljiv, ga očistiti stvari, ki vanj ne sodijo, okrepiti spodbude za daljše ostajanje v zaposlitvi, nato pa z dialogom poiskati najbolj sprejemljive in pravične rešitve za njegovo prilagoditev pričakovanim finančnim zmožnostim.

Sprejeli bomo ukrepe, ki bodo omejili možnost predčasnega upokojevanja z odhodom na Zavod za zaposlovanje dve leti pred doseženo pokojninsko dobo.

Starostna pokojnina s plačanimi prispevki v pokojninsko blagajno je plačana pravica do prejema pokojnine, za katere izplačilo jamči Republika Slovenije.

Zagotovili bomo usklajevanje pokojnin z dejansko rastjo plač (60%) in rastjo življenjskih stroškov (40%) dvakrat letno od 1. 1. 2013 dalje, do konca leta 2012 pa se pokojnine zaradi javno finančnih razmer ne usklajujejo (interventni zakon).

Premoženje KAD - a je namenjeno izključno za dolgoročne potrebe pokojninske blagajne.

Od prodaje državnega premoženja se bo tudi v bodoče izdvajalo 10% kupnine v KAD.

KAD vplačuje letno v pokojninsko blagajno 50 milijonov EUR za usklajevanje pokojnin.

Pokojninsko blagajno bomo »očistili« vseh izplačil pokojnin, za katere niso plačani prispevki. ZPIZ lahko izvaja tudi druga izplačila, za katera pa mora pridobiti dodatna sredstva (proračun).

Nov sistem bo temeljil na več stebrnem sistemu in bo na eni strani zagotavljal večjo povezanost med vplačanimi prispevki in pokojniki, na drugi strani pa dostojne pokojnine vsem, ki zaradi skrbi za otroke ali drugih utemeljenih okoliščin sami niso uspeli privarčevati dovolj sredstev. Koalicijske stranke si bodo prizadevale za zagotavljanje vzdržnosti sistema tudi z novimi viri prispevkov iz vseh vrst dohodkov iz dela. Pokojninski sistem bo v večji meri zasnovan na individualizaciji zavarovanj in krepitvi kapitalno kritega dela (drugi in tretji steber). Sistem bo pregleden in bo zavezancem nudil vse informacije o vplačanih sredstvih in pričakovani višini pokojnin. Pravica do pokojnine bo temeljila predvsem na delovni dobi in ne na starosti, saj je ta pogoj lahko diskriminatoren. Prostovoljno podaljšanje delovne dobe bo nagrajeno tako za delodajalca kot zaposlenega.

13.2. Vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe

Vse več starejših ljudi, pa tudi mlajših, pri svojih osnovnih dnevni opravilih potrebuje pomoč drugih. Že sedaj obstaja vrsta storitev in izvajalcev, ki nudijo pomoč na domu, vendar so te storitve nepovezane, njihovo financiranje pa nesistemsko. Vzporedno s prenovitvijo pokojninskega sistema in spremembami na področju zdravstvenega zavarovanja bomo pripravili nov zakon, ki bo dopolnjeval celovito ureditev oskrbe ljudi, ki zaradi bolezni ali starosti potrebujejo dolgotrajno pomoč. Z novim zakonom bomo omogočili podlago za vzpostavitev enovitega sistema dolgotrajne oskrbe, ob upoštevanju enakomerne dostopnosti do storitev na območju celotne države. Sistem dolgotrajne oskrbe bo skupaj s prenovljenim zdravstvenim in pokojninskim sistemom omogočal celovito oskrbo ljudi v primeru bolezni in starosti.

13.3. Pregleden in pravičen sistem socialnih prejemkov

Veljavni sistem uveljavljanja pravic iz javnih sredstev bomo spremljali in ocenjevali z vidika tehnične izvedbe in učinkov zakona na socialni položaj ljudi. Po potrebi bomo pristopili k spremembam zakona.

Veljavni sistem uveljavljanja pravic iz javnih sredstev bomo spremljali in ocenjevali z vidika pravičnosti, tehnične izvedbe in učinkov zakona na socialni položaj ljudi. V spremembi zakona se bomo zavzeli za odpravo določil s posledicami, ki niso skladne s temeljnim namenom zakona.

Sedanji sistem, kjer je posameznikov položaj na trgu dela ter v davčnem in socialnem sistemu odvisen predvsem od njegovega statusa (npr. oblike zaposlitve, osnove za zavarovanje), bomo nadomestili s sistemom, kjer bodo posameznikove obveznosti in pravice odvisne predvsem od njegovih dejanskih dohodkov, ne glede na način in obliko dela. Zagotovili bomo, da bodo temeljne socialne in delovne pravice pripadale vsem, ne glede na obliko, v kateri delajo, seveda pa bodo morali od svojih zaslužkov vsi tudi ustrezno prispevati za zagotavljanje teh pravic. Enako kot bomo poenostavili formalne oblike zaposlitve, bomo poenostavili in združevali osnove za socialno in zdravstveno zavarovanje ter za pravice iz zavarovanja.

13.4. Krepitev javne mreže s poudarkom na razvoju neinstitucionalnih oblik varstva

V RS je preveč poudarka namenjenega predvsem krepitvi institucionalnega varstva (npr. domovi za ostarele). Druge oblike pomoči so slabo razvite. Okrepili bomo tiste programe, ki podpirajo razvoj socialnih storitev, ki ljudem omogočajo, da še naprej

živijo v svojem okolju, kot so npr. pomoč na domu, oskrbovana stanovanja in dnevni centri. Zaradi okrepljene mreže storitev, ki jih bodo ljudje koristili v primeru bolezni ali starosti, bodo lahko dlje časa ostajali doma, v okolju, v katerem se dobro počutijo. Razvoj socialnih storitev bo med drugim podpiral sistema javnih del v okviru aktivne politike trga dela.

Koalicijski partnerji se bomo zavzemali za celovit sistem, v katerem bodo povezani državni, dobrodelni (karitativni), zasebni in samoplačniški socialnovarstveni sistemi.

13.5. Reorganizacija in povečanje učinkovitosti delovanja institucij na področju socialnega varstva

Socialno – varstvena mreža je razdrobljena in slabo povezana. Organizacijska struktura in vsebina nalog je prilagojena razmeram, ki jih je urejala zakonodaja, ki je bila že prenovljena. Zagotovili bomo reorganizacijo socialno varstvene mreže, s katero bomo omogočili sodobnejšo vlogo institucij na področju socialnega varstva, s poudarkom na zmanjšanju birokratskih opravil in povišanju strokovnosti in učinkovitosti storitev. Zaradi reorganizacije institucij socialnega varstva, ki je povezano tudi z vzpostavitvijo enotnega sistema socialnih transferjev, lahko ljudje pričakujejo bolj specializirano in strokovno obravnavo.

13.6. Zagotavljanje invalidskega varstva

Na področju invalidskega varstva bo koalicija razvijala sistem, ki temelji na človekovih pravicah, preprečevanju diskriminacije ter zagotavljanju enakih možnosti in na ta način sledila smernicam iz Strategije EU 2020.

Koalicija si bo prizadevala, da se bodo zagotavljala primerna in stabilna sredstva, namenjena invalidskim organizacijam za izvajanje posebnih socialnih programov. V te namene se bodo tudi v prihodnje namenjala sredstva od prirejanja iger na srečo.

Na področju invalidskega zavarovanja se bo koalicija zavzemala za zagotavljanje delovnim invalidom primerno visokih nadomestil, omogočanja poklicne rehabilitacije in spodbujanja njihovega vračanja na delo v primeru brezposelnosti. Koalicija se bo zavzemala tudi za vzpostavitev sistema osebne asistencije za invalide.

Uveljavljanje pravic invalidov je zapleteno, zamudno in nepregledno. Vsak invalid bo lahko dobil posebno kartico ali podatek na enotni osebni izkaznici, s katero bo dokazoval svoj status in tako lažje uveljavljal pravice, ki mu pripadajo.

13.7. Družinska politika

V okviru razvoja družinske politike se bo koalicija zavzemala za takšne spremembe predpisov, ki omogočajo boljše usklajevanje poklicnega in družinskega življenja ter družinam naklonjeno davčno, stanovanjsko in socialno varstveno zakonodajo

Vsem osebam s posebnimi potrebami, ne glede na stopnjo njihove oviranosti, bomo omogočili možnost zaposlitve in dela ter tudi, da bodo za opravljeno delo prejeli pošteno plačilo.

13.8. Koalicijski partnerji bomo zagotovili razvoj socialne ekonomije, ki bo temeljila na družbeno odgovornem delovanju in socialno tržnih principih.

14. ZDRAVSTVO

14.1. Uvajanje sistemov kakovosti in odličnosti

Kakovost in varnost zdravstvenih storitev bomo zagotovili z neodvisnim zunanjim nadzorom in s spodbujanjem mednarodnih akreditacij zdravstvenih ustanov. S spremenjenim načinom financiranja bomo spodbujali najboljše klinične prakse in uvedli nagrajevanje kakovosti. Na ravni posameznih izvajalcev bomo vzpostavili standarde in normative zdravniškega dela, izhajajoč iz že sprejete Modre knjige, da se bo vedelo, koliko dela mora opraviti zdravnik za redno plačo v javni službi. Uvedli bomo transparentno ločevanje med javno financirano in tržno ponudbo zdravstvenih storitev, da ne bo prihajalo do manipulacije z zasebnimi prihodki in javnimi stroški.

Nadaljevali bomo projekt zmanjševanja čakalnih dob in zagotovili spoštovanje pacientovega časa s konkretnimi standardi.

14.2. Povečanje avtonomije in odgovornosti managementa

Veliko bolnišnic in drugih zavodov je v izgubi. Izguba je med drugim tudi posledica nejasnih pravil in odgovornosti ter vzvodov pri upravljanju bolnišnic. Management mora imeti odgovornost za motiviranje zaposlenih in za odnose tako do zaposlenih, kot do uporabnikov – pacientov. Managementu javnih zavodov bomo omogočili večjo vodstveno samostojnost in hkrati točno določili njegovo odgovornost, tudi na področju investicijske dejavnosti, in tako način upravljanja približali tistemu v gospodarskih družbah. Uvedli bomo sisteme motiviranja managementa in zaposlenih k učinkovitemu in kakovostnemu poslovanju. Poseben poudarek bomo namenili čim bolj ekonomičnemu, poenotenemu in preglednemu izvajanju nakupa opreme, medicinsko - tehničnih pripomočkov, medicinskega materiala in zdravil (možnost uvedbe centraliziranega javnega naročanja).

Povečali bomo učinkovitost investicij v infrastrukturo in opremo.

V okviru e - zdravja bomo zagotovili povezovanje vseh ravni zdravstvenega varstva v enoten informacijski sistem.

14.3. Znižanje obremenjenosti zdravstvenega sistema

Slovenci gredo k zdravniku v povprečju 7 - krat letno, v primerjavi z Nemci, ki gredo 4 - krat. Hkrati imamo 30% manj zdravnikov na število prebivalcev, kot je evropsko povprečje. Preobremenjenost zdravstvenega sistema, ki je nad evropskim povprečjem, bomo postopno zniževali z ozaveščanjem in motiviranjem ljudi za zdrav življenjski slog ter z uvajanjem telemedicine.

14.4. S preventivo bomo vpeljali zdrav življenjski slog za vse

Preventiva je sistemsko slabo organizirana, ni stimulirana z zavarovanjem, kot je praksa npr. v Avstriji. Izboljšali bomo sistem preventivnega zdravstvenega varstva, tudi z vključitvijo vseh civilnih združenj na področju zdravstva, in z bolj sistematičnim pristopom, predvsem pri zaposlenih v gospodarstvu in v javnem sektorju, ki ga bomo stimulirali tudi s sistemom zavarovanja.

14.5. Krepitev primarne ravni zdravstva

Primarno zdravstvo ima nižjo stopnjo zaupanja kot bi si ga zaslužilo. Veliko napotil k specialistom izhaja tudi iz tega naslova, kajti pacienti velikokrat vztrajajo na nujnosti pregleda pri specialistu. Kasneje se morajo pacienti sami prebijati skozi iskanje specialistov. Specialist in zdravnik na primarnem nivoju nimata povezave, zato je tudi celovitost informacij o pacientu pomanjkljiva. S pomočjo informacijskih tehnologij bomo vzpostavili standardizirane procese dela in stalno komunikacijo med zdravniki na primarni ravni in specialisti na sekundarni ravni. Okrepili bomo vlogo primarnega zdravstva in hkrati zmanjšali število vstopov v sekundarno raven zdravstvenega sistema.

14.6. Konkurenca med zavodi in plačilo po opravljenem delu

Danes so iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja v veliki meri plačane kapacitete v zdravstvenih zavodih, ne pa njihova dejansko izvedena realizacija. Tudi zaposleni imajo enako plačilo, ne glede na velike razlike v učinkovitosti. Med zavodi in izvajalci bomo vzpostavili konkurenco, njihovo financiranje pa bomo v največji možni meri podredili dejansko opravljenim storitvam, potrebam prebivalstva in kakovostnemu izidu zdravljenja. Storitve bodo opredeljene na osnovi standardov in normativov. Vzpostavili bomo merila vodstvom zdravstvenih zavodov za jasno definicijo, kakšen obseg dela je pričakovan za osnovno plačo. Nagrajevali bomo uspešnost pri delu in kakovost izidov.

Bistveno bomo izboljšali sistem finančne kontrole in javnih naročil v zdravstvu. Posodobili bomo obstoječi sistem obračunavanja stroškov v zdravstvu.

14.7. Izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev na perifernih področjih

Pomanjkanje zdravnikov je najbolj vidno predvsem na perifernih področjih Slovenije. Poleg pomanjkanja kadrov ni jasnega dolgoročnega rekonstruiranja javne zdravstvene mreže. S postopnim uvajanjem informacijske podpore bomo analizirali dejansko mrežo kadrov, opreme in prostorov javnega zdravstvenega sistema. Na realnih osnovah, ob upoštevanju predvidene obolevnosti prebivalstva in ob povečanju števila zdravnikov, bomo določili optimalno javno zdravstveno mrežo ter zanjo sprejeli program vzpostavljanja in ohranjanja. Dopolnjevali jo bomo s koncesijami, tudi za področje lekarništva, ki bodo na osnovi jasnih kriterijev dodeljevanje s strani Ministrstva za zdravje. Prav tako bomo redefinirali vlogo lokalne skupnosti pri zagotavljanju dostopnosti do primarnega zdravstva.

Javno mrežo bomo dopolnjevali tudi s koncesijami, ki jih bomo podeljevali na osnovi javnih razpisov in sklenitvami pogodb za časovno opredeljeno obdobje.

Sprejeli bomo ukrepe za povečanje vpisa na medicinsko fakulteto.

14.8. Uvedba direktive o prostem pretoku pacientov

Zdravstvena blagajna je obremenjena z mnogimi stroški, ki ne spadajo v zdravstvo. Upravljanje in nadzor nad zdravstveno blagajno sta zastarela in neučinkovita. Preglednost nad trošenjem sredstev je zelo slaba. Zastarela zakonodaja ne upošteva nove direktive o prostem pretoku pacientov znotraj Evrope, prav tako ne upošteva možnosti za vzpostavitev konkurenčnosti. Sistem osnovnega zdravstvenega zavarovanja

bomo uskladili z EU direktivo o prostem pretoku pacientov. Na področju zavarovanja bomo omogočili konkurenčnost in večjo preglednost ter nadzor nad javnimi sredstvi. Plačila iz zdravstvene blagajne morajo slediti glede na izvršene storitve, ne pa na razpoložljive kapacitete. Pregledno bomo opredelili košarico pravic iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja.

14.9. Preoblikovanje zdravstvenega zavarovanja

Dopolnilno zavarovanje bomo preoblikovali skladno z evropskimi direktivami na način, da bomo zagotovili kritje košarice pravic iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Proučili bomo trg obveznih zavarovanj v primerljivih državah EU in, če se bodo te rešitve izkazale primerne za Slovenijo, uvedli sistem večjega števila ponudnikov obveznega zavarovanja.

14.10. Boljša dostopnost do zdravil

Spodbujali bomo ustrezno regionalno pokritost in dostopnost ter enakopravno obravnavo vseh izvajalcev lekarniške dejavnosti. S sistemskimi spremembami bomo omogočili večjo konkurenco v lekarniški dejavnosti.

Spodbujali bomo učinkovitost in ekonomičnost na področju farmacevtskih proizvodov in medicinskih pripomočkov. Nadaljevali bomo z modernizacijo financiranja zdravil iz javnih sredstev ter trga z zdravili. Dosegli bomo znižanje veledrogerističnih marž na primerljivo raven z EU in spremenili zakonski ureditev zdravniške in lekarniške zbornice kot samoregulatorja.

15. REGIONALNI RAZVOJ IN LOKALNA SAMOUPRAVA

15.1. Reorganizacija za perspektivo 2014 - 2020

Navedeno obdobje terja drugačen pristop na področju načrtovanja in izvedbe, tako na državni kot regionalni ravni. Načrtovanje za novo programsko obdobje mora slediti zahtevi bottom-up (od spodaj navzgor). To pomeni vzpostavitev sistema načrtovanja, ki bo presegal strogo sektorsko miselnost programskega načrtovanja posameznih ministrstev in bo omogočal celovit pristop in oblikovanje integralnih projektov za posamezne problemske sklope razvojnih regij. Preprečevali bomo poskuse pretirane drobitve sredstev in števila projektov. Več sredstev bomo namenili področjem gospodarskega razvoja s ciljem prenove gospodarstva in zagotavljanja več delovnih mest za mlado generacijo. V tej zvezi bomo pravočasno pričeli s pripravo aktivnosti in oblikovati skupine za pripravo programskih dokumentov in nacionalnih predpisov na podlagi evropske zakonodaje.

15.2. Bistvena sprememba razmerja med državo in občinami

Sprejeli in poenostavili bomo zakone in podzakonske akte, ki bodo v sodelovanje med občinami, državo in državnimi institucijami vnesli občutno boljše, hitrejše in učinkovitejše sodelovanje. Npr. lastnik vsega javnega dobra na območju občine je posamična občina. Na ta način bomo zagotovili prilagodljivost, enostavnost in učinkovitost delovanja regijske, lokalne in državne ravni (upravne enote).

Zagotovili bomo postopen prenos posameznih pristojnosti na občine in drugačno organizacijo izvajanja nalog na občinski ravni.

15.3. Ukrepi na področju regionalne politike

- koalicijski partnerji bomo sprejeli systemske ukrepe za zmanjšanje regijskih razvojnih razlik;
- sprejeli bomo regionalne ukrepe za interesno povezovanje po posameznih projektih, za zagotavljanje pogojev in načrtovanje regijskih razvojnih programov in projektno povezovanje med regijami;
- sprejeli bomo ukrepe za učinkovitejše medresorsko usklajevanje ukrepov in politik. Resorna ministrstva morajo imeti skupne cilje in se morajo medsebojno usklajevati in podpirati;
- sprejeli bomo rešitve, s katerimi bomo vključili zasebni investicijski kapital po sistemu javno - zasebnega partnerstva.

15.4. Ukrepi na področju lokalne samouprave - občin

- s spremembami v sistemu finančne izravnave bomo občine ekonomsko spodbudili za povezovanje pri izvajanju nalog ali za združevanje. Uveljavili bomo strožje omejitve za njihovo zadolževanje. Zagotavljanje finančnih sredstev za prenešene naloge občin in regij se lahko zagotavlja tudi v okviru avtonomne davčne politike;
- decentralizacija javnega sektorja s krepitvijo vloge in nalog občin, ki so blizu potrebam ljudi in jih fleksibilno in hitro rešujejo, za kar je potrebna sprememba odnosa med državo in občinami v smeri skupnega zadovoljevanja interesa ljudi;
- zagotovitev prilagodljivosti, enostavnosti in učinkovitosti delovanja regijske in lokalne ter državne ravni (upravne enote). Vsi se morajo zavedati, da delajo za skupno dobro. Primer: prenos lastnine ali služnostnih pravic med občino in državo je bistveno preveč tog;
- zagotavljanje pogojev za medsebojno sodelovanje lokalnih skupnosti in spodbujanje le-tega. Na področju njihovih pristojnosti in z neposrednim vplivom na spodbujanje lokalnega gospodarskega razvoja. Upoštevanje usklajenih vsebinskih predlogov »terena«;
- večja avtonomija občin. Zagotavljanje finančnih sredstev za prenešene naloge. Spremeniti je potrebno način prostorskega načrtovanja. Brezplačen prenos državne lastnine, potrebne za nemoteno delovanje in lokalni razvoj;
- sprememba vloge občin na področju prostorskega načrtovanja. Na podlagi potreb ljudi in usklajevanja med resorji je potrebno spremeniti prostorsko načrtovanje. Vloga občin se mora spremeniti. Umeščanje razvojnih projektov (delovna mesta) se mora poenostaviti in posebej urediti (primer Avstrija). Nadaljevati se mora prenos stavbnih zemljišč SKZRS na občine;
- večji poudarek na lokalnem/regijskem nivoju socialnih in stanovanjskih politik. Sprememba stanovanjskega področja – gradnja najemnih socialnih stanovanj. Drugače je potrebno opredeliti vlogo Stanovanjskega sklada RS;
- poenostavitev, zmanjšanje birokracije vseh postopkov na lokalnih ravni, ki so jih deležni državljani (prostorske zadeve, gradbene zadeve, socialne zadeve) in gospodarstvo;
- uvedba enotnih postopkov in enotnih metodologij za postopke po celotni državi (komunalni prispevek, lokacijske informacije, NUSZ, ...). Te informacije pa morajo biti na voljo na enostaven način ljudem in investitorjem.

16. KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANA

16.1. Večja povezava med Ministrstvom za kmetijstvo in okolje, KGZS in ŽPI v smislu zagotavljanja boljšega okolja za uspešno delovanje celotnega agroživilskega kompleksa

Pogost očitke pridelovalcev in predelovalcev vladi je, da ne razume in ne ustvarja pogojev za njihovo uspešno delovanje. Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve za tesnejše sodelovanje vseh vpletenih, tako da se lahko zakonski predpisi, ki določajo dejavnost, v čim večji meri prilagajajo pogojem, ki so potrebni za uspešen razvoj dejavnosti in čim večjo ekonomsko učinkovitost. Tesno sodelovanje pomeni uspešnejšo prihodnost za celotno panogo in s tem povečano število delovnih mest.

16.2. Uskladitev in večja preglednost zakonodaje kmetijskega ŽPI sektorja

V procesu primarne proizvodnje, dopolnilnih dejavnosti in predelave se pojavljajo ovire s strani zakonodaje, ki uvajajo nadstandard na prehranskem področju (strožji predpisi, kot v sosednjih državah in EU). Poleg tega je sama zakonodaja preobsežna in s tem nepregledna za uporabnike. Rešitev je v uskladitvi zakonodaje in omejitvi postavljanja dodatnih zahtev. Posamezniki in podjetja bodo tako imeli pri poslovanju manj ovir, s tem nižje stroške, hkrati se bodo ob preglednejši zakonodaji lažje držali pravil, ki jih ta nalaga.

16.3. Povečanje deleža samooskrbe in ekološke hrane

Odstotek doma pridelane osnovne hrane v Sloveniji je, z izjemo govejega mesa, mleka in perutnine, v razponu od 30 do 65%. Rešitev je, da se določene ukrepe (subvencije) znotraj razvoja podeželja veže na proizvodnjo hrane, ki se ne bo le proizvajala, ampak tudi tržila. Subvencije se morajo odražati v večji količini doma pridelane hrane, kar pomeni večjo samooskrbo prebivalcev Slovenije. Z večjim deležem doma pridelane hrane bomo zagotavljali prehransko varnost Slovenije in večali odstotek kakovostnejše hrane.

Po slovenskih mestih bomo v okviru kmetijskih zadrug ali drugih oblik povezovanja proizvajalcev hrane spodbujali odprtje trgovin z lokalno pridelano hrano, spodbujali bomo projekte kmečkih tržnic, ki imajo namen skrajševanja prehrabnih verig. Spodbujali bomo prestrukturiranje kmetij v sisteme t. i. partnerskega kmetijstva (CSA), kot novo obliko socialno ekonomskega modela.

Evropska komisija v novi finančni perspektivi 2014 - 2020 posveča navedenim vsebinam veliko pozornost, zato navedene vsebine pomenijo tržno priložnost za Slovenijo. Število lokalnih EKO kmetov in skupin proizvajalcev raste prepočasi in tudi taka hrana je težko dostopna večjemu delu prebivalstva. Rešitev je v doslednem izpolnjevanju sprejetih strategij. Z navedenimi ukrepi bomo zagotavljali kakovostno, varno in zdravo hrano širokemu krogu slovenskega prebivalstva in javnim zavodom.

16.4. Promocija in trženje lokalno pridelane in predelane hrane, ekološke hrane ter hrane iz drugih shem kakovosti

V Sloveniji se premalo zavedamo, da je lokalno pridelana hrana večinoma kakovostnejša kot uvožena, poleg tega pa z nakupom domače hrane podpiramo domače pridelovalce in predelovalce.

Koalicijski partnerji se bomo zavzemali za vzpostavitev zaupanja med pridelovalci in potrošniki slovenske hrane in promocijo lokalnih prehranskih sistemov. Na ta način bodo potrošniki bolj posegali po slovenski hrani, z zavestjo, da to med drugim pomeni tudi določeno število delovnih mest v Sloveniji. Zaradi večjega povpraševanja bodo tudi kmetje in ŽPI zainteresirani za povečanje tržnega deleža v Sloveniji, vzporedno pa se bo povečala samooskrba.

16.5. Kmetijska zemljišča in gozdove v lasti države je potrebno prednostno prodati družinskim kmetijam

Sprejeli bomo poseben zakon, ki bo, med drugim, kmetijska zemljišča zakonsko umestil v kategorijo zemljišč nacionalnega pomena za prehransko varnost RS in s tem postavil osnove za višjo samooskrbo na področju hrane.

S takim zakonom se bo posledično bistveno okrepila ekonomska moč in produkcijska sposobnost slovenskega kmeta, kar je življenjskega pomena za kmetije na gorskih in hribovitih območjih in drugih območjih z omejenimi možnostmi za kmetovanje. Za obstoj hribovskih in gorskih kmetij je dodatno izredno pomembno, da končno, na podlagi prednostne pravice, zapisane v Zakonu o gozdovih, dobijo dolgoročne koncesije za izkoriščanje državnih gozdov. Gozdovi v lasti Republike Slovenije, ki obsegajo več kot 240 tisoč ha, pa morajo s pretekom dosedanjih koncesijskih pogodb preiti pod upravo družbe v stoddostni lasti slovenske države. Koncesije ostanejo le za gorske in hribovske kmetije, s preostalimi državnimi gozdovi pa družba samostojno in celovito upravlja in tako omogoča učinkovito gospodarjenje z ustreznim dohodkom, ki bo lahko razvijal in pospešil tudi primarno predelavo lesa iz državnih gozdov, in s tem ustvaril dodano vrednost v Sloveniji.

Pri spremembah namembnosti kmetijskih zemljišč bomo vzpostavili določene mehanizme, kot je npr. zagotavljanje nadomestnih zemljišč (tudi gozdnih) in s tem preprečiti zmanjšanje kmetijskih površin, namenjenih pridelovanju hrane. Na novo bomo določili in razvrstili območja kmetijskih zemljišč po namenski rabi, in sicer na območja trajno varovanih in območja ostalih kmetijskih zemljišč. Ta se bodo v skladu s postopki iz zakona, ki ureja prostorsko načrtovanje, določila v prostorskih aktih lokalnih skupnosti.

Koalicijski partnerji bomo zagotovili učinkovito delovanje Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov tako, da se bo aktivneje vključil v procese zamenjav, komasacij, združevanja zemljišč v celovite posesti in preoblikovanje strukture parcel zlasti v demografsko ogroženih ali opustelih vaseh in obmejnih območjih ter s tem v zagotavljanje boljših pogojev za celovitejše in učinkovitejše gospodarjenje z gozdovi in kmetijskimi zemljišči.

Preko postopne prodaje kmetijskih zemljišč in gozdov se bo krepila ekonomska, konkurenčna in produkcijska sposobnost slovenskih družinskih kmetij, ki bodo imele prednost pri nakupu skladovih kmetijskih zemljišč in gozdov. Lastništvo zemljišč, ki jih

upravlja sklad in so neprimerna za kmetijsko dejavnost, se prenese na lokalne skupnosti ali prodaja.

16.6. Koalicijski partnerji bomo spremenili zakonodajo, s ciljem poenostavitve izgradnje namakalnih sistemov in rastlinjakov.

16.7. Hrana je nacionalno bogastvo.

Kljub subvencijam pa samooskrba v Sloveniji pada, zato je potrebno ukrepe kmetijske politike, subvencije, vključujoč neposredna izplačila na področju kmetijstva in razvoja podeželja, vezati na proizvodnjo hrane, ki se trži ter se s tem posredno večja samooskrba s hrano v Sloveniji.

Pri izplačevanju subvencij je treba odpraviti administrativne ovire, tako da bi lahko kmetje dobili izplačano subvencijo v roku treh mesecev po oddaji vloge. Sistem razpisov za sofinanciranje je treba temeljito zamenjati, kajti obstoječi sistem ne daje dobrih rezultatov. Hkrati je potrebno poenostaviti pogoje za pridobitev investicijskih spodbud na področju kmetijstva, živilstva, razvoja podeželja in turizma. Slovenska kmetija mora postati eden ključnih turističnih produktov.

16.8. Področje kmetijstva

Kmetijstvo mora v Sloveniji postati pomembna gospodarska dejavnost, ki bo zagotavljala hrano vsem prebivalcem, nova delovna mesta in s tem ohranjanje poseljenega podeželja, s pomembno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in razvoja turizma.

V naslednjem obdobju bo vsa pozornost posvečena sledečim ukrepom in ciljem:

- ohranitvi kmetijskih zemljišč za kmetovanje, spodbujanju k povečevanju obdelovalnih površin ter spodbujanju razvoja/ohranjanja kmetij. Pogoj pri povečevanju kmetijskih zemljišč je tudi realizacija koncentracije in zaokroževanja kmetijskih zemljišč;
- sprejeli bomo ukrepe za zmanjšanje zaraščenosti kmetijske zemlje, prav tako tudi ukrepe aktivne zemljiške politike: komasacije, namakanje, protitočne mreže za sadovnjake, ter podpore za izgradnjo rastlinjakov;
- v verigi s preskrbo s hrano vlada RS izvede ukrepe za vzpostavitev pravičnih odnosov med udeleženci vključenimi v pridelavo hrane, posredniki pri odkupu ali prodaji kmetijskih pridelkov ali živil, predelavo hrane in trgovino z živili. Z ukrepi se spodbudi uporaba načel dobrih poslovnih praks ter prepreči izvajanje nedovoljenih in nepoštenih praks v agroživilski verigi, skladno z evropsko zakonodajo;
- pripravili bomo poseben ukrep za osnovne šole in občine za izgradnjo vrtov, rastlinjakov in zeliščnih vrtov pri osnovnih šolah in na mestnih površinah;
- izboljšanju ekonomskega statusa kmetov. Ta cilj bomo dosegli tako, da bomo omogočili socialne in bivalne razmere ter vodili pokojninsko, socialno in zdravstveno politiko tako, da kmetje v nobenem pogledu ne bodo v podrejenem položaju v primerjavi z ostalim prebivalstvom. Prizadevali si bomo zagotoviti kmetom razliko pokojnine med vplačano in minimalno pokojnino;
- odstranili bomo nepotrebne administrativne ovire, ki ne omogočajo večje varnosti in zaščite potrošnikov, povzročajo pa določene finančne obremenitve pridelovalcem in

predelovalcem. Skupaj z določeno spremembo neustrezne zakonodaje bomo hkrati posvetili vso pozornost njeni preglednosti in poenostavitvi.

16.9. Varna hrana

Danes se v svetu in pri nas vse bolj zavedamo pomena varne hrane in posledično s tem varovanja zdravja ljudi ter najboljše ravni zaščite potrošnikov. Naloga države je, da za izvajanje politike varne hrane vzpostavi enoten pristop priprave zakonodaje in zagotovi učinkovit nadzor v celotni kmetijsko - živilski verigi, s katerim se uresniči geslo »od njive do mize«, kar v praksi pomeni kontrolo celotne dejavnosti, od primarne pridelave do predelave in prodaje živil kupcem.

Poleg splošnih ciljev (zagotavljanje varne hrane, zagotavljanje prehranske varnosti in promocije uravnotežene prehrane) bomo v naslednjem obdobju vso pozornost posvetili predvsem:

- združitvi celotnega področja varne hrane pod okriljem ene organizacijske enote, ki bo glavni pripravljavec strategije varne hrane in krme na državni ravni, hkrati bo pokrivala tudi zakonodajni del varne hrane, skupaj z obveščanjem in izobraževanjem. Posebna pozornost se bo namenila poenostavitvi in poenotenju zakonodaje na tem področju. Sistem zagotavljanja varne hrane mora biti učinkovit, enoten in za potrošnike najbolj varen, ne pa razdeljen med več pristojnih organov in s tem nepregleden, kot je sedanja ureditev;
- združili bomo tudi vse inšpekcijske službe, ki pokrivajo celotno področje varne hrane, v enotno inšpekcijo. Delovala bo v okviru zgoraj navedene organizacijske enote ali samostojno, neposredno pod Vlado Republike Slovenije. Za potrebe inšpekcijskih služb bomo enotno uredili uradne laboratorije, katerih rezultati analiz živil bodo tekoče objavljeni na spletnih straneh, ki bodo omogočale potrošnikom stalen vpogled v varnost in kakovost živil. Sedanja praksa v EU je namreč pokazala, da t. i. tržni laboratoriji ne zagotavljajo optimalne kontrole varnosti živil in krme;
- na področju informacijskih sistemov, v povezavi z varno hrano, bo uvedeno poenotenje in združitev vseh, do sedaj ločenih, a podobnih sistemov. Združen oz. poenoten informacijski sistem, ki bo pripravljal tudi nacionalne predpise na tem področju, bo nedvomno pomenil pomemben korak naprej v sistemu varne hrane, predvsem kontrole sledljivosti, ki je eden od osnovnih elementov kontrole varne hrane.

16.10. Ključni cilji na področju gozdarstva:

- povečanje učinkovitosti in reorganizacija javne gozdarske službe: organizacijska struktura mora postati »vitkejša«, poenostaviti je potrebno sistem gozdno - gospodarskega načrtovanja in prevzeti izvajanje naravovarstvenega nadzora;
- vzpostaviti je potrebno pregleden in ekonomsko učinkovit sistem gospodarjenja z državnimi gozdovi po letu 2016, ko potečejo 20 - letne koncesije, ki so bile bivšim upravljavcem podeljene brez javnega razpisa;
- uvesti je potrebno nove spodbude za spodbujanje združevanja lastnikov gozdov in skupno gospodarjenje z njihovimi gozdovi;

- potrebna je takojšna podelitev koncesij v razpoložljivih državnih gozdovih kmetijam na podlagi Programa ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu z omejenimi možnostmi gospodarjenja;
- vzpostaviti gozdno - lesne verige med lastniki gozdov, njihovimi združenji in gozdarskimi podjetji ter lesno industrijo in obrtjo. Zaradi pomembnega tržnega deleža lesa iz državnih gozdov mora pri nastajanju teh verig sodelovati država, zlasti pa posekan les iz teh gozdov čim prej ponuditi slovenskemu gospodarstvu po cenah, ki jih koncesionarji sicer dosegajo na trgu.

17. OKOLJE IN PROSTOR

Področje trajnostnega razvoja razumemo kot izrazito integrativno področje za delo vlade. Povezuje delo resorjev, pristojnih za okolje, prostor, promet, energetiko, kmetijstvo in varno prehrano, razvoj podeželja in skladen regionalni razvoj. Zavzemamo se za visoke okoljske standarde in za spodbujanje novih načinov organiziranja proizvodnje in uporabe čistejših tehnologij, ki lahko obenem povečujejo konkurenčnost in inovativnost našega gospodarstva, ter tako ustvarjajo delovna mesta in krepijo družbeni napredek. Pomembno vlogo ima pri tem tudi zmanjševanje energetske in snovne intenzivnosti gospodarjenja, na primer s promoviranjem novih stroškovno učinkovitih konceptov gospodarjenja z inputi in outputi proizvodnega procesa.

Okoljska politika mora biti usklajena s politikami na področju konkurenčnosti in gospodarskega razvoja ter z javno finančnimi okviri. Ohranjanje krajine in varovanje okolja ne smeta biti izvedena tako, da zmanjšujeta razpoložljivost zazidljivih zemljišč do te mere, da to vpliva na ceno stanovanj.

17.1. Skrajšanje postopkov za umeščanje objektov v prostor in poenostavitev postopkov za izdajo gradbenih dovoljenj

Koalicijski partnerji bomo z odpravo nepotrebnih soglasij in administrativnih ovir skrajšali in pocenili verigo postopkov za umeščanje objektov v prostor. Poenostavili bomo postopke za izdajo dovoljenj oziroma priglasitev pri enostavnih oz. manjših objektih in enostanovanjskih hišah. Čas izdaje dovoljenj se bo meril v dneh. Državno in lokalno uradništvo bo tudi na tem področju delovalo po načelu, da je njegova naloga ljudem in podjetnikom pomagati, odpirati možnosti, ne pa jih ovirati.

Postopki umeščanja objektov v prostor so nerazumljivo dolgi, veliko pa je sploh nerešenih, kar zavira gospodarski in socialni razvoj Slovenije. Za investitorje oziroma državljanke so postopki zato tudi do 25% dražji.

Izhajajočih iz prakse uspešnih držav, ki imajo krajše, za državo stroškovno ugodnejše in za končnega uporabnika cenejše postopke, ter z razumevanjem najboljših vzorcev in upoštevanjem naših posebnosti bomo sprejeli ukrepe za njihovo pocenitev in pospešitev.

Rešitev problema je v poenostavitvi in pospešitvi postopkov umeščanja objektov v prostor v skladu z načeli trajnostnega razvoja. Ureditve baz podatkov s področja varstva okolja (po Zakonu o varstvu okolja: vode, zraka, odpadki, tla, emisije), varstva naravne in kulturne dediščine, protipoplavne zaščite bodo pospešile postopke urejanja prostora,

zmanjšala število nepotrebnih postopkov in očistile zakonodajo na način, da bo le - ta operativna in izvedljiva. Številne strokovne podlage in evidence namreč že obstajajo, vendar so neurejene in zato neuporabne. Hkrati se številne študije zaradi tega podvajajo, kar pomeni časovne zamike in visoke finančne vloške.

17.2. Pospešitev postopkov prostorskega načrtovanja

Pospešili bomo postopke prostorskega načrtovanja. Ministrstva bodo občinam pri tem v pomoč in ne v oviro. Uradniki, ki ne bodo sposobni dosegati ciljev in spoštovati predpisanih rokov postopka, bodo za nesposobnost odgovarjali tudi z izgubo delovnega mesta. Na podlagi potreb ljudi in usklajevanja med resorji bomo spremenili, poenostavili in občutno pospešili prostorsko načrtovanje. Odpravili bomo nepotrebna in večkratna soglasja. Odziv ministrstev se bo štel v dnevih, ne v mesecih ali letih. Občutno bomo skrajšali in poenostavili umeščanje razvojnih projektov v prostor. Odpravili bomo odškodnine za spremembo namembnosti zemljišč, ki v naravi ne predstavljajo potenciala za kmetijsko pridelavo, nenormalno pa dražijo in ovirajo gradnjo infrastrukturnih objektov in individualnih gradenj.

Na drugi strani bomo preprečili zemljiške špekulacije s spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč, razlika v ceni pa bo prihodek občinskih proračunov. Ministrstva so v preteklih letih potrdila številne spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč za celotne komplekse, pri katerih je šlo za špekulativne nakupe in prodaje ter polnjenje žepov politično privilegiranih posameznikov.

17.3. Celovitost upravljanja z vodami in vodotoki

Vode predstavljajo dobrino ključnega pomena za zdrav razvoj Slovenije. Trenutno je urejanje področja razpršeno med različnimi službami znotraj ministrstva in Agencijo RS za okolje, zaradi česar ni možno vzpostaviti celovitega reševanja problematike voda v Sloveniji, kar zavira tudi druge postopke na področju okolja in prostora. To področje bomo uredili tako s stališča pristojnosti kot organizacije. S tem bodo pitne vode pravilno varovane, z odpadnimi vodami pa se bo trajnostno gospodarilo in zagotovilo primerna sredstva. V primerih omejitev kmetovanja na vodovarstvenih območjih bomo zagotovili nadomestna kmetijska zemljišča Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, kjer je to možno, sicer pa z odškodninami. Vsem državljanom bo tako zagotovljena zdrava pitna voda ob razumnih finančnih vlaganjih.

Koalicijski partnerji se zavezujemo za izvedbo programa poplavne varnosti. Z ustrezno finančno politiko bo podprto urejanje vodotokov in hudournikov, kar lahko v veliki meri prepreči naravne katastrofe. Predvsem je pomembno urejanje vseh vrst že obstoječih akumulacij in vodnih zadrževalnikov z odstranitvijo, obdelavo in ponovno uporabo velikih količin na dno in robove naloženega mulja in sedimentov, saj lahko oboji delujejo kot razbremenilniki za preprečitev poplav ali kot akumulacije padavin za potrebe kmetijstva.

17.4. Skrb za okolje in partnerski odnos države z občinami in posamezniki

Uvedli bomo finančne spodbude za zamenjavo azbestnih streh in opravili zamenjave na vseh strehah vrtcev in šol najkasneje do konca leta 2020.

Najkasneje v letu dni bomo prazna stanovanja bivše JA prenesli na občine ali jih prodali.

Zemljišča manjših površin, ki so v državni lasti in predstavljajo občinske ceste, poti, dele funkcionalnih zemljišč k javnim objektom občin, ali ki predstavljajo dele funkcionalnih zemljišč k stanovanjskim objektom, bomo najkasneje do konca 2015 prenesli na občine.

Legalizirali bomo nedovoljene gradnje v primerih, ko ne pomenijo degradacije okolja in ne predstavljajo konflikta med lastniki v prostoru ter dosledno najkasneje do konca leta 2015 odstranili vse tiste črne gradnje, ki tem kriterijem ne ustrezajo.

Področje koncesionirane javne dimnikarske službe, ki povzroča številne spore in nesporazume med uporabniki in izvajalci, bomo uredili tako, da bodo vsi, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje teh storitev in obstoječi koncesionarji, dobili dovoljenje (koncesijo), ki bo veljalo za območje celotne države. S tem bo omogočena konkurenčnost, znižale pa se bodo tudi cene storitev.

17.5. Ureditev gospodarjenja z odpadki najkasneje do leta 2015

Vzpostavili bomo regionalne sisteme ravnanja z odpadki in uredili področja obdelave in zbiranja vseh frakcij odpadkov najkasneje do leta 2015. Cilj je ohranitev čistega okolja, sanacija vseh neustreznih odlagališč ter pocenitev za končne uporabnike.

Slovenija nima vzpostavljenega učinkovitega sistema gospodarjenja z odpadki. Številna območja se soočajo z zapiranjem obstoječih lokacij, novih pa ni dovolj. Iz teh razlogov je področje odpadkov neurejeno in za državljane predrago. Hkrati se z odpadki ne gospodari v celoti.

Koalicijski partnerji bomo na področju ravnanja z odpadki dosledno uveljavili načelo, da »onesnaževalec plača«. Spodbujali bomo ukrepe in motivacijske programe za zmanjšanje količin nastalih odpadkov in doseganje čim višje stopnje njihove predelave in ponovne koristne uporabe. Z doslednim ločevanjem in predelavo odpadkov je cilj preiti v »družbo recikliranja«, ki bo temeljila na »uporabi predelanih odpadkov kot novim virom«. Javni sektor bo v javna naročila in letne programe vključil tudi uporabo recikliranih materialov, kar bo pozitivno in razvojno vplivalo na trg recikliranih materialov.

17.6. Stanovanjska politika se usmeri v zagotavljanje možnosti, da vsak pride do primerne stanovanja

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve, s katerimi bomo usmerjali stanovanjsko varčevanje. Obstoječi fond praznih stanovanj bomo iz Stanovanjskega sklada Republike Slovenije (SSRS) prenesli na občine, SSRS pa preoblikovali.

S poenostavitvijo postopkov, s spodbujanjem konkurence in z odpravljanjem nepotrebnih administrativnih ovir bomo pocenili gradnjo stanovanj in tako omogočili njihovo večjo dostopnost ter tako spodbudili gradbeništvo.

- Občinam bomo bistveno olajšali spreminjanje namembnost zemljišč in bistveno omejili možnost vpletanja birokracije na ministrstvih.
- Neključna državna zemljišča in stavbe bomo prenesli na občine.

- Združili bomo zemljiško knjigo in kataster.
- Povečali bomo ponudbo stanovanj na trgu. Prazna državna stanovanja in neuporabljena državna stanovanjska zemljišča morajo čim prej v uporabo.
- Banke bomo spodbudili k prodaji stanovanj, ki jih imajo v lasti in jih ne želijo dati na trg.

17.7. Skrb za okolje je temeljna vrednota

Zavedamo se, da brez drugačnega odnosa do okolja, drugačnih potrošniških navad in brez družbeno odgovornega ravnanja podjetij preko obveznosti, ki jim jih nalaga zakonodaja, vseh problemov ne moremo rešiti. Ko se ljudje dvignejo iz revščine, si lahko privoščijo, da tudi kot potrošniki izpričujejo svoje vrednote, pa naj si bodo te izražene kot želja po dragih blagovnih znamkah, občutek za lepo ali etična obzirnost do okolja, živali in ljudi. Vloga države se izraža v postavitvi takšnih pogojev, da postane varovanje okolja in narave za posameznika razvojna priložnost in ne breme, ki zavira. Seveda ob nenehnem obveščanju in vzgoji ljudi, tako preko formalnih in neformalnih oblik izobraževanja, kot tudi preko različnih medijev. Le tako bo mogoče spremeniti nekatere naše navade in vedenja.

Eden izmed najpomembnejših segmentov je jasna, enostavna in kar najbolj celovita uvedba eko - označevanja izdelkov, da bi potrošniki imeli informacijo, na podlagi katere bi se lahko kompetentno odločali o svojem prispevku k (ne)onesnaževanju okolja.

17.8. Prilagajanje podnebnim spremembam

Slovenija potrebuje krovno strategijo odziva na podnebne spremembe, katere del bi bili tudi ukrepi, s katerimi se bomo pripravili na spremembe, ki bi se zgodile kljub aktivnim politikam za zmanjševanje toplogrednih izpustov. Veliko skrb moramo posvetiti urejanju prostora na poplavnih in plazovitih področjih. Glede na podnebne spremembe je potrebno prevetriti in uskladiti strategije predvsem na področju energetike, turizma, kmetijstva, preskrbe z vodo in varnosti ključne infrastrukture.

17.9. Učinkovita raba energije

Toplogredne izpuste je mogoče zmanjšati na različne načine. Najcenejši in najbolj učinkoviti so tisti, ki so povezani z bolj učinkovito rabo energije, saj industriji in prebivalcem prihranijo tudi denar. Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve za vzpostavitev shem, s katerimi se bo v Sloveniji začela masovna prenova energetske učinkovitosti stavbnega fonda, predvsem s sanacijo fasad, oken ter izboljšanjem sistemov za ogrevanje oz. hlajenje. Podjetja, ki prodajajo energijo in toploto, je potrebno motivirati, da prodajo manj in ne več. Omogočili jim bomo, da bodo del svojih obveznih dajatev, povezanih z okoljem, vrnili v lastno okoljsko - energetske učinkovitost in razvoj. Hkrati bomo področje okoljskih dajatev, povezanih s transportom, uredili tako, da bomo spodbujali uporabo javnega prevoza, okolju prijazna goriva in vozila ter urejali prometno infrastrukturo na način, ki bo zagotavljala trajnostno mobilnost ljudi in blaga.

Koalicijski partnerji bomo sprejeli rešitve za izvedbo projektov iz ReNRP do 2020, za izgradnjo modernega železniškega križa, ureditev primestnega prometa in pospešeno izvajanje projekta trajnostne mobilnosti v sodelovanju med državo in lokalnimi skupnostmi. Koalicijski partnerji bomo podprli projekte lokalnih skupnosti, ki spodbujajo uporabo javnega prevoza (ne le avtobusnega in železniškega, temveč razne alternative, npr. ureditev infrastrukture za kolesarjenje).

17.10. Izraba obnovljivih virov energije

Pravilna izraba obnovljivih virov povečuje neodvisnost in konkurenčnost gospodarstva in ne škoduje okolju. Analizirali bomo obstoječo shemo podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, s ciljem, da spodbujamo tiste tehnologije in energente, s katerimi razpolagamo v Sloveniji, ki so najbolj ekonomična in katerih uporaba potencialno odpira največ novih delovnih mest (lesna biomasa, vodna energija). Na podlagi prenovljene sheme podpor za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov bomo določili strukturne deleže moči in proizvedene električne energije za posamezne obnovljive vire. Zaradi velikega potenciala geotermalne energije bomo ustvarjali možnosti za njeno bolj intenzivno izrabo le - te, predvsem za področje ogrevanja in v povezavi s podjetništvom (turizem, rastlinjaki, zdravstvene dejavnosti, ...). Spodbujali bomo izgradnjo manjših enot za soproizvodnjo električne in toplotne energije na lesno biomaso tam, kjer obstajajo realne možnosti za ekonomičnost tovrstne proizvodnje. Vzpostavili bomo sistem spodbud in kazni za povzročitelje okoljskega onesnaževanja, ki bo omogočil, da bodo obnovljivi viri energije lahko pošteno tekmovali z drugimi možnostmi.

17.11. Tretja industrijska revolucija kot razvojna priložnost

Raziskave s področja nizkoogljičnih virov energije ter učinkovite rabe energije morajo imeti prednostno vlogo. Z mehanizmi podpore tehnološkemu razvoju in s podjetniško politiko je potrebno podpirati podjetja, ki razvijajo tehnologije, povezane s čiščenjem okolja, učinkovito rabo energije, obnovljivimi viri energije – pa naj gre za vodno, biomasno, vetrno, sončno ali geotermalno energijo – z namenom, da ostanejo ali se približajo svetovnemu vrhu. Posebno pozornost zaslužijo tehnologije, ki izkoriščajo les kot gradivo in material, ki nadomesti uporabo raznih okolju škodljivih materialov, in tehnologije, ki uporabljajo manj kakovosten les in lesne ostanke kot energent za proizvodnjo električne in toplotne energije. In hkrati zagovarjamo takšne načine gospodarjenja s slovenskimi gozdovi, ki bodo imeli dodano vrednost v smislu okolja in gospodarstva.

17.12. Država mora biti zgled

Država mora skladno z zakonodajo EU izvesti reformo davčnega sistema, ki bo spodbujal okoljsko primerno delovanje. Javni sektor mora postati zgled dobrega gospodarja, tako na lokalni kot na nacionalni ravni. Izvajati mora pilotne projekte trajnostnega ravnanja z okoljem in prostorom, energetske učinkovitosti in spodbujati zaposlene k takemu ravnanju. Ena izmed prioriternih nalog javnega sektorja mora biti izvajanje sistema zelenih javnih naročil, s spodbujanjem novih inovativnih, okolju prijaznih podjetij in storitev.

Država mora graditi lastne javne stavbe (šole, vrtci, zdravstveni domovi) v skladu s kulturno - geografskimi značilnostmi kraja in regije ter tako usmerjati tudi občine povsod tam, kjer lokalna skupnost bistven del svojih prihodkov pridobiva iz dejavnosti

turizma in tam, kjer takšna gradnja ne povzroča dodatnih stroškov in ne ovira izvedbe drugih programov (skrajšanja in pocenitve verige postopkov pri gradnji objektov).

17.13. Predlog strateških sprememb

Horizontalni ukrepi:

- potrebna sta vzpostavitev in izvajanje sistema celostnega okoljskega upravljanja v skladu s smernicami EU, kjer pomeni varovanje okolja razvojno in gospodarsko priložnost in ne omejevanja;
- priprava načrta za implementacijo evropske zakonodaje in njeno izvajanje; preprečiti je treba plačevanje kazni (denar porabiti za trajnostni razvoj v Sloveniji);
- okrepitev inšpekcijskega nadzora za okolje in prostor (zadostno število kadrov, znanje, preprečiti konflikt interesov v procesih nadzora, ...);
- pregled normativnih podlag in ocena, kje so zahteve/zakoni nejasni, kje je možno združevanje in poenostavitve postopkov;
- izkoristiti je treba gozdno bogastvo. Sprejetje strategije upravljanja z gozdovi in njihove izrabe ter njeno izvajanje (skrb za gozdove, izkoriščanje za turizem, industrijo in energetiko), v sodelovanju z drugimi ministrstvi (MG, MK, MF in MVSZT);
- vse akcijske načrte je potrebno finančno ovrednotiti in zagotoviti ustrezna finančna sredstva, kar pomeni aktivno sodelovanje z Ministrstvom za finance; pri tem je treba upoštevati finančne omejitve, ki nam bodo omogočale izpolnjevanje javno - finančnih ciljev;
- uvedba sistema »Spremljanje življenjskega kroga izdelkov« (LCA -Life Cycle Assessment) – izdelek od izdelave do reciklaže;
- potrebna je priprava spodbud za smiselno in utemeljeno varovanje okolja;
- novelacija in izvajanje obstoječih akcijskih načrtov na področju okolja, učinkovite rabe energije in rabe obnovljivih virov energije;
- izvajanje direktive EU o zelenem javnem naročanju;
- vzpostavitev pogojev za trajnostni urbani razvoj v skladu z že sprejeto strategijo EU;
- prostorski in okoljski problemi pogosto segajo prek državnih meja. Zato nameravamo take primere skrbno spremljati, proučevati in primerno ukrepati. Naš namen je dogovorno reševanje problemov in iskanje obče sprejemljivih rešitev: sistematičen pregled vse zakonodaje, črtanje zastarelih zakonov in poenostavitve obstoječih;
- uveljavitev pravila, da za vsak nov zakon preneha veljati vsaj en star zakon in kadar zakon napoveduje podzakonske akte, morajo biti le - ti že pripravljeni v obliki osnutka.

Okolje:

- znižanje koncentracije PM10, da bo kakovost zraka v Sloveniji ustrezala evropskim standardom/zakonodaji;
- znižanje koncentracije ozona, da mejne vrednosti ne bodo presežene nikjer v Sloveniji;
- priprava preventivnih ukrepov za preprečevanje poplav in zmanjšanje posledic le - teh;
- priprava programa za zagotavljanje zadostne količine pitne vode (baza podatkov, akcijski načrt, izvajanje);
- priprava programa za spremljanje kakovosti tal (močno povezano s pitno vodo);

- sprejem zakona o uporabi gensko spremenjenih organizmov na podlagi javne razprave in širokega konsenza;
- priprava sistema za spremljanje biotske raznovrstnosti v Sloveniji in varovanje avtohtonih vrst;
- priprava programa, akcijskega načrta in izvajanje za celovito upravljanje z odpadki. Podpora za zagon več regijskih centrov za predelavo odpadkov.

Prostor:

- dosledno ukrepanje in sankcioniranje klientelizma in korupcije na področju prostorskega reda;
- decentralizacija države z ustanovitvijo slovenskih pokrajin. S tem se bo prvič tudi konstituiralo regionalno prostorsko in razvojno načrtovanje, ki velja v Evropski uniji kot osrednji, temeljni in operativni načrtovalski sistem;
- zasebno lastništvo zemljišča ne more in ne sme biti osnovno merilo za prostorski red. Soočati se mora z javnim interesom, pri čemer mora slednji jasno opredeliti javni interes s potrebami in cilji, kot so socialni cilji (denimo cenovna dostopnost stanovanj povprečnim gospodinjstvom), urejanje funkcionalne, grajene in arhitekturne strukture prostora;
- postopen umik države iz sektorja zasebnega nepremičninskega trga. Država obdrži le regulatorne funkcije na področju prostorskega reda, javnih naročil, okoljske in gradbene varnosti;
- transparentna pravna ureditev in ločitev stanovanjskega trga kot zasebne dejavnosti od odgovornosti države za uveljavitev sistema in zagotavljanja najemnih socialnih stanovanj. Izdelati je potrebno integralni nacionalni stanovanjski program, ki bo vseboval še finančni in okoljski okvir zagotavljanja socialnih najemnih stanovanj. Realizacija stanovanjskega programa je naloga Stanovanjskega sklada, javnega sklada RS;
- reintegracija nacionalnega programa raziskovanja za potrebe prostorskega reda, ki je v raziskovalnem prostoru zapostavljen;
- zaustaviti erozijo kulturne krajine in kakovosti arhitekture v zasebnem sektorju. Arhitekturo je potrebno vrniti v domeno javnega interesa, njenega kulturnega poslanstva in odgovornosti za promocijo kulturne krajine. Po vzoru razvitih držav potrebujemo zakon o arhitekturi;
- izboljšanje sistema za vrednotenje nepremičnin;
- priprava akcijskega načrta za umeščanje v prostor tiste infrastrukture, ki je strateškega pomena za državo;
- celovita prenova zakonodaje s področja prostora z jasno delitvijo pristojnosti med državo in lokalnimi skupnostmi.

Podnebne spremembe:

- priprava in sprejem strategije za področje podnebnih sprememb (omejevanje izpustov in prilagajanje, horizontalno za vsa relevantna področja) in trajnostnega razvoja;
- na osnovi strategije priprava akcijskega načrta in njegovo takojšnje izvajanje; do 2020 se lahko izpusti povečajo za 4 % glede na 1990, 25 % OVE, 20 % učinkovitejša raba energije.

Financiranje naložb v okolje:

- pospešiti aktivno in učinkovito črpanje finančnih sredstev EU (Evropska komisija, Evropska investicijska banka, Evropska banka za razvoj);

- aktivna vključitev ministrstva v črpanje finančnih sredstev strukturnih skladov s strani občin - ministrstvo mora biti pomoč in ne ovira pri pripravi predlogov projektov, pri izvajanju in pri pripravi poročil;
- priprava izvedbenih načrtov za namensko rabo finančnih sredstev, ki so pridobljena z različnimi okoljskimi dajatvami in taksami.

Kratkoročni ukrepi:

- priprava strategije in akcijskega načrta za področje podnebnih sprememb;
- vzpostavitev regionalnih sistemov ravnanja z odpadki;
- takojšnje izvajanje EU zakonodaje na tistih segmentih, kjer smo že bili opozorjeni s strani Evropske komisije oziroma nam sledijo kazni;
- poenostavitev in pospešitev postopkov umeščanja objektov v prostor v skladu z načeli trajnostnega razvoja;
- izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti – pospešitev uporabe vlakov, avtobusov;
- priprava smernic za izvajanje javno - zasebnih partnerstev pri investicijah v okoljsko infrastrukturo.

18. PROMET

18.1. Koalicijski partnerji se zavedamo izrednega pomena prometne infrastrukture in delovanja prometnega sistema za doseganje konkurenčne prednosti gospodarstva Slovenije ter izboljšanje dostopnosti in notranje povezanosti za prebivalce tudi z najbolj oddaljenih in najmanj razvitih delov Slovenije.

Izvajali bomo trajnostno naravnano prometno politiko ter spodbujali razvoj in uvajanje inteligentnih transportnih sistemov ter spodbujali rešitve, ki bodo zmanjševale gnečo in prometne zastoje, zlasti v mestih.

18.2. Koalicijski partnerji bomo nadaljevali z modernizacijo cestnega in železniškega omrežja.

V letu 2012 bomo z notranjimi resursi resorjev opravili temeljito analizo konkurenčnih prometnih koridorjev, stanja strateških investitorjev v logistiko na Hrvaškem (luke in koridorji) in intenzivirali pogovore s potencialnimi strateškimi partnerji ter tujimi investitorji. Pri tem bomo zagotovili tesno koordinacijo med gospodarsko diplomacijo ter infrastrukturnim in gospodarskim ministrstvom ter sektorjem za javno zasebna partnerstva na MF itd. V prvem letu mandata bomo ob pripravi SRS pripravili temeljito presojo smiselnosti in smotrnosti posameznih infrastrukturnih projektov in verodostojno upoštevali konkurenčne logistične poti ter strateške partnerje, predvsem z vidika zagotavljanja dolgoročnega pretovora in tranzita tovora z visoko oziroma najvišjo dodano vrednostjo. Pri načrtovanju tretje razvojne osi bomo vključili tudi izgradnjo ustrezne železniške povezave koroške in celjske regije.

18.3. Koalicijski partnerji bomo za investicije v druge državne ceste oblikovali proračunska sredstva tako, da bomo ohranjali in povečevali kakovost državnega cestnega omrežja na ustrezni ravni tehnične in prometne varnosti.

18.4. Koalicijski partnerji bomo ohranili obstoječi vinjetni sistem cestninjenja osebnih vozil, z elektronskim cestninjenjem osebnih in tovornih vozil v prostem prometnem toku pa bomo nadaljevali po sprejetju enotne odločitve na ravni EU. Zavezuje se, da bomo odstranili cestninske postaje za osebna vozila na avtocestah.

18.5. Koalicijski partnerji bomo v tem mandatu vpeljali enotno vozovnico v potniškem prometu v avtobusnem in železniškem prometu, z oblikovanjem conskega sistema tarif in usklajenega voznega reda za vso državo.

Pri tem se bomo izogibali dvojnemu subvencioniranju. Sprejeli bomo zakonske spremembe, po katerih se bo mestni promet lahko odvijal tudi izven meja občine. Vse subvencije v javnem potniškem prometu bomo oblikovali zgolj znotraj ministrstva, pristojnega za področje prometa.

18.6. Na področju prometne varnosti bomo sprejeli evropsko primerljivo kaznovalno politiko.

18.7. Spodbujali bomo izgradnjo kolesarskih poti.

18.8. S pospešitvijo modernizacije in gradnje železniškega omrežja bomo preusmerjali blagovne tokove s cest na železnico.

To bo v notranjem tovornem prometu posebej veljalo za prevoze industrijskih materialov, rudnin, odpadkov vseh vrst in iz njih predelanih materialov in kompozitov.

18.9. Institucionalno bomo uredili lastništvo železnic tako, da bo država ostala lastnica infrastrukture.

Ob predpostavki urejene infrastrukture so strateški cilji in naloge:

1. **tovorni promet:** prenos čim več prevoza blaga iz cest na železnico, partnersko povezovanje z velikimi igralci v realnem času in realnih pogojih;
2. **potniški promet:** javni prevoz potnikov iz cest na železnice z ustrezno suprastrukturo, prilagoditev evropskim standardom tudi v ponudbi in načinih delovanja;
3. **upravljavec železniške infrastrukture:** zagotavljati pogoje za čim večjo izkoriščenost in uporabo železniških prog vsem zainteresiranim prevoznikom, modernejša, hitrejša proge, poenostavljen nadzor in povečevanje stopnje izkoriščenosti železniških prog, biti v koraku z mednarodnimi standardi in zahtevami ter direktivami EU.

Dodeljevalni organ (vlakovnih poti) v okviru AŽP in upravljavca bomo združili pri upravljavcu infrastrukture.

Infrastrukturo bomo pospešeno modernizirali v skladu z zahtevami RNE, TEN-T, PAN Euro koridorji, in standardi, ki bodo omogočali ohranitev JŽI na mednarodnem zemljevidu. Prizadevali si bomo za pridobivanje finančnih sredstev na mednarodnih razpisih, na katere se v preteklem obdobju iz nerazumljivih razlogov ne Slovenske železnice ne Ministrstvo za promet niso v zadostni meri prijavljali.

19. VELIKE DRŽAVNE INVESTICIJE

19.1. Integralno obravnavanje velikih infrastrukturnih investicij v Strategiji razvoja Slovenije in Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih

Investicije v javno (državno) infrastrukturo se v celotnem obdobju samostojne Slovenije izvajajo izrazito parcialno in razdrobljeno med številnimi državnimi organi in

gospodarskimi družbami. Nihče v državi nima celovitega pogleda na načrtovanje javnih investicij, še manj pa celovitega pregleda nad izvajanjem investicij v vseh sektorjih javne infrastrukture. Za doseganje optimalnih sinergijskih učinkov državnih investicij na gospodarski in družbeni razvoj države je enoten in celovit pristop nujen.

Pred infrastrukturnimi projekti je za nas primarno znižanje javne porabe in uravnoteženje proračuna. Zato bomo zelo dosledno spoštovali načelo, da se z javnimi sredstvi financirajo samo programi in projekti, ki imajo dokazljivo pozitiven vpliv na povečevanje blaginje in ki jih brez posredovanja države ne bi mogli izvajati. Financiranje infrastrukturnih in drugih velikih projektov bo treba v največji možni meri prenesti na koncesije ali javno – zasebno partnerstvo (spodbujanje zdravega zasebnega kapitala in zasebnih investicij).

19.2. Ena investicijska družba za vse investicije

Vzpostavili bomo eno gospodarsko družbo v 100% državni lasti za vodenje investicij v državni infrastrukturi.

Celo v okviru enega ministrstva, pristojnega za področje prometa, se investicije v avtocestno infrastrukturo (DARS), glavne in regionalne ceste (DRSC) in železniško infrastrukturo, obravnavajo popolnoma ločeno, tako organizacijsko (popolnoma ločeni direktorati in organi v sestavi), kot procesno (niti en postopek ni skupen za vso prometno infrastrukturo, istovrstni predpisi praviloma zelo različno urejajo vsebinsko enake postopke za ceste in železnice – npr. priprava in potrjevanje investicijske dokumentacije). Edini stični točki sta minister za promet in proračun Republike Slovenije. Še bistveno bolj neusklajena in nepregledna je ureditev področja investicij med posameznimi ministrstvi oziroma državnimi organi. Zato se je v 20 - ih letih samostojne države vzpostavil sistem posameznih, velikih in manjših »vrtilčkov«, ki jih v celoti obvladujejo posamezna, praviloma nepovezana omrežja oz. »lobiji«.

20. KULTURA

20.1. Kulturna politika mora imeti državotvorno mesto znotraj slovenske politike.

Zavzemali se bomo za priznanje posebnega družbenega statusa kulture, ker je nosilka nacionalnega interesa in vrednot ter smiselna pot posameznikovega in narodnega samouresničevanja in ustvarjanja. Kultura ima v slovenski zgodovini izjemen nacionalno afirmativen in ohranitveni pomen, ki je rasel iz jezika, se aktivno politično povzpел v taborskem gibanju in se obdržal do slovenske osamosvojitve v samostojno državo. Temelji za slovensko državo so tako zgodovinsko postavljeni na slovensko kulturo.

Ob načelni pripravljenosti za spoznavanje, preverjanje in sprejemanje novih kulturnih vzorcev iz svetovne ustvarjalnosti mora politika oblikovati načela za ohranjanje in utrjevanje narodne identitete ter na podlagi strokovnega vrednotenja dosežkov tradicionalne in moderne, elitne in popularne, osrednje in obrobne, podeželske in mestne kulture prepoznavati ključna področja nacionalnega pomena. S sredstvi finančne, kadrovske in zakonodajne politike mora varovati in spodbujati njihov razvoj.

20.2. Teme in področja, ki imajo nacionalni pomen.

- **Varovanje kulturne dediščine**

Za učinkovito varovanje nepremične kulturne dediščine so potrebne tako spremembe Zakona o varovanju kulturne dediščine in spremembe drugih zakonov, s katerimi bomo spodbujali vlaganja v kulturno dediščino.

- **Muzejska zakonodaja**

Potrebno je izvajati muzejsko zakonodajo in standardizacijo. Zakonodaja mora omogočati povezovanje muzejev v mreže, ki zagotavljajo opravljanje državne javne službe na celotnem področju Slovenije, in s poudarkom na mejnih območjih.

Potrebna je skrb za ohranjanje kulturne krajine. Pokrajino moramo zaščititi kot kompleksno dediščino in kot element trajnostnega razvoja. Kulturno dediščino in kulturne prireditve je treba vključiti v celovito turistično ponudbo in trajnostni gospodarski razvoj.

Potrebno je zakonsko urediti transparentnost delovanja kulturnih ustanov in racionalizirati sedaj podvojene službe (npr. obstoj enakih zbirk, knjižnic) ter podpreti povezovanje sorodnih kulturnih ustanov.

- **Muzeološko izobraževanje**

V korist dvigovanja splošne kulturne ravni v državi bomo izpeljali trajno, brezplačno in obvezno strokovno (muzeološko) izobraževanje.

- **Skrb za slovenski jezik**

Podpora nadaljnemu jezikovnemu razvoju na vseh tradicionalnih in novih področjih, da bo slovenščina še naprej učinkovito sporazumevalno sredstvo in simbolna vrednota slovenske identitete. Treba je dvigniti splošno raven funkcionalne in digitalne pismenosti vseh državljanov. Pri zaposlovanju tujcev je treba pri poklicih, kjer je to za sporazumevanje pomembno, zahtevati potrdilo pristojne izobraževalne ustanove o znanju slovenskega jezika. Zaostri odgovornost inšpekcijskih služb pri odzivanju na kršenje predpisov o rabi slovenščine v javnosti.

- **Skrb za izvirno slovensko literaturo in prevajanje kakovostnih tujih del**

Spodbujati in finančno podpirati kakovostno in izvirno domačo leposlovno in znanstveno literaturo ter projekte, ki izboljšujejo pismenost in bralno kulturo. Spremljati nastajanje kakovostnih del domačih in tujih avtorjev ter zagotoviti denar za prevajanje.

Omogočiti digitalizacijo e - knjige s slovenskimi vsebinami in odkupiti avtorske pravice.

Še naprej skrbeti za dobro mrežo javnih knjižnic, ki naj postajajo vse bolj prostor srečevanja in dogodkov za spodbujanje branja, ter kakovostne in izvirne ustvarjalnosti. Izboljšati položaj vrhunskih ustvarjalcev na področju leposlovja in humanistike.

Zagotoviti primeren obseg in dvig kakovosti ter strokovnosti založniške produkcije v javnem interesu.

- **Umetniško ustvarjanje in poustvarjanje**

Zagotavljati letna proračunska sredstva za produkcijo treh do petih celovečernih filmov s kakovostnimi scenariji, z upoštevanjem (mednarodne) odličnosti ustvarjalcev. Podpirati ekranizacijo pomembnih slovenskih literarnih in zgodovinskih del. Poleg vlaganj v nacionalno filmsko produkcijo bomo spodbujali razvoj avdio - vizualne produkcije kot pridobitne gospodarske dejavnosti, ki omogoča odpiranje novih delovnih mest.

Podpirati pomembne mednarodne kulturne projekte tako, da bodo vložena proračunska sredstva v sorazmerju s pomembnostjo in kakovostjo projekta, ki mora temeljiti na upoštevanju splošnih etičnih vrednot, z upoštevanjem uravnovešenosti mednarodnih finančnih vlaganj, kot jih predvidevajo tudi evropske konvencije.

- **Ljubiteljska kulturna dejavnost in dejavnost neodvisnih kulturnih ustanov in posameznikov**

Podpora naj omogoča dejavno množično delovanje državljanov v kulturi, odkrivanje talentov, odprtost javnih zavodov za ustvarjanje neodvisnih ustanov in dostopnost raznovrstnih kulturnih dobrin vsem. Treba je upoštevati politiko ohranjanja in varovanja narodne identitete z delovanjem kulturnih in dediščinskih ustanov (muzeji, gledališča, knjižnice, zavodi,...) in jih povezati v mrežo z zamejskimi kulturnimi ustanovami.

20.3. Zagotavljati pluralnost medijev, varovati medijsko svobodo in neodvisnost, spodbujati kakovost in strokovnost medijev ter spoštovanje etičnih načel pri medijskem poročanju

Na novo bomo definirali javni interes na področju medijev. Ob Javnem zavodu RTV Slovenija, katerega programi se bodo še naprej pretežno financirali iz RTV prispevka, ki mora skrbeti za kakovosten program in zagotoviti pluralnost vsebin, bomo bolj stabilen proračunski vir sofinanciranja zagotovili tudi za ohranitev programskih vsebin v javnem interesu v lokalnih in regionalnih medijih, in sicer v regionalnem tisku ter v radijskih in televizijskih programih s statusom posebnega pomena. S stroškovno učinkovitostjo javne televizije bomo dosegli, da prispevka ne bo potrebno povečevati. Stroškovno učinkovitost bomo nadzirali z neodvisno zunanjo revizijo, katere izsledki bodo v celoti javno objavljeni.

Javni zavod RTV se mora v interesu kulture kot javne dobrine dejavno z lastnim razpisom ali neposredno na način investicij vključiti v produkcijo javno subvencioniranih avdio - vizualnih del in jih vključevati v svoj program.

20.4. Zakonsko urediti pregledno poslovanje ministrstva (program mora biti jasno definiran in strokovno verificiran) in vseh kulturnih ustanov

Zagotavljali bomo povratna zagonska sredstva za projekte, ki jih v končni fazi financirajo evropski skladi. Zagotovili bomo tudi nadzor, s katerim bomo ugotavljali zakonitost in učinkovitost porabe sredstev proračunskih porabnikov ministrstva.

Odgovornost in avtonomnost vodilnih v javnih ustanovah se natančno opredeli in izvaja.

Pregledali bomo ustreznost statusne oblike javnih ustanov na področju kulture in zakonsko uredili optimalno funkcioniranje pravnih subjektov po posameznih področjih z namenom finančne in operativne racionalizacije ter izboljšanja kakovosti kulturnih vsebin.

20.5. Spodbujati promocijo slovenske kulture na svetovnem spletu in prek slovenskih predstavništva v tujini

Nacionalna kultura mora obstajati tudi kot prostor mednarodnih povezav, s poudarkom za vključevanje v programe Evropske unije in Sveta Evrope.

20.6. Oživiti in čim prej zaključiti že začete projekte ter jih predati svojemu namenu (novi NUK, umetniške akademije, postavitve spomenika in ureditev spominskih znamenj žrtvam vojnih in povojnih pobojev).

20.7. V programu državnih in šolskih proslav morajo imeti osrednje mesto slovenska kultura in njeni umetniški dosežki

V šolskih in medijskih programih bomo širili in poglobljali poznavanje dosežkov slovenske kulture kot enakovrednega dela evropske dediščine ter spodbujali spoštovanje do državnih simbolov in naravnih lepote domovine. Učni načrti osnovnih in srednjih šol morajo vključevati iz javnih sredstev financirano ali sofinancirano udeležbo in spremljanje kulturnih prireditev javnih kulturnih ustanov kot obvezni del kulturno - umetnostne vzgoje.

20.8. Osnovni matični zakon s področja kulture je Nacionalni program za kulturo

Ta se je v preteklih letih tako razširil, da predstavlja sam sebi birokratsko oviro za opravljanje temeljnih nalog ministrstva. Nacionalni program za kulturo bo postal strateški načrt, ki ga sprejme Državni zbor. Nacionalni program za kulturo bomo bistveno skrajšali v strateški načrt delovanja, nekakšno časovno omejeno ustavo ministrstva, pristojnega za področje kulture, ki ga potem sprejme Državni zbor. Koalicijski partnerji se zavezujemo, da bomo pripravili interni del prejšnjega nacionalnega programa v spremenjenih kriznih okoliščinah z vsemi kazalci vred, ki bo zagotavljal okvir za nadaljnje delo, in bo hkrati dovolj finančno fleksibilen in ki ga bo potrdila vlada.

20.9. Koalicijski partnerji bomo preverili stanje pri pisanju vseh zakonov, ki jih je ministrstvo, pristojno za področje kulture, terminsko dolžno poslati v Državni zbor, pa so zaradi odstopa ministrice, in kasneje cele vlade, zastali.

Vladi bodo predloženi tisti zakoni, ki so bili že najavljeni, pripravljen bo seznam tistih, ki stojijo v dolgoletnih strateških načrtih in bodo v zdajšnjih okoliščinah odloženi ter seznam tistih, ki jih bo treba popravljati.

21. SLOVENCİ V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Sodelovanje s Slovenci v zamejstvu in po svetu je bistvena sestavina slovenske (zunanje) politike. Slovenci, ki živijo zunaj Slovenije, so integralni del slovenskega naroda. Skupaj s Slovenijo tvorijo skupni kulturni prostor in so hkrati njeno okno v sosedstvo in svet.

Odnos do Slovencev, ki živijo zunaj Republike Slovenije, razumemo kot trdno zavezo pri prizadevanjih za ohranjanje slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine ter spodbujanju kulturne rasti.

Odnos do Slovencev v zamejstvu in po svetu je potrebno razbremeniti kakršnihkoli ideoloških predsodkov ali pokroviteljstva ter postaviti v kontekst obstoja samostojne slovenske države v globalnem svetu.

Slovenija bo vztrajala pri izvajanju vrste bilateralnih in multilateralnih pravnih aktov v prid slovenskim manjšinam v zamejstvu in si hkrati prizadevala vzpostaviti takšne odnose s sosednjimi državami, znotraj katerih slovenske manjšine ne bodo obravnavane kot dejavnik nestabilnosti ali celo ozemeljske ogroženosti, ampak kot most, ki povezuje in tvorno prispeva k nadgradnji sosedskih odnosov.

Še večjo pozornost je potrebno nameniti čezmejnim regionalnim projektom in pobudam, ki prinašajo pozitivne kulturne, jezikovne, gospodarske in druge učinke ter prispevajo k pozitivni prepoznavnosti Slovenije neposredno za njenimi mejami, v prostoru, kjer živijo slovenske manjšine, kar povratno pozitivno vpliva na sam položaj teh manjšin.

Za sodelovanje s Slovenci po svetu potrebujemo sodobna sredstva ter tudi ustrezna diplomatsko - konzularna predstavništva na območjih, kjer živijo.

Posebna skrb bo namenjena integraciji oseb slovenskega porekla v slovensko okolje. Pri tem moramo dejavnejše vključevati osebe s slovenskim državljanstvom in/ali poreklom v slovensko znanstveno, izobraževalno, kulturno in še posebej gospodarsko okolje in spodbujati izmenjavo tokov na vseh področjih.

Potrebna je ustrezna posodobitev volilne zakonodaje, ki bo omogočala osebam s slovenskim državljanstvom, da bodo pravočasno prejele volilna gradiva in sodelovale na volitvah v Republiki Sloveniji.

III. UPRAVLJANJE KOALICIJSKE POGODBE IN KOALICIJSKO USKLAJEVANJE

1. Upravljanje koalicijske pogodbe

1.1. Koalicija enkrat letno, praviloma po sprejetju letnega poročila o delu vlade:

- obravnava poročilo o izvajanju koalicijske pogodbe, v katerem se prikaže doseganje posameznih ciljev;
- preuči potrebo po spremembah in dopolnitvah koalicijske pogodbe;
- uskladi in sprejme morebitne potrebne spremembe in dopolnitve pogodbe.

1.2. Tekoče usklajevanje izvajanja koalicijske pogodbe zagotavlja predsednik vlade. Na probleme pri izvajanju in morebitne kršitve lahko opozori vsak koalicijski partner. Koalicijski partnerji na predlog predsednika vlade določijo skrbnika koalicijske pogodbe, ki tekoče spremlja njeno uresničevanje.

2. Koalicijsko usklajevanje in medsebojno obveščanje

2.1. Medsebojno obveščanje koalicijskih partnerjev poteka preko rednega dela vlade in državnega zbora ter njihovih delovnih teles in drugih oblik dela, pri katerem sodelujejo vsi koalicijski partnerji.

2.2. Koalicijski partnerji si morajo prizadevati, da so vse odločitve, ki jih sprejemata vlada in državni zbor, koalicijsko usklajene. Koalicijski partnerji se usklajujejo o načinu izvajanja koalicijske pogodbe in o vprašanjih, ki niso predmet koalicijske pogodbe. Koalicijski partnerji si prizadevajo za usklajeno delovanje tudi pri zadevah, ki niso predmet koalicijske pogodbe. Ne glede na to ima vsak koalicijski partner glede vprašanj, ki niso predmet te koalicijske pogodbe, pravico do lastne opredelitve pri odločanju, vključno s pravico do predlaganja ustavnih sprememb in zakonov.

2.3. Koordinacija predsednikov koalicijskih strank se praviloma enkrat tedensko sestaja na kolegiju, ki ga skliče predsednik vlade na lastno pobudo ali na zahtevo enega od koalicijskih partnerjev. Praviloma enkrat mesečno se predsedniki strank in vodje poslanskih skupin koalicijskih partnerjev sestanejo na koordinaciji. Koordinacijo predsednikov skliče predsednik vlade na lastno pobudo ali na zahtevo predsednika stranke - koalicijskega partnerja.

2.4. Koalicijsko usklajevanje poteka zlasti v naslednjih oblikah:

- v okviru vladnega postopka medresorskega usklajevanja,
- s predstavitvijo predlogov zakonov in drugih aktov poslanskim skupinam oziroma njihovim predstavnikom in
- na koalicijskih sestankih, na katerih sodelujejo predstavniki koalicijskih partneric glede na obravnavano vprašanje. Usklajevanja se skličejo po odločitvi koordinacije predsednikov strank podpisnic ali na zahtevo ene od podpisnic.

2.5. Koalicijski partner lahko:

- zahteva sklic koalicijskega sestanka in zahteva predložitve določenega gradiva;
- zahteva predstavitev določenega gradiva posamezni poslanski skupini oziroma njenim predstavnikom.

2.6. Vsak minister lahko predlaga predstavitev predloga v poslanski skupini ali skliče koalicijski sestanek, če presodi, da je to potrebno, ali če to zahteva predsednik vlade ali koalicijski partner. Sklicu mora priložiti tudi gradivo, potrebno za odločanje.

2.7. Koalicijski partner lahko zahteva sklic koalicijskega sestanka tudi za obravnavo pobude za sprejetje neke odločitve, ki še ni v pripravi.

2.8. Če je o nekem vprašanju formalno in pisno zahtevano koalicijsko usklajevanje, se obravnava na vladi ne more opraviti pred koncem usklajevanja.

2.9. Predsednik vlade ali minister skliče koalicijski sestanek v predlaganem roku oziroma v najkrajšem mogočem času po prejemu zahteve za sklic. Koalicijski partnerji morajo biti o sklicu koalicijskega sestanka obveščeni in gradivo prejeti praviloma najmanj tri dni pred sestankom, če ne obstajajo utemeljeni razlogi za krajši rok.

O sklicu se obvestijo predsedniki strank in vodje poslanskih skupin ali kontaktne osebe, ki jih le - ti določijo. Vsak koalicijski partner sam določa, kdo se bo udeležil koalicijskega sestanka. Če med koalicijskimi partnerji kljub koalicijskemu usklajevanju ne pride do soglasja, predsednik vlade na predlog ministra ali koalicijskega partnerja skliče koordinacijo predsednikov strank.

IV. PREDLOG KOALICIJSKE VLADE

Koalicija bo enotno podprla predlog koalicijske vlade, ki ga bo Predsednik vlade RS na podlagi prvega odstavka 112. člena Ustave Republike Slovenije in 229. člena Poslovnika Državnega zbora vložil v državni zbor.

V primeru prenehanja funkcije kateregakoli ministra ali ministrice tekom mandata bo koalicija uskladila nov predlog in v državni zbor zagotovila njegovo potrditev.

V. KONČNE DOLOČBE

1. Ta koalicijska pogodba je podpisana in velja ob upoštevanju rezultatov, doseženih na predčasnih volitvah 4.12.2011 in na podlagi katerih ima SDS 26, LGV 8, DeSUS 6, SLS 6 in NSi 4 poslance. Medsebojna razmerja in odgovornosti temeljijo na rezultatu volitev in so odvisna od števila glasov, ki jih zagotavlja posamezni koalicijski partner v DZ. Če se to razmerje spremeni, koalicijski partnerji soglasno dorečejo spremembe k tej pogodbi na osnovi novega razmerja. Tudi sicer se lahko pogodba spreminja in dopolnjuje samo s soglasjem vseh koalicijskih partnerjev.
2. Koalicija bo sklenila poseben dogovor s poslancema italijanske in madžarske narodnosti v DZ, s katerim bo opredelila medsebojno sodelovanje v mandatu 2012-2015.

3. Vsak koalicijski partner prejme en izvod te pogodbe.
4. Ta koalicijska pogodba stopi v veljavo, ko jo podpišejo predsedniki vseh političnih strank - koalicijskih partnerjev.

Ljubljana, 25. januar 2012

Janez Janša
Slovenska demokratska stranka

Dr. Gregor Virant
Državljanjska lista Gregorja Viranta

Mag. Radovan Žerjav
Slovenska ljudska stranka

Karl Viktor Erjavec
Demokratska stranka upokojencev Slovenije

Ljudmila Novak
Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka

